

Protocolul de colaborare privind educația juridică în școli

FIȘE-CADRU ***(modele orientative)***

București
2018

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
COMUNICAREA ÎN SPAȚIUL PUBLIC VIRTUAL. CARE SUNT PERICOLELE INTERNETULUI

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Comunicarea în spațiul public virtual. Care sunt pericolele internetului (despre socializarea pe internet și despre documentarea pe internet)
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Lecția se adaptează în funcție de vârsta elevilor cărora le este adresată, atât pentru învățământul primar (clasele I-a - a IV-a) gimnazial (clasele a V-a - a VIII-a) cât și pentru elevii de liceu (clasele a IX-a - a XII-a)
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	- Creșterea nivelului de cunoștințe al elevilor în ceea ce privește siguranța pe internet; - Sprijinirea elevilor în sensul identificării pericolelor având ca sursă internetul; - Stimularea unei gândiri critice și a abilității de a lua decizii cu privire la utilizarea calculatorului; - Sprijin în vederea identificării comportamentelor inadecvate din mediul online și a modului în care copilul se poate proteja; - Conștientizarea și identificarea modalităților de manifestare a fenomenului bullying în mediul virtual; - Elevii vor învăța care sunt alegerile corecte pe care le pot face în situațiile în care ar putea fi agresați
TIPUL DE ACTIVITATE	activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbateri interactive
BIBLIOGRAFIE (opțional)	
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	Lectorul prezintă un mic istoric al internetului (sursă propusă: https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_Internetului) Se face o antiteză între realitatea din trecut și provocările pe care spațiul virtual le generează

	astăzi, pornind de la dependența pe care o generează (lectorul va vorbi despre corespondența clasică și cea electronică iar spațiul virtual va fi prezentat în așa fel încât copiii să îi înțeleagă pe deplin utilitatea dar să aibă în vedere și riscurile inerente. Pentru captarea atenției, lectorul va ține seama de faptul că, în cea mai mare parte, tinerii sunt utilizatori experimentați ai internetului, astfel încât accentul va fi pus pe chestiuni de interes, specifice vârstei, despre care aceștia nu au avut ocazia să discute cu alte persoane). A. Siguranța pe internet 1. Navigarea pe internet se aseamănă cu un bal mascat - pe internet identitatea tuturor este ascunsă (inclusiv a ta), cel puțin la nivel aparent; - dacă nu știi ce costum poartă prietenul(a)/colegul(a) tău/ta, nu vei ști cu cine vorbești; - orice străin se poate prezenta drept prieten bine intenționat în timp ce tu nu poți ști dacă acesta este adevărul; - atenție la sentimentul de pseudo-încredere care se naște după un timp de discuții constante și care poate fi înșelător. 2. Despre paginile de internet accesate - în situația în care pagina de internet este de natură să provoace disconfort, este bine să povestești despre aceasta părinților 3. Adresa de email - discuție interactivă despre corespondența electronică; lectorul va întreba elevii dacă aceștia folosesc email-ul sau chat-ul, ori rețelele sociale; Sfaturi pentru o bună gestionare a corespondenței electronice sau mesageriei instant, rețelelor sociale (în măsura în care sunt folosite): - nu deschideți email-urile sau mesajele primite de la necunoscuți și cu atât mai mult atașamentele; - nu deschideți link-uri primite de la persoane pe care nu le cunoașteți; - nu răspundeți niciodată la email-uri/mesajele cu conținut nepotrivit;

	- nu răspundeți la email-urile/mesajele prin care diverse companii își fac reclamă - a răspunde confirmă faptul că ai un cont activ iar căsuța de poștă electronică va fi invadată de astfel de mesaje; - nu răspundeți la email-urile sau mesajele prin care cineva vă descrie că și-a pierdut documentele și banii sau prin care afirmă că i-a murit o rudă și are nevoie de bani, cerându-vă să îi dați bani; - în același context, dacă un străin vă contactează și vă informează despre faptul că mama, tata sau un membru apropiat din familie a suferit un accident și are nevoie urgent de bani, cerându-vă să îi dați, nu dați, în nici un caz, cererii și anunțați imediat părinții sau pe cineva apropiat despre aceasta; - evitați să utilizați opțiunea de accesare (check-in) în diverse aplicații pe care le folosiți sau să vă fotografiați într-o locație, publicând imediat fotografia în mediul online (pe o rețea de socializare) 4. Furnizarea de informații personale Nu oferiți informațiile personale privind: - numele; - locul unde locuiți; - numele și ocupațiile părinților; - informații despre locuință (dotări, etc.) - numărul de telefon; - data nașterii; - informații privind înălțimea, greutatea, culoarea părului; - fotografia; - școala/liceul la care înveți. Dar ce poți face în situația în care aceste informații îți sunt cerute insistent de către o persoană necunoscută? - spune părinților despre această împrejurare; - întrerupe discuția cu acea persoană; - utilizează butonul „block” din aplicația pe care o folosești; - raportează online, dacă aplicația are o astfel de opțiune

	Fiți atenți la numele de utilizator cu care vă conectați. Încercați să nu furnizați date despre persoana ta. Spre exemplu: nu se vor utiliza nume de utilizator precum: ➤ George nu va folosi geo2007; ➤ Alexandra nu va folosi: blueyes2008; ➤ Valentin care locuiește în zona Gării de Nord nu va folosi ca nume de utilizator: valiGriviței, etc. Sesiune interactivă de întrebări și răspunsuri: <i>1. Poți spune unui străin, pe internet, faptul că îți place culoarea albastră? Faptul că îți place pizza? Ce animal în casă? Filmul tău preferat?</i> <i>Da (atenție poți spune că ai pisică sau câine, dar nu spune numele animaluțului)</i> <i>2. Poți spune unui străin, pe internet, numele profesorilor tăi?</i> <i>Dar numele rudelor tale (mătușă/unchi/bunic/bunică)?</i> Nu 5. Te poți întâlni cu o persoană necunoscută cu care ai vorbit pe internet? <u>Nu vă întâlniți niciodată cu persoane necunoscute</u> cu care ați discutat pe un chat, pe internet (chiar în situația în care vorbiți de mult timp): nu veți avea niciodată garanția că este vorba despre o persoană de vârstă voastră sau un adult. Dacă o persoană necunoscută cu care ai vorbit pe internet insistă să vă întâlnească, informați urgent despre aceasta părinții. 6. Parole Parola ta este propria ta identitate astfel încât păstrează-o secretă (cu excepția părinților, cărora le-o poți spune) În concluzie, părinții și cadrele didactice sunt primele persoane cărora le poți cere sfatul despre internet și în legătură cu orice problemă pe care o întâmpini (incident, stare de jenă în legătură cu o solicitare pe care o primești virtual, etc).

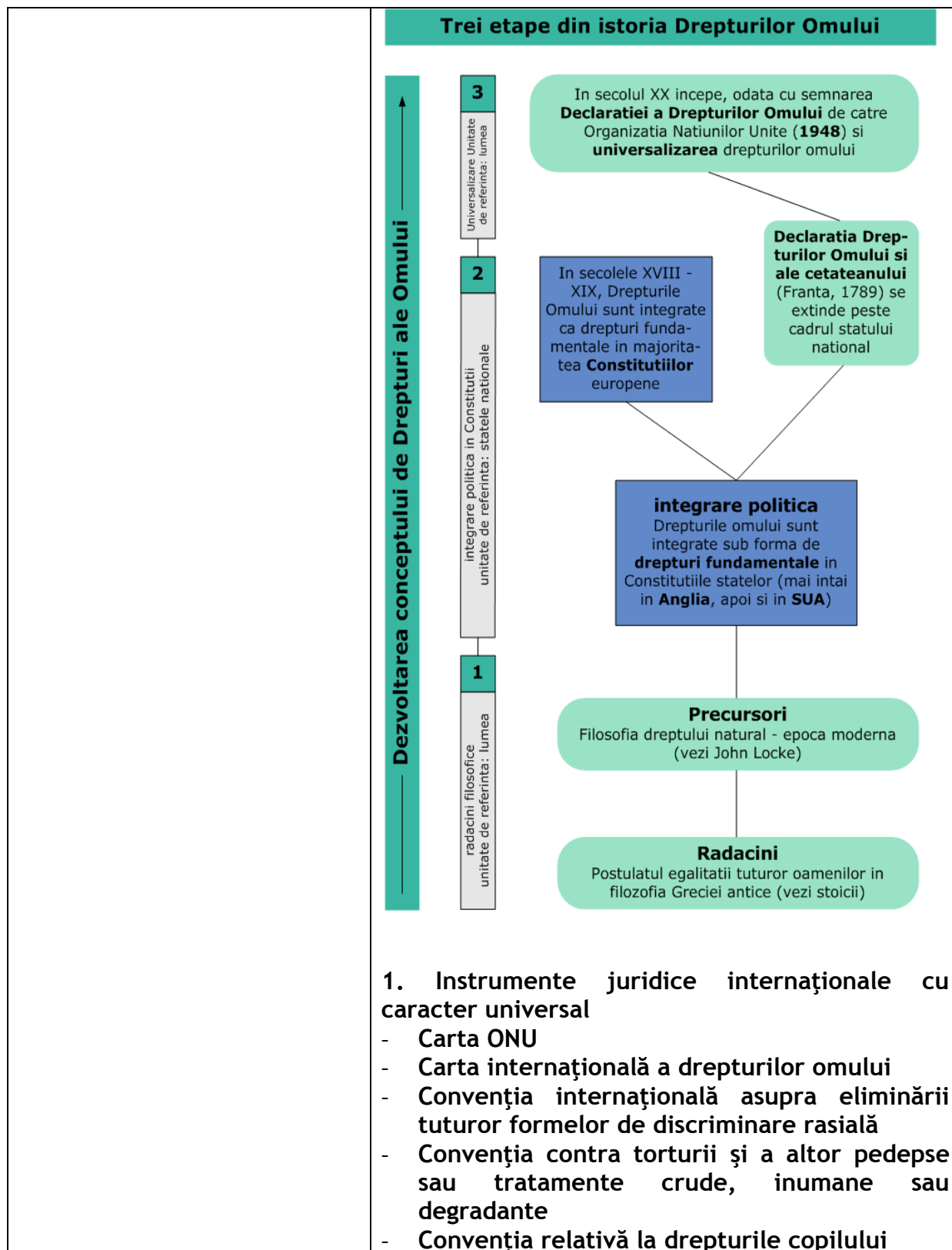
FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE ALE OMULUI

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE ALE OMULUI
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Lecția se adresează în principal elevilor de liceu (clasele a IX-a - a XII-a) putând fi adaptată și pentru elevii din învățământul gimnazial (clasele a V-a - a VIII-a)
DURATA	2 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	- Creșterea nivelului de cunoștințe al elevilor în ceea ce privește drepturile și libertățile fundamentale ale omului; - Familiarizarea cu elemente de drept constituțional și de drept internațional; - Conștientizarea rolului drepturilor fundamentale în contextul societății actuale; - Stimularea gândirii critice a elevilor
TIPUL DE ACTIVITATE	activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin împărțirea orei de curs în două etape mari: (1) expunerea temei și (2) discuție liberă pe tema drepturilor și a libertăților fundamentale, eventual sesiune de întrebări ale elevilor și răspunsuri ale lectorului pe tema în discuție Alternativ, tema poate fi expusă sub formă de prezentare Power Point
BIBLIOGRAFIE (opțional)	
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	I. ISTORIC II. INSTRUMENTE JURIDICE INTERNAȚIONALE III. TEORIE (se va folosi în funcție de timpul rămas și nivelul elevilor) a. NOȚIUNI GENERALE PRIVIND PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR OMULUI b. PARTICULARITĂȚI SPECIFICE PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI

	Lectorul începe cursul prin a prezenta un scurt istoric al consacrării noțiunii de <i>drepturi ale omului</i>. Iată câteva repere cronologice care pot fi utilizate în expunere: Ideea drepturilor omului își are rădăcinile în filosofia Greciei antice și în religie: toți oamenii sunt egali în fața lui Dumnezeu. Evoluția acestor drepturi pe parcursul istoriei poate fi împărțită în trei etape pe care le vom discuta pe îndelete în textul de mai jos: Filosofia dreptului natural a jucat un rol important în felul în care au evoluat drepturile omului. În filosofia grecească antică de acum mai bine de 2000 s-a dezvoltat ideea egalității tuturor oamenilor, ideea dreptului natural de care beneficiază toți oamenii. La începuturile creștinătății, la fel și în alte religii, această tradiție a dreptului natural a cunoscut o dezvoltare deosebită: toți oamenii au fost creați de Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa. Aceste convingeri se află la baza drepturilor omului, chiar dacă atunci când au fost formulate nu aveau prea mult de-a face cu realitatea politică. Acestea erau mai degrabă considerații de ordin filosofic, cu pretenții universaliste ce-i drept, dar care nu au reușit să penetreze lumea politicii și a dreptului decât odată cu debutul epocii moderne. De o importanță majoră în acest sens a fost filosofia modernă a dreptului natural și mai ales filosoful englez John Locke. În ceea ce-l privea pe John Locke, viața, libertatea și proprietatea erau drepturi înnăscute și inalienabile ale omului. Misiunea statelor era de a proteja aceste drepturi naturale. În filosofia sa politică, Locke obligă statul să respecte drepturile omului, făcând astfel pasul decisiv de la ideea abstractă a drepturilor omului la aplicarea lor concretă în stat. Ideile sale au fost preluate de organele constituționale din Anglia și Statele Unite ale Americii, ele fiind incluse în textele fundamentale ale acestor țări. Anglia a fost una dintre primele state care au aplicat aceste principii. Seria actelor este deschisă de celebrul act constituțional din 1275 „<i>Magna</i>

	<i>Charta Libertatum</i>", în care găsim rudimentar enunțate două drepturi fundamentale ale omului: principiul legalității și interzicerea arestării arbitrare. Au urmat: The Petition of Rights - 1628, Habeas Corpus Act - 1679, Bill of Rights - 1689. Aproape un secol mai târziu un alt document important este edictat - Declarația de Independență a Statelor Unite ale Americii din 14 iulie 1776, act care promovează doctrina dreptului natural: toți oamenii se nasc egali și Creatorul lor îi investeste cu anumite drepturi inalienabile, iar printre acestea se numără dreptul la viață, libertate și fericire. În august 1789 a fost adoptată <i>Declarația drepturilor omului și cetățeanului</i>, axată aproape exclusiv pe drepturile civile și politice. Începând cu cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în Europa se manifestă o mișcare socială tot mai largă pentru emancipare economică a unor păături ale societății defavorizate. Sub presiunea mișcărilor muncitorești, guvernanții din tot mai multe țări încep să facă concesii economice și sociale clasei muncitoare sub forma acceptării revendicărilor sindicale ale acestora. După primul război mondial, sub influența progresului economic, dar și ca răsplată națională oferită supraviețuitorilor, în diferite constituții, sunt proclamate anumite drepturi sociale și economice: dreptul la muncă, la salarizare corespunzătoare, la concediu, la securitatea muncii. Acestea au reprezentat, de altfel, centrul de interes și după încheierea celei de-a doua conflagrații mondiale. Îndeosebi în doctrina marxistă s-a insistat foarte mult pe importanța drepturilor cetățenești. După cel de-al doilea război mondial asistăm la dezvoltarea unei concepții moderne cu privire la reglementarea internațională a drepturilor omului. Monstruoasele încălcări ale drepturilor omului în timpul războiului au determinat omenirea să adopte un sistem de norme care să prevină suferințele cauzate de flagelul războiului, dar și să asigure un sistem efectiv de protecție a drepturilor care existau deja și erau reglementate de Liga Națiunilor. Astfel a fost adoptată Carta Națiunilor Unite în scopul creării condițiilor necesare pentru

	menținerea păcii și securității internaționale, a justiției și a respectării obligațiilor care decurg din tratatele internaționale. <i>Cel mai important moment din istoria codificării drepturilor fundamentale ale omului s-a petrecut la</i> <i>10 decembrie 1948 (dată proclamată și Ziua Internațională a drepturilor omului), când Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat „Declarația Universală a Drepturilor Omului”.</i> În ultimele decenii au fost semnate numeroase tratate, pacte, convenții pe plan internațional, în cadrul cărora demnitatea și libertatea umană este apărută prin prevederea unor drepturi ce aparțin omului, precum și prin protecția și garantarea acestora. Totodată sunt condamnate actele care afectează în orice fel ființa umană, care urmăresc degradarea fizică și psihică a omului, care produc suferințe fizice sau mentale. Persoana umană, individul este valoare și purtătoare de valori juridice. Ea este subiect de drept, deci titular de drepturi și obligații juridice. Calitatea aceasta este reflectată în conceptul juridic de capacitate juridică și ea exprimă aptitudinea de a avea în temeiul legii și de a exercita în limitele ei drepturi și obligații imanente ființei umane. Așa fiind, dreptul subiectiv sau dreptul care aparține unui subiect de drept, reprezintă conceptul juridic cu ajutorul căruia a fost definită poziția omului în societate, precum și relația <i>individ - stat</i>.

	- Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid - Convenția privind statutul refugiaților 2. Instrumente juridice internaționale cu caracter regional - Convenția Europeană a drepturilor omului - Carta Social Europeană - Convenția Europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante - Convenția americană relativă la drepturile omului - Convenția interamericană pentru prevenirea și reprimarea torturii - Convenția africană a drepturilor omului și popoarelor
	Carta Internațională a Drepturilor Omului
	La 17 decembrie 1947, Comisia Drepturilor Omului stabilea denumirea de Cartă Internațională a Drepturilor Omului pentru o serie de instrumente ce urmau a fi adoptate. Astăzi, Carta cuprinde: - Declarația Universală a Drepturilor Omului, - cele două Pacte internaționale privind drepturile omului, - Protocolul facultativ la Pactul privind drepturile civile și politice și - Protocolul facultativ la pactul de mai sus, referitor la abolirea pedepsei cu moartea. a. Declarația Universală a Drepturilor Omului Importanța istorică a acestui act este comparabilă cu cea a marilor documente: Magna Carta Libertatum, Declarația Americană de Independență sau Declarația franceză a Drepturilor Omului și Cetățeanului.. Elaborarea acestui instrument internațional de recunoaștere și garantare a drepturilor fundamentale a apărut ca o reacție puternică împotriva atrocităților săvârșite în perioada regimului nazist și este considerată a fi cu caracter universal nu doar datorită faptului că se adresează omenirii în ansamblul ei, ci și pentru că se

	adrează tuturor categoriilor "sociale și naturale" ale umanității. Declarația face referire nu numai la drepturile omului, ci și la obligațiile acestuia față de colectivitate, "numai în cadrul acesteia fiind posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale" (art.29). De asemenea, Declarația stabilește și obligațiile corelative ale statelor privind drepturile garantate resortisanților lor. Declarația consacră următoarele drepturi civile și politice :dreptul la viață, dreptul la libertate și la securitate personală (art.3); interdicția sclaviei (art.4); interdicția torturii, a tratamentelor crude, inumane sau degradante (art.5); dreptul la recunoașterea personalității juridice (art.6); egalitatea în fața legii (art.7); dreptul de a nu fi arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar (art.9); dreptul la un proces echitabil (art.10); prezumția de nevinovăție și neretroactivitatea legii penale (art.11); interdicția imixtiunilor în viața privată și de familie, a celor legate de domiciliu, corespondență și totodată, a atingerilor aduse onoarei sau reputației (art. 12); libertatea de circulație, de alegere a reședinței și dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv propria țară și de a reveni pe teritoriul acesteia (art. 13); dreptul de azil (art.14); dreptul la cetățenie (art. 15); dreptul de a se căsători și de a-și întemeia o familie (art.16); dreptul la proprietate (art.17); libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei (art.18); libertatea de opinie și de exprimare (art.19); libertatea de întrunire și de asociere (art.20); dreptul de a participa la guvernarea țării și dreptul de a avea acces la funcțiile publice în propria țară (art.21). De asemenea, sunt consacrate următoarele drepturi economice, sociale și culturale : dreptul la securitate socială (art.22); dreptul la muncă, precum și dreptul de ocrotire împotriva șomajului (art.23); dreptul la odihnă, la o limitare rezonabilă a timpului de muncă precum și la concedii periodice plătite (art.24). Drepturile proclamate, însă, nu sunt absolute, Declarația permițând statelor să adopte legi care să stabilească anumite limite în exercitarea acestor

	drepturi în scopul respectării drepturilor celorlalte persoane și în vederea asigurării, într-o societate democratică, a cerințelor moralei, ordinii publice și bunăstării generale. În finalul său, Declarația impune o restricție acestei posibilități a statelor, precizând că "nici o prevedere a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, un grup sau pentru o persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârși vreun act care să conducă la desființarea drepturilor și libertăților enunțate în aceasta (art.30)." Având în vedere ansamblul drepturilor fundamentale proclamate, acest instrument este mai amplu decât oricare altul, adoptat în dreptul intern al statelor. b. Pactele Drepturilor Omului La 16 decembrie 1966, Adunarea Generală a ONU adopta, prin Rezoluția 2200A (XXI), Pactul privind drepturile economice, sociale și culturale și Pactul privind drepturile civile și politice. Ele dezvoltă drepturile și libertățile fundamentale ale omului consacrate în Declarația Universală, stabilind totodată și limite în exercitarea lor. Dacă în ceea ce privește forța obligatorie a Declarației Universale încă se mai poartă discuții, Pactele Drepturilor Omului sunt tratate internaționale ce creează obligații juridice pentru statele părți. Pactul privind drepturile civile și politice Din punctul de vedere al drepturilor consacrate, Pactul privind drepturile civile și politice este mai cuprinzător decât Declarația Universală, el adăugând o serie de drepturi noi. În același timp, însă, o serie de drepturi consacrate în Declarație (dreptul de azil, dreptul de proprietate, ș.a.) nu se regăsesc în cuprinsul Pactului, datorită inexistenței unor opinii comune între reprezentanții blocurilor politice și ideologice din cadrul ONU, în momentul elaborării acestui tratat. Pactul privind drepturile civile și politice obligă statele părți să respecte imediat drepturile consacrate, luând toate măsurile necesare (legislative sau de altă natură) pentru aducerea la îndeplinire a acestei obligații, spre deosebire de

	Pactul privind drepturile economice, sociale și culturale, cartă prevede o aplicare progresivă, în funcție de posibilitățile statelor. În anumite situații excepționale, statele părți pot să suspende exercițiul drepturilor recunoscute sau să limiteze exercitarea lor. Posibilitatea oferită de Pact statelor părți, de a impune anumite limite în exercitarea drepturilor garantate, permite invocarea acestor dispoziții de către statele lipsite de o justiție puternică și independentă, care, în practică, încalcă dispozițiile Pactului. Articolul 5 alin. 1 impune însă condiția ca aceste restricții sau limitări ale drepturilor să nu le depășească pe cele prevăzute în Pact. În vederea respectării angajamentelor asumate de către statele părți la Pactul privind drepturile civile și politice, acest tratat a creat un Comitet al Drepturilor Omului - ca mecanism de control. Pactul privind drepturile economice, sociale și culturale Comparativ cu Declarația Universală, acest tratat consacră o paletă mai largă de drepturi cu caracter economic, social și cultural. Pactul nu enumeră doar drepturile economice, sociale și culturale, ci propune și o definiție amănunțită a acestora, prevăzând totodată și etape pentru punerea lor în aplicare. Sunt edificatoare în acest sens, articolele 6 și 7. În vederea punerii în aplicare a dispozițiilor Pactului privind drepturile economice, sociale și culturale, art.2 alin. 1 stabilește angajamentul fiecărui stat parte de a lua măsuri, atât individual, cât și prin asistență și cooperare internațională, cu precădere în domeniul economic și tehnic, utilizându-și la maxim resursele, în scopul de a ajunge treptat la îndeplinirea deplină a drepturilor recunoscute în Pact, prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative. Așa cum rezultă din text, spre deosebire de Pactul privind drepturile civile și politice, statele părți nu se obligă să pună în practică imediat dispozițiile Pactului, ci își iau angajamentul de a lua măsuri "pentru ca exercitarea deplină a drepturilor

	recunoscute în prezentul pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate...". ALTE INSTRUMENTE CU CARACTER UNIVERSAL DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI Alături de Carta ONU, de actele constitutive ale unor instituții specializate ale Națiunilor Unite și de Carta Internațională a Drepturilor Omului, ONU a elaborat și promulgat, în timp, un număr important de tratate internaționale, declarații și rezoluții privind diferite forme de încălcări ale drepturilor omului sau referitoare la anumite categorii de persoane. În literatura de specialitate convențiile, pactele și acordurile privind drepturile omului au fost clasificate astfel: a) convenții cu caracter general: universale, europene, americane și africane; b) convenții specifice: privind genocidul, crimele de război și crimele împotriva umanității, asupra torturii, sclaviei, muncii forțate, azilului, privind securitatea socială, libertatea informației și a vieții private ; c) convenții privind discriminarea rasială, sexuală, în domeniul educației și în materie profesională; d) convenții privind protecția unor anumite categorii de persoane: copii, femei, minorități, apatrizi, refugiați, emigranți, combatanți și prizonieri. Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid La 9 decembrie 1948, Adunarea Generală adopta Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid, intrată în vigoare la 12 ianuarie 1951. Genocidul este definit de Convenție în articolul 2, ca fiind "oricare dintre actele de-mai jos, comise cu intenția de a distruge, în totalitate sau numai în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, cum ar fi :omorârea membrilor unui grup; atingerea gravă a integrității fizice sau mentale a membrilor unui grup; supunerea intenționată a grupului la condiții de existență care antrenează distrugerea fizică totală sau parțială; măsuri care vizează

	scăderea natalității în sânul grupului; transferarea forțată a copiilor dintr-un grup în altul". Pentru ca faptele prevăzute în art. 2 să fie apreciate ca genocid, este necesar ca ele să fie comise cu intenția vădită de a distruge, în totalitate sau în parte, membrii unui grup național, etnic, rasial sau religios. În cazul în care faptele au ca efect distrugerea parțială a grupului, pot fi calificate ca fiind genocid, în ipoteza săvârșirii lor cu intenția de a distinge grupul în întregime sau o parte substanțială a acestuia. Iar potrivit art. 3 al Convenției, va fi pedepsit nu numai genocidul, ci și înțelegerea în vederea comiterii genocidului, incitarea directă și publică la comiterea unui genocid, tentativa de genocid și complicitatea la genocid . Articolul 6 al Convenției prevede că persoanele acuzate de genocid vor fi aduse în fața unei Curți Criminale Internaționale, însă o astfel de curte nu a fost încă înființată. Conform art.7 al Convenției, deoarece genocidul nu este considerat o crimă cu caracter politic, statele părți se angajează să acorde extrădarea făptuitorilor.
	Convenția internațională asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială
	Convenția a fost adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU 2106A (XX) din 21 decembrie 1965 și a intrat în vigoare la 4 ianuarie 1969. Discriminarea rasială este definită de Convenție în art. 1 alin. 1, ca fiind "orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, care are ca scop sau efect de a distruge sau compromite recunoașterea, folosința sau exercitarea, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și libertăților fundamentale în domeniile politic, economic, social și cultural sau în oricare alt domeniu al vieții publice." În conformitate cu alin.2 al art. 1, în accepțiunea Convenției, discriminarea rasială nu privește deosebirile, excluderile, restricțiile sau

	preferințele stabilite de către un stat parte, după cum este vorba de proprii cetățeni sau de străini și nici nu afectează reglementările adoptate de statele părți privind naționalitatea, cetățenia sau naturalizarea, cu condiția ca aceste reglementări să nu conțină discriminări față de o anumită naționalitate (alin. 3 al art. 1). În art. 3 al Convenției sunt condamnate segregarea rasială și apartheidul, statele părți asumându-și obligația de a preveni, de a interzice și de a elimina toate practicile de această natură, pe teritoriile aflate sub jurisdicția lor. Prin dispozițiile art.6, statele părți își iau angajamentul de a asigura oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor, "o protecție și o cale de recurs efective în fața tribunalelor naționale și a altor organe de stat competente" împotriva actelor de discriminare rasială, "precum și dreptul de a cere acestor tribunale satisfacție sau despăgubire dreaptă și adecvată", pentru pagubele suferite ca urmare a discriminării. În sfârșit, art.7, care încheie prima parte a Convenției, prevede obligația statelor părți de a lua măsuri imediate și eficiente în domeniul învățământului, educației, culturii și informației, "pentru a lupta împotriva prejudecăților ce duc la discriminare rasială și pentru a favoriza înțelegerea, toleranța și prietenia între națiuni și grupuri rasiale sau etnice...". Partea a doua a Convenției privește instituirea unui mecanism menit a asigura punerea în aplicare a prevederilor acestui instrument, prin realizarea unui control internațional asupra modului în care statele își respectă obligațiile asumate și le pun efectiv în aplicare (art. 8-16).
	Convenția împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante
	Acest instrument juridic a fost adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1984, prin Rezoluția 39/46 și a intrat în vigoare la 28 iunie 1987.

	Potrivit articolului 1 alin. 1 "termenul tortură înseamnă orice act prin care se provoacă unei persoane, cu intenție, o durere sau suferințe puternice, fizice ori psihice, mai ales cu scopul de a obține de la această persoană sau de la o persoană terță informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o altă persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei ori de a intimida sau a face presiuni asupra unei terțe persoane, sau pentru oricare alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau astfel de suferințe sunt aplicate de către un agent al autorității publice sau de orice altă persoană care acționează cu titlu oficial, sau la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane". Și Declarația universală a drepturilor omului dă o definiției noțiunii de tortură, însă aceasta nu este la fel de completă precum cea din Convenție. Concret din definiția enunțată trebuie să reținem că vorbim nu doar de tortura practică de funcționarii publici, ci și de cea săvârșită de persoane particulare sau grupuri de persoane instigate de acești funcționari sau având consimțământul acestora. Statele părți la Convenție își asumă totodată și o serie de obligații printre care să adopte "măsuri legislative, administrative, judicii și alte măsuri eficace", pentru a împiedica săvârșirea de aci tortură pe teritoriul lor (art.2 alin. 1); să nu expulzeze, să nu respingă sau să nu extrădeze persoană către un alt stat atunci când există motive temeinice se creadă că aceasta "riscă să fie supusă la tortură"; să ia măsuri pentru ca toate actele de tortură; constituie infracțiuni potrivit dreptului lor penal și si sancționeze corespunzător gravității lor (art.4) etc. Trebuie subliniat un aspect deosebit de important cu privire la acest instrument juridic, și anume că respinge orice motivație a torturii, chiar în cazul unor circumstanțe de excepție, cum ar fi: ordinul unei autorități publice, al unui superior sau starea de război.

	De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 11 din Convenție, statele părți își asumă obligația de a supraveghea punerea în practică a interzicerii torturii, astfel încât: "fiecare stat parte va exercita o supraveghere sistematică asupra regulilor, instrucțiunilor, metodelor și practicilor interogatoriului și asupra dispozițiilor privind paza și tratamentul persoanelor reținute, arestate, sau încarcerate sub orice formă, sau prizoniere pe oricare teritoriu aflat sub jurisdicția sa, în scopul de a evita orice caz de tortură." Partea a II-a a Convenției se referă la înființarea unui Comitet împotriva torturii, având sarcina de a pune în aplicare prevederile acestui instrument.
	Convenția cu privire la drepturile copilului Adunarea Generală a ONU adoptat la 20 noiembrie 1989 acest tratat carea intrat în vigoare la 2 septembrie 1990. Convenția cu privire la drepturile copilului inspirată din Carta internațională a drepturilor omului, adaptează dispozițiile acesteia la situația specială a copilului, în acest mod pentru prima dată fiind tratat ca subiect distinct de ceea ce numim totalitatea indivizilor. Prin termenul de copil, convenția înțelege „o ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor când baza legii aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub această vârstă" (art.1). Convenția care recunoaște copilului un număr mare de drepturi, atât din categoria celor civile și politice, cât și din categoria celor economice, sociale și culturale, fără a se face nici o discriminare, atât în ceea ce-1 privește pe copil, cât și referitor la părinții sau la reprezentanții săi legali (art.2 alin. 1), este guvernată în mod fundamental de principiul respectării cu prioritate a "intereselor superioare ale copilului", în toate deciziile care îl privesc, "fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative" (art.3). Convenția stabilește copilului o serie importantă de drepturi precum dreptul la viață, statele părți

	obligându-se să asigure, în măsura posibilului, supraviețuirea și dezvoltarea copilului (art.6); dreptul la nume, dreptul la cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de aceștia (art.7) ; dreptul de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele și relațiile de familie (art.8); dreptul de a nu fi separat de părinți împotriva voinței sale, excepție făcând situația în care autoritățile competente stabilesc contrariul (art.9 alin.1); dreptul copilului separat de părinții săi sau de unul dintre aceștia, de a avea legături personale sau contacte directe cu a părinții, cu excepția situației în care aceste relații ar contra interesului superior al copilului (art.9 alin.3); dreptul copilului la reîntregirea familiei, în situația în părinții săi se află pe teritoriul unui alt stat, iar în cazul în părinții au reședința în state diferite, copilul este îndreptățit să întrețină relații personale și contacte directe în mod regulat cu ambii părinți, în afara unor situații excepționale; de asemenea, recunoscut și dreptul copilului de a părăsi orice țară, în propria țară și de a reveni pe teritoriul ei (art. 10); dreptul copilului cu discernământ de a-și exprima opinia în problemele care îl privesc, inclusiv dreptul de ascultat, direct sau prin reprezentant, în orice procedură judi sau administrativă (art. 12); libertatea de exprimare, care include libertatea de a primi și difuza informații și idei de orice natură, în formă scrisă, artistică sau prin orice alte mijloace (art.13); libertatea de gândire, de conștiință și religie (art. 14); libertatea de asociere și libertatea de reuniune pașnică (art.15); interdicția imixtiunilor arbitrare sau ilegale în via personală, în familia, domiciliul sau corespondența sau atacurilor ilegale la onoarea și reputația sa și dreptul de a fi protejat prin lege împotriva unor astfel de imixtiuni sau atacuri (art. 16); dreptul la informare (art. 17) etc. TEORIE (se va folosi în funcție de timpul rămas și nivelul elevilor) NOȚIUNI GENERALE PRIVIND PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR OMULUI

	A. Ce sunt drepturile omului? „Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi” – astfel începe articolul 1 din <i>Declarația Universală a Drepturilor Omului</i>. Cu alte cuvinte, fiecare individ dobândește la naștere anumite drepturi inalienabile. „Drepturile omului sunt drepturile proprii tuturor oamenilor, care îi protejează pe aceștia de eventualele abuzuri ale statului și care sunt etern valabile, neputând fi limitate de nici un stat. Încă de pe vremea luptei împotriva absolutismului, ele au fost considerate a fi drepturi „înnăscute” și „inalienabile”. (...) La baza drepturilor omului și a drepturilor fundamentale se află demnitatea umană, dreptul la liberă dezvoltare a personalității, egalitatea în fața justiției și tratamentul nepreferențial, libertatea religioasă și de conștiință, libertatea de expresie, a presei, a informațiilor și a educației, libertatea de întrunire și asociere, libertatea circulației, libertatea profesiei și a muncii, inviolabilitatea domiciliului, garantarea proprietății și a dreptului de moștenire, dreptul la azil și petiție, precum și drepturi legale ca de exemplu garanția că nimeni nu va fi arestat în mod nejustificat (...).” „Termenul de drepturile omului desemnează, în limbajul politic uzual, acele libertăți inerente calității de ființă umană, pe care o comunitate trebuie să le asigure, din motive etice, prin legi. Există drepturi naturale, pre-statale, înnăscute și inalienabile, prin a căror respectare și apărare se legitimează un sistem politic (...).” Drepturile omului sunt drepturi înnăscute, aceleași pentru toți oamenii lumii. Toți oamenii au dobândit dreptul să se bucure de ele prin calitatea lor de ființă umană, indiferent de apartenență etnică, religioasă sau de sex. B. Categorii de drepturi <i>Probleme puse în discuție</i> 1. Care este deosebirea între drepturile omului și drepturile fundamentale? 2. Ce legătură este între drepturile omului și democrație? 3. Care sunt categoriile de drepturi consacrate?

	Drepturile omului vizează multe domenii distincte ale conviețuirii umane. De aceea este important să le împărțim în mai multe categorii: - <i>drepturi ale persoanei</i> - <i>drepturi politice și civile</i> - <i>drepturi socio-economice</i> - <i>drepturi de generația a treia</i> Ne vom ocupa acum în ordine de aceste categorii distincte pentru a dobândi o imagine de ansamblu asupra drepturilor omului în general. Prima categorie include așa numitele drepturi ale persoanei. Din această categorie fac parte drepturi care asigură indivizilor protecția în fața abuzurilor care îi pot leza demnitatea umană. Oamenii dispun astfel de dreptul la viață, un drept care constituie condiția de bază pentru toate celelalte drepturi, și dreptul la liberă dezvoltare a personalității. Ce efecte au aceste drepturi ale persoanei asupra vieții noastre putem observa lesne: de exemplu, în secolul XX mai era permisă pedeapsa corporală, chiar și în țările democratice. Drepturile persoanei constituie nucleul drepturilor omului, ele se regăsesc în toate documentele și cataloagele privitoare la drepturile omului. Drepturile politice și civile, libertățile individuale clasice de inspirație liberală, constituie cea de-a doua categorie de drepturi. Aceste drepturi s-au născut în prima fază pe plan intern, pentru ca ulterior să pătrundă și în sfera dreptului internațional. Drepturile politice și civile au rolul de a garanta participarea neîngrădită a tuturor oamenilor la viața politică din cadrul unei comunități, fără ca aceștia să se teamă că pot fi pedepsiți. Dreptul la liberă exprimare și libertatea presei joacă un rol deosebit de important în acest punct, pentru că la acest nivel sunt reflectate atitudinile oamenilor cu privire la conducerea unui stat și gradul în care sunt satisfăcuți de activitățile acesteia. Dacă aceste atitudini sunt cenzurate, conducerea unei țări nu mai poate pretinde că reprezintă în mod democratic cetățenii. O altă categorie este cea a drepturilor socio-economice, de asemenea, apărute mai întâi în plan intern și apoi în plan internațional. Aceste drepturi

	sunt de inspirație socialistă și presupun obligații pozitive din partea statelor. Drepturile socio-economice garantează faptul că toți oamenii dispun de un minimum de supraviețuire și susțin dreptul la educație al tuturor indivizilor. Dacă pornim de la ipoteza că pentru a trăi o viață demnă este nevoie de mult mai mult decât de asigurarea unei hrane minime, atunci este necesar ca fiecare să beneficieze și de o bază educațională care să îi permită să atingă un anumit ideal. Așa numitele drepturi de generația a treia au fost adăugate de curând. Ele sunt expresia vie a faptului că drepturile omului nu sunt elemente imobile, acestea aflându-se într-o permanentă dezvoltare și schimbare. Această a patra categorie de drepturi reflectă în plus faptul că apar mereu noi probleme care periclitează dreptul oamenilor la viață și care ar trebui întâmpinate cu introducerea unor noi drepturi în catalogul drepturilor omului. În afară de drepturile de dezvoltare, care au rolul de a diminua prăpastia dintre cei bogați și cei săraci, printre aceste drepturi de generația a treia se numără și drepturile care privesc mediul înconjurător. Aceste drepturi au rolul de a garanta că mediul natural al omului nu este afectat sau chiar distrus în întregime. De la <i>summitul</i> de la Rio de Janeiro din 1992, drepturi precum dreptul omului la un mediu intact - mai ales în ceea ce privește generațiile următoare - au devenit din ce în ce mai importante. Putem observa așadar că, drepturile omului nu au fost stabilite o dată pentru totdeauna, ci că ele sunt suficient de flexibile pentru a putea reacționa la noi provocări ca de exemplu problemele globale ale mediului. Drepturile din ultimile două categorii - deseori numite și „<i>drepturi de solidaritate</i>” - sunt deseori disputate fiind vagi sub aspectul conținutului, dar mai ales pentru faptul că nu este clar nici cine sunt titularii drepturilor (fiind greu de spus dacă sunt drepturi individuale ori drepturi colective, aparținând statelor sau comunității internaționale) și nici cine sunt titularii obligațiilor corelative (statele, un grup de state, comunitatea internațională). Ele se deosebesc din punct de vedere calitativ de drepturile din primele două

	categorii, care pot fi aplicate mereu și pretutindeni. Schimbările din ultimul deceniu intervenite în sfera relațiilor internaționale au adus în prim plan două noi probleme și anume, apariția drepturilor colective și caracterul universal al drepturilor omului în contrast cu multitudinea culturilor lumii. Unele documente internaționale în materia drepturilor omului consacră și instituția obligațiilor omului, sub diverse denumiri: obligații ale individului, obligații ale persoanelor, obligații ale omului, răspunderi ale indivizilor. Astfel, Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional relativ la drepturile civile și politice afirmă existența obligațiilor individului. În concluzie, trebuie subliniat că drepturile omului esențiale pentru ființa umană nu sunt conferite sau acordate de normele juridice internaționale în materie, ci sunt doar consacrate și garantate, de acestea. C. Particularități specifice protecției juridice a drepturilor omului <i>Probleme puse în discuție</i> 1. <i>Importanța instituției drepturilor omului în cadrul dreptului internațional public</i> 2. <i>Poziția particularului în sistemele de protecție a drepturilor omului</i> 3. <i>Principiul subsidiarității</i> A. Caracterul recent al protecției internaționale a drepturilor omului Această instituție, distinctă de dreptul internațional public începe să se contureze abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Apariția a cesteia a fost determinată în principal de violările grave, masive și sistematice ale drepturilor omului, comise înainte și în timpul celui de-al doilea război mondial, fapt care a determinat o poziție comună a statelor în cadrul societății internaționale, în sensul că protecția drepturilor omului nu mai poate depinde de puterea discreționară a statelor, ci se impune o cooperare internațională în materie. Momentul apariției a ceea ce numim protecția internațională a drepturilor omului este marcat de

	adoptarea Declarației universale a drepturilor omului, printr-o rezoluție a Adunării Generale a ONU, la 10 decembrie 1948, la Paris. Declarația nu este un tratat internațional, ci doar un act internațional de soft law. Despre protecția juridică a drepturilor omului la nivel internațional se poate vorbi din două puncte de vedere: universal și regional. Din punct de vedere universal, drepturile omului au cunoscut o evoluție marcată de două etape: declaratorie și convențională. Din punct de vedere regional, drepturile omului se dezvoltă în cadrul a trei mari sisteme de consacrare și garantare: sistemul european, sistemul interamerican și sistemul african. 2. Excluderea competenței naționale exclusive în materia drepturilor omului și limitarea suveranității statului prin consacrarea și garantarea internațională a drepturilor omului, presupune faptul că statul nu mai dispune de puteri absolute asupra indivizilor aflați sub jurisdicția sa. Statul este obligat să respecte drepturile acestora, consacrate pe plan internațional, prin urmare suveranitatea sa este astfel limitată de normele juridice internaționale în materia drepturilor omului, pe care va fi obligat să le respecte. Practic, suveranitatea statului se oprește acolo unde încep drepturile omului, consacrate și garantate prin norme juridice internaționale, căci „ar fi o parodie de drept și o trădare a nevoii universale de justiție dacă noțiunea de suveranitate ar putea fi utilizată cu succes împotriva drepturilor omului”. Prin urmare, în materia drepturilor omului există o îmbinare a dreptului internațional și a dreptului intern pentru consacrarea și garantarea acestora, de unde și necesitatea stabilirii unor relații între cele două tipuri de norme juridice prezente. 3. Subsidiaritatea consacrării și garantării internaționale a drepturilor omului față de consacrarea și garantarea lor la nivel intern - Atât sub aspectul consacrării, cât și al garantării

	drepturilor omului, nivelul internațional de protecție reprezintă doar un standard minimal de la care statele nu pot, în plan intern, să deroge în sens descrescător, dar o pot face crescător asigurând o protecție sporită a drepturilor omului la nivel național. De aceea, chiar și prevederile tratatelor conțin dispoziții conform cărora nu este permisă suprimarea sau limitarea drepturilor omului care sunt deja sau vor fi consacrate la un nivel superior prin norme juridice interne sau prin alte norme juridice internaționale. Subsidiaritatea se manifestă și sub aspectul garantării drepturilor omului căci principalul rol în acest sens revine statelor, ele sunt cele chemate în primul rând să respecte drepturile omului și să intervină atunci când acestea au fost violate. Structurile internaționale intervin numai în mod subsidiar, în ultimă instanță, atunci când mecanismele statale au fost nesatisfăcătoare. Din punctul de vedere al protecției internaționale a drepturilor omului, răspunderea internațională aparține numai statelor. Subsidiaritatea procedurilor internaționale de protecție a drepturilor omului în raport cu cele interne se exprimă, între altele, în regula obligativității parcurgerii prealabile complete a căilor interne înainte de sesizarea unui organ internațional, precum și în posibilitatea pe care o au părțile unui litigiu internațional privind violarea drepturilor omului de a rezolva cauza în mod amiabil, dacă această rezolvare asigură respectarea drepturilor omului. Scopul principal al structurilor internaționale de garantare a drepturilor omului nu este sancționarea statelor vinovate, ci respectarea drepturilor omului, adică restabilirea drepturilor încălcate și repararea prejudiciilor suferite de victimă. 4. Aplicabilitatea directă a normelor internaționale în materia drepturilor omului în dreptul intern. Caracterul direct aplicabil al normelor internaționale în materia drepturilor omului depinde de elemente atât interne, cât și internaționale.

	Din punct de vedere intern, tratatele internaționale sunt direct aplicabile numai în statele care consacră sistemul monist, iar nu și în statele care practică dualismul. Din perspectiva dreptului internațional, aplicabilitatea directă a normelor internaționale convenționale referitoare la drepturile omului în dreptul intern depinde de două elemente. În primul rând, prin natura ei, norma trebuie să fie susceptibilă de aplicare directă. Aceasta presupune, pe de o parte, ca norma să fie precisă și completă. Spre exemplu, art.1 din Convenția europeană a drepturilor omului conține direct obligația statelor de a respecta drepturile omului: „înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane ținând de jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții”. În al doilea rând, norma respectivă trebuie să fie în vigoare. Aceasta înseamnă că statul în cauză și-a exprimat consimțământul de a fi legat din punct de vedere juridic prin acel tratat, că acesta a intrat în vigoare, atât cu caracter general, cât și pentru acel stat, și că norma respectivă nu a făcut obiectul unei rezerve, respectiv, dacă este cazul, a fost aleasă ca dispoziție aplicabilă. În temeiul caracterului direct aplicabil al normelor internaționale, indivizii devin beneficiari de drepturi direct din normele internaționale în materie, obligatorii pentru statul respectiv, fără a mai fi nevoie ca acel stat să consacre respectivele drepturi și printr-un act normativ intern. 5. Superioritatea normelor internaționale în materia drepturilor omului față de normele dreptului intern. Superioritatea normelor internaționale relative la drepturile omului față de normele juridice interne, indiferent că problema se pune în plan internațional sau la nivel intern, trebuie corelată cu principiul subsidiarității consacrării internaționale, al nivelului minimal asigurat de aceasta. O normă internațională are superioritate asupra uneia de drept intern și o înlătură de la aplicare numai dacă este mai favorabilă. Dimpotrivă, o normă internă mai favorabilă nu înlătură de la aplicare o normă internațională mai restrictivă, prin

	invocarea superiorității normei internaționale, deoarece norma internațională are caracter subsidiar, constituind doar nivelul minimal de protecție, de la care ea însăși permite expres statelor să deroge printr-o protecție sporită a drepturilor omului la nivel intern. 6. Garantarea drepturilor omului prin intermediul unor tribunale internaționale specializate au ca obiect protejarea drepturilor omului și sancționarea statelor care au încălcat aceste drepturi. În prezent, există două asemenea tribunale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea Interamericană a Drepturilor Omului, urmând ca după intrarea în vigoare a tratatului corespunzător, să fie înființată și Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor. Tribunale internaționale specializate în domeniul drepturilor omului nu există decât la niveluri regionale, iar nu și la nivel internațional universal, deoarece la nivel regional apropierea pozițiilor statelor a permis acceptarea unei asemenea instituții, fapt deocamdată imposibil la nivelul întregii societăți internaționale. 7. Poziția particularului de subiect al dreptului internațional al drepturilor omului - Tradițional, particularul (fie că este vorba de un individ, fie de un subiect colectiv de drept privat intern) nu este subiect al dreptului internațional public. În cazul protecției internaționale a drepturilor omului însă situația este diferită. Astfel, normele internaționale în domeniu se adresează direct indivizilor și le creează în mod direct drepturi, aceștia devenind titulari de drepturi direct în temeiul normelor juridice internaționale. Ei pot invoca aceste drepturi direct în fața organelor interne și internaționale, inclusiv a jurisdicțiilor și pot participa la raporturile juridice internaționale, cel puțin la cele cu caracter procedural privind respectarea drepturilor omului, alături de state. Situația cea mai favorabilă pentru particular există în sistemul de protecție a drepturilor omului creat, în cadrul Consiliului

	Europei, de Convenția europeană a drepturilor omului, în forma amendată prin Protocolul nr. 11, unde Curtea Europeană a Drepturilor Omului are jurisdicție obligatorie, particularul este parte la procedurile în fața ei, el poate sesiza direct instanța internațională și se află, din punct de vedere procesual, pe o poziție de egalitate cu statul.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
DEMOCRAȚIE ȘI SOCIETATE

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	DEMOCRAȚIE ȘI SOCIETATE
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Lecția se adresează atât elevilor din învățământul gimnazial (clasele a V-a - a VIII-a) cât și elevilor din învățământul liceal (clasele a IX-a - a XII-a)
DURATA	3 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	- Creșterea nivelului de cunoștințe al elevilor în ceea ce privește tema abordată; - Familiarizarea cu elemente de drept constituțional; - Stimularea gândirii critice a elevilor
TIPUL DE ACTIVITATE	activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin împărțirea orei de curs în două etape: (1) expunerea temei și (2) discuție liberă Alternativ, tema poate fi expusă sub formă de prezentare Power Point
BIBLIOGRAFIE (opțional)	<i>Democrație si societate</i> , Constantin V. Lucian, Oscar Print, 2011 <i>Democracy and Education</i> , John Dewey, Digireads.com Publishing, 2013 http://politeia.org.ro/magazin-istoric/platon-despre-democratie-in-republica/4214/
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	MOTTO Abordarea temei poate avea ca motto ceea ce declara Winston Churchill (prim-ministru al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord între anii 1940-1945 și 1951-1955, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1953), în noiembrie 1947, în fața Camerei Comunelor: „<i>Nimeni nu pretinde că democrația ar fi perfectă sau atotștiutoare. Într-adevăr s-a spus că democrația este cea mai rea formă de guvernământ cu excepția tuturor formelor încercate de-a lungul timpului</i>”. TERMINOLOGIE

	Democrația este un sistem de guvernare caracterizat prin participarea cetățenilor la procesul de conducere. Cuvântul „democrație” provine din greacă și este format din cuvintele „<i>demos</i>” = <i>popor</i> și „<i>kratos</i>” = <i>putere</i>, prin urmare înseamnă puterea poporului. Acest regim politic s-a dezvoltat și se dezvoltă numai în măsura în care relația dintre conducători și conduși (guvernanți și guvernați) se înclină în favoarea celor din urmă, când conducii impun conducătorilor, prin modalități și mijloace variate, respectarea drepturilor fundamentale ale individului. SCURT ISTORIC Lectorul va prezenta o scurtă istorie a evoluției formulelor democratice de organizare. - Forme democratice de organizare în perioadă prestată. Gintele; - Forme de democrație din Grecia antică și la alte popoare; - Democrația ateniană, prima formă clasică de democrație. Republica din Atena; - Democrația modernă; izvoarele sistemelor democratice; - Liberalismul VALORI SI PRINCIPII DEMOCRATICE Democrația este regimul politic bazat pe principiul conform căruia poporul participa, direct sau prin reprezentanți, la viața politică în stat. Regimurile democratice funcționează în baza unor valori și principii specifice. Valorile democratice Valorile unei societăți democratice reprezintă idei și credințe considerate importante pentru membrii unei comunități, care devin practici concrete prin comportamentul cetățenilor și al autorităților publice. Astfel de valori democratice sunt: <i>libertatea, egalitatea în fața legii, transparența, toleranța, competiția dreaptă, egalitatea șanselor și egalitatea în drepturi, etc.</i> Principiile democrației

	Principiile democratice orientează acțiunea politica în funcție de anumite valori. Pe baza lor sunt concepute si puse in practica mecanismele democratice, precum votul sau organizarea si funcționarea autoritarilor publice. Astfel de principii sunt: - Autoritatea este prezenta în relațiile dintre oameni atât in viața privata, cât și în viața publică. Autoritatea înseamnă puterea legitimă a unui grup de persoane de a-și impune propria voință celorlalți. În statul democratic, autoritatea este mult diferită de exercitarea puterii într-un regim totalitar sau autoritar. - Libertatea este capacitatea persoanelor de a acționa in conformitate cu propria lor voință si de a alege astfel modul de acțiune propriu. Într-o societate democratica liberala, libertatea este valoarea fundamentala, dar ea este asociata cu responsabilitatea pentru propriile acțiuni si cu necesitatea ca libertatea proprie sa nu fie folosita in dauna libertății celorlalți. - Responsabilitatea - fiecare cetățean răspunde pentru faptele sale si pentru consecințele acestora, iar cei aflați la putere trebuie sa dea socoteala celor care i-au ales sau i-au numit pentru îndeplinirea mandatului lor. - Dreptatea - respectarea de către autorități si de catre cetățeni a normelor morale si juridice bazate pe drepturile omului si pe prevederile constituționale. - Proprietatea este o relație între persoane și bunuri care implică posesia, utilizarea si dreptul de dispoziție. Totodată, ea presupune puterea de a dispune si puterea de vânzare si donație. In democrațiile liberale, dreptul la proprietatea privată se regăsește în Constituție. - Principiul pluralismului se refera la existenta mai multor centre efective de putere, în opoziție cu unul singur, precum in statele nedemocratice. Forme ale pluralismului in societățile democratice sunt pluralismul politic (mai multe partide, doctrine etc.) si religios (mai multe biserici si culte). - Principiul separării puterilor în stat asigura exercitarea puterii politice in mod divizat de

	către mai multe autoritatea publice diferite, care au funcții specifice. Acest principiu previne folosirea puterii în mod abuziv. - Reprezentativitatea - democrațiile moderne funcționează ca democrații reprezentative, în care deciziile politice sunt luate în numele cetățenilor, de către reprezentanți ai acestora, investiți prin vot cu încrederea lor. În anumite situații cetățenii pot depinde direct. - Participare - democrațiile participative se manifesta printr-un interes crescut al cetățenilor pentru treburile publice și prin implicarea lor concrete în luarea deciziilor care privesc soarta unei comunități. - Domnia legii - cetățenii unei societăți democratice se supun legilor, deoarece acestea sunt elaborate, chiar dacă indirect, de către ei înșiși. Într-o societate democratică, nimeni nu este mai presus de lege, iar controlul puterii se realizează pe baza normelor de drept. Legile trebuie să fie cunoscute și să aibă stabilitate în timp. Discuție despre fragilitatea democrației Democrația este mult mai avantajoasă pentru viața oamenilor decât regimurile nedemocratice, dar succesul ei nu se poate produce de la sine. Democrația este amenințată de numeroase slăbiciuni și există permanent riscul ca sub ocrotirea principiilor democratice să-și facă apariția și să prindă teren valori, principii și mecanisme ale regimurilor nedemocratice. MAJORITATE - MINORITATE Unul dintre principiile cele mai importante, prin consecințele sale, este cel al majorității, căruia, într-o democrație liberală, se pune un accent deosebit pe principiul protecției minorităților și respectarea drepturilor acestora. Majoritate și minoritate A fi în majoritate sau în minoritate implică mai multe elemente decât numărul de persoane care își manifestă apartenența la un grup anume. În multe

	situații, partea populației care deține puterea într-o comunitate este numeric în minoritate prin raportare la cei care nu dețin puterea. (discuție, exemple) Principiul majorității În orice colectivitate umană, luarea deciziilor în chestiuni de importanță publică pune probleme deosebite. Conform regulii majorității, decizia se ia în funcție de opțiunea numeric exprimată a majorității, ca expresie a „voinței generale”. În România, ca și în alte țări, Parlamentul folosește diferite proceduri de vot pentru a obține majoritatea: majoritatea simplă (jumătate plus unu) sau majoritatea calificată (cel puțin trei sferturi dintre cei prezenți, doua treimi, etc.). (discuție despre adoptarea legilor organice și ordinare) Protecția minorității Punerea în practică a principiului majorității, ca expresiei a voinței generale, prezintă însă riscului abuzului de putere în numele majorității, situație numită tirania majorității. Diferiți gânditori au încercat să găsească soluții practice pentru ca, păstrându-se regula majorității, minoritățile să nu sufere. Consiliul Europei a elaborat o serie de recomandări privind protecția minorităților etnice în țările membre. În prezent, protecția minorităților este o prioritate a Organizației Națiunilor Unite, a Uniunii Europene, a Consiliului Europei și a altor organisme internaționale.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
ASPECTE PRIVIND PROCESUL LEGISLATIV DIN ROMÂNIA

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Aspecte privind procesul legislativ din România
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele a-IX-a, a -X-a, XI-a și a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: a) activitate la nivel curricular b) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbatere interactivă
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României, Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	În cadrul temei vor fi detaliate în mod adecvat nivelului de dezvoltare al elevilor, aspectele reglementate de următoarele acte normative: - art. 61, 62 și 73 din Constituția României, referitoare la Parlamentul României, art. 102 și 108 din Constituție, referitoare la Guvernul României, art. 74, 76, 77 și 78 din Constituție, referitoare la legiferare - art. 4 și art. 7 din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică Astfel, se vor oferi și explica cel puțin următoarele informații: Parlament - este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării. - este alcătuit din Camera Deputaților și Senat. - Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat - Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni

	- legile adoptate de Parlament pot fi legi constituționale, legi organice și legi ordinare (legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției, legile organice sunt cele care reglementează anumite domenii expres prevăzute de Constituție - spre exemplu, organizarea generală a învățământului, organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public, organizarea Guvernului, infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora etc., iar legile ordinare sunt cele care reglementează alte domenii decât cele de mai sus. Guvern - este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri - primul-ministru conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia - Guvernul adoptă hotărâri și ordonanțe (hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor, iar ordonanțele se emit în temeiul unei legi speciale de abilitare - se va explica ce înseamnă o astfel de lege). Legiferarea de către Parlament - inițiativa legislativă aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot - inițiativa legislativă reprezintă dreptul subiectelor de drept menționate mai sus de a sesiza una dintre Camerele Parlamentului și obligația Camerei respective de a se pronunța cu privire la sesizare, în sensul admiterii sau al respingerii - cetățenii care își manifestă dreptul la inițiativă legislativă trebuie să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare din aceste județe, respectiv în municipiul București, trebuie să fie înregistrate cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative. - nu pot face obiectul inițiativei legislative a cetățenilor problemele fiscale, cele cu caracter internațional, amnistia și grațierea. - după adoptarea unei legi de Parlament, aceasta se trimite, spre promulgare, Președintelui României.

	- promulgarea legii este ultima fază a procedurii legislative și se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire. - promulgarea legii se face prin emiterea unui decret al Președintelui României - înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii, în cazul în care constată că aceasta nu cuprinde soluțiile potrivite sau nu corespunde din punct de vedere al redactării, al acurateții, precum și în alte situații. - legile se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei (se va explica ce înseamnă intrarea în vigoare a legii) Transparența decizională în cazul adoptării de acte normative de către Guvern - după cum s-a arătat, Guvernul adoptă hotărâri de Guvern și ordonanțe de Guvern -hotărârile de Guvern se emit în temeiul unei legi adoptate de Parlament și reglementează aspecte care țin de punerea în executare a legii respective, adică detaliază anumite proceduri pe care legea în cauză le prevede sau cuprinde diferite reglementări care sunt necesare pentru a facilita aplicarea legii în temeiul căreia este emisă hotărârea de Guvern - ordonanțele de Guvern se emit numai în temeiul unei legi de abilitare dată Guvernului de către Parlament -legea de abilitare trebuie să stabilească, în mod obligatoriu, domeniul și data până la care Guvernul poate emite ordonanțe -dacă legea de abilitare o cere, ordonanțele se supun aprobării Parlamentului, potrivit procedurii legislative redate mai sus, până la împlinirea termenului de abilitare. Transparența decizională - procedura de mai jos se aplică în cazul autorităților administrației publice centrale: ministerele, alte organe centrale ale administrației publice din subordinea Guvernului sau a ministerelor, serviciile publice descentralizate ale acestora, precum și autoritățile administrative autonome și al autorităților

	administrației publice locale: consiliile județene, consiliile locale, primarii, instituțiile și serviciile publice de interes local sau județean. -în cadrul procedurilor de elaborare a proiectelor de acte normative autoritatea administrației publice are obligația să publice un anunț referitor la această acțiune în site-ul propriu, să-l afișeze la sediul propriu, într-un spațiu accesibil publicului, și să-l transmită către mass-media centrală sau locală, după caz -autoritatea administrației publice va transmite proiectele de acte normative tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informații. -anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ va fi adus la cunoștința publicului cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de supunerea spre avizare de către autoritățile publice. -la publicarea anunțului, autoritatea administrației publice va stabili o perioadă de cel puțin 10 zile calendaristice pentru a primi în scris propuneri, sugestii sau opinii de la orice persoană interesată cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice. -persoanele sau organizațiile interesate care transmit în scris propuneri, sugestii sau opinii cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice vor specifica articolul sau articolele din proiectul de act normativ la care se referă, menționând data trimiterii și datele de contact ale expeditorului. -autoritatea publică în cauză este obligată să decidă organizarea unei întâlniri în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică. - după adoptarea de către Guvern, hotărârile și ordonanțele de Guvern se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau a ordonanței.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
ATTRIBUTE DE IDENTIFICARE

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Atribute de identificare
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele III-IV, V-VIII, IX-XII
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: c) activitate la nivel curricular d) activitate la nivel extra-curricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată folosind ca metode: expunerea și dezbateră interactivă, precum și prezentarea unor situații de fapt și anecdote. Se va avea în vedere, anterior expunerii temei, verificarea/sondarea informațiilor deținute de elevi privind noțiunile de nume, domiciliu și stare civilă (care este nivelul de cunoaștere privind tema, ce semnifică, cum ar putea fi definite), discuțiile realizându-se într-o manieră interactivă. Ulterior, vor fi furnizate informații privind tema, așa cum sunt detaliate în cele ce urmează, iar activitatea se va încheia prin prezentarea unor situații de fapt.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	- Constituția României (art. 25) - Codul civil (art. 82-103, art. 496-497 NCC) - Ordonanța Guvernului nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată, cu modificările ulterioare - Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările ulterioare - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată - Drept civil. Persoanele, Marian Nicolae (coordonator), Vasile BÎCU, George-Alexandru ILIE, Radu RIZOIU, Universul juridic, București, 2016
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<i>În partea introductivă a activității, pot fi abordate o serie de aspecte ce țin de subiectele de drept civil (persoanele fizice și persoanele juridice).</i> Definirea persoanei fizice și juridice <i>Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi și de obligații civile. Persoana juridică este orice formă de organizare care, întrunind condițiile cerute de lege, este titulară de drepturi și de obligații civile.</i> <i>Identificarea persoanei fizice este indispensabilă pentru realizarea raportului juridic civil concret, dar și a calității de membru al societății, dincolo de relațiile sociale reglementate juridic. Societatea este interesată de la naștere până la deces de identificarea fiecărui subiect de drept. În lipsa acesteia raporturile juridice ar fi incerte.</i> <i>Orice persoană are dreptul la nume, domiciliu, reședință și o stare civilă. Există și alte atribute de identificare specifice, cum ar fi codul numeric personal, amprentarea sau fotografierea, realizate de autoritățile polițienești.</i> <i>Atributele de identificare a persoanei fizice sunt o specie a drepturilor personale nepatrimoniale, Noul Cod Civil (NCC) calificându-le implicit și protejându-le prin dispozițiile Titlului V, Cartea I "Apărarea drepturilor nepatrimoniale" (art. 252-257). Art. 254 reglementează ca atare apărarea dreptului la nume și pseudonim. Atributele de identificare nu au un conținut economic și nu sunt evaluabile în bani.</i> 1. Numele și prenumele <i>Identificarea persoanei fizice se face prin nume. Numele este un atribut de identificare a persoanei fizice care constă în cuvintele prin care aceasta se individualizează în familie și în societate. Numele este un drept personal nepatrimonial.</i> <i>Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit.</i> Numele cuprinde numele de familie și prenumele. <i>Cele două elemente trebuie luate împreună, alcătuind un tot unitar care individualizează ființa umană. Numele de familie se dobândește prin efectul filiației și poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile.</i> Prenumele <i>se stabilește la data înregistrării nașterii, pe baza declarației de naștere. Este interzisă înregistrarea de către ofițerul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole și a altora asemenea, de natură a afecta ordinea publică și bunele moravuri ori interesele copilului, după caz. Ambele sunt drepturi absolute,</i>

	inalienabile, imprescriptibile, insesizabile, personale și universale. 1.1. Numele Spre deosebire de prenume, care poate fi ales, în principiu liber, numele de familie este determinat de lege și are funcția de a exprima apartenența la o familie, aspect ce îi conferă imutabilitate. Numele de familie se dobândește prin <i>efectul filiației</i> și poate fi modificat numai prin efectul schimbării stării civile. Stabilirea (dobândirea) numelui de familie În cazul copilului născut în timpul căsătoriei părinților și în cazul în care părinții au nume de familie comun, atunci numele de familie al copilului este întotdeauna numele de familie comun al părinților (art. 449 alin. 1 NCC). <i>În măsura în care nivelul de învățământ și clasa este de final de gimnaziu sau liceu se pot prezenta în detaliu situațiile de mai jos în care părinții nu au numele de familie comun (de exemplu, un părinte și-a păstrat numele anterior sau numai un părinte și-a reunit numele cu celălalt). Atunci stabilirea numelui de familie al copilului se face prin învoiala părților, și anume: numele de familie al tatălui, mamei sau cel rezultat din reunirea numelor de familie ale părinților. Dacă părinții nu se înțeleg, stabilirea numelui de familie al copilului se face de către primarul localității unde se înregistrează nașterea, prin dispoziție scrisă, după ascultarea prealabilă a părinților.</i> <i>Copilul născut din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită. În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior și față de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinților, poate lua numele de familie al părintelui față de care și-a stabilit filiația ulterior sau numele reunite ale acestora. În cazul în care copilul născut din afara căsătoriei și-a stabilit filiația în același timp față de ambii părinți, atunci numele copilului se stabilește în aceleași condiții ca și numele copilului născut în timpul căsătoriei părinților (art. 450 NCC).</i> <i>Numele de familie și prenumele copilului găsit, născut din părinți necunoscuți, precum și cele ale copilului care este părăsit de către mamă în spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilită în termenul prevăzut de lege, se stabilesc prin dispoziția primarului localității în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul ori, după caz, s-a constatat părăsirea lui (art. 84 alin. 3 NCC).</i>

Modificarea numelui de familie

Numele de familie poate fi înlocuit urmare unor schimbări intervenite în starea civilă a persoanei. Acestea pot fi schimbări în filiație, modificări determinate de adopție, căsătorie și divorț.

La fel, în măsura în care nivelul de învățământ și clasa este de final de gimnaziu sau liceu se pot prezenta în detaliu schimbări care pot interveni în starea civilă a persoanei:

-schimbări în filiație. Copilul născut din părinți necunoscuți poate fi recunoscut voluntar sau printr-o acțiune în justiție. În acest caz se vor aplica regulile copilului din căsătorie (art. 449 NCC) sau din afara căsătoriei (art. 450 NCC). Totodată, filiația copilului din afara căsătoriei față, de cel de-al doilea părinte, poate fi recunoscută voluntar (caz în care copilul poate lua numele părintelui față de care și-a stabilit ulterior filiația sau numele reunite) sau printr-o acțiune în justiție (tăgăda paternității sau contestarea prezumției de paternitate; contestarea recunoașterii voluntare de filiație sau acțiunea în declarare a nulității recunoașterii voluntare de filiație sau de contestare a filiației față de mamă).

-modificări determinate de adopție. Copilul adoptat dobândește numele de familie al celui care adoptă. Dacă adopția se face de către soți sau de soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, copilul adoptat poartă acest nume. În caz contrar, soții sunt obligați să declare instanței care încuviințează adopția numele copilului pe care urmează să îl poarte. ***Prenumele copilului peste 10 ani poate fi schimbat, pentru motive temeinice, cu consimțământul copilului.*** În cazul adopției unei persoane căsătorite, care poartă nume comun cu celălalt soț, soțul adoptat poate lua numele adoptatorului cu consimțământul celuilalt soț. Dacă soții și-au păstrat numele anterior căsătoriei, niciunul dintre ei nu este ținut să păstreze acest nume, adoptatul putând modifica numele fără acordul soțului. În cazul încetării adopției (desfacerea, declararea nulității sau desființarea adopției), adoptatul revine la numele avut anterior. Pentru motive temeinice, instanța poate încuviința ca adoptatul să păstreze numele dobândit prin adopție.

-modificări determinate de căsătorie. Prin încheierea căsătoriei soții pot conveni să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricărui dintre ei sau numele lor reunite. Un soț poate să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, iar celălalt să poarte numele lor reunite. La ***desfacerea căsătoriei prin divorț***, fiecare dintre foștii soți va purta după divorț numele dinaintea căsătoriei și, în mod excepțional, soții pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. În

cazul declarării nulității căsătoriei, soții revin la numele de dinaintea căsătoriei. În cazul încetării căsătoriei prin decesul unuia dintre soți, nu se modifică numele soțului care a preluat numele de familie al soțului decedat.

Schimbarea numelui de familie pe cale administrativă

Cetățenii români pot obține schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie și a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea. Schimbarea poate interveni numai pentru motive temeinice, de exemplu: numele este format din expresii indecente, ridicole ori transformat prin traducere în alt mod; persoana a folosit în exercitarea profesiei un anumit nume în domeniul literar, artistic etc.; existența unor mențiuni greșite cauzate de neatenția/necunoașterea ofițerilor de stare civilă; persoana are un nume format din nume reunite (mai multe cuvinte) și solicită schimbarea; copii solicită să poarte numele părinților rezultat urmare schimbării acestuia pe cale administrativă; ambii soți solicită schimbarea optând pentru numele dobândit la naștere sau la cel anterior căsătoriei; fostul soț solicită să poarte numele de familie avut în timpul căsătoriei pentru a avea un nume comun cu cel al copiilor încredințați spre creștere și educare etc.

Retranscrierea numelui de familie

Retranscrierea numelui de familie și prenumelui intervine atunci când acestea au fost înregistrate în acte de stare civilă tradus în altă limbă decât cea maternă ori cu ortografia altei limbi. Interesul poate aparține cetățenilor străini care dobândesc cetățenia română sau celor care au avut schimbat numele în timpul unei ocupații străine.

1.2. Prenumele

Prin prenume se identifică persoana în raport cu ceilalți membri ai familiei, dat fiind faptul că poartă același număr de familie. În societate, prenumele și CNP-ul ajută la distingerea persoanei de alte persoane care au același nume de familie. Prenumele se stabilește de comun acord de părinți la data nașterii, nefiind limitat numărul cuvintelor sau neexistând criterii de determinare. Părinții au o libertate limitată în sensul că nu pot alege nume indecente, ridicole sau care afectează ordinea publică, bunele moravuri sau interesul copilului. Prenumele poate fi retranscris pentru aceleași motive menționate la retranscrierea numelui și poate fi schimbat pe cale administrativă din motive temeinice (de exemplu, numele purtat este specific sexului opus, persoanei i s-a încuviințat schimbarea sexului prin hotărâre judecătorească definitivă etc.)

1.3. Pseudonimul

Pseudonimul este un fals nume pe care, de obicei, o persoană și-l dă ieși însăși (auto-desemnare) pentru a fi individualizată într-un domeniu în care activează (cultural, artistic, științific) pentru a-și păstra anonimatul. Pseudonimul nu este obligatoriu. Acesta este protejat juridic, ca și dreptul la nume, în condițiile art. 254 NCC.

1.4. Porecla

Porecla este cuvântul sau șirul de cuvinte cu care alții pot identifica o persoană de o manieră publică și constantă. Ea pornește de la calități sau defecte. Nu are valoare juridică și nu este protejată legal. Ea este folosită în documente oficiale, în special în caziere judiciare și rechizitorii în formula "zis și ...".

1.5. Alte atribute de identificare specifice sunt codul numeric personal, amprentarea sau fotografierea, realizate de autoritățile polițienești. Codul numeric personal sau CNP-ul cum este prescurtat este un cod de 13 cifre prin care este identificat orice persoană născută și/sau rezidentă în România. Sistemul a fost introdus pe 2 martie 1978. Primele șapte reprezintă datele de identificare, iar următoarele 6 sunt cifre unice, după modelul SAALLZZJJNNNC.

2. Domiciliul și reședința

Domiciliul poate fi definit ca acel atribut de identificare a persoanei fizice care o individualizează în spațiu prin indicarea unui loc având această semnificație juridică.

Domiciliul persoanei fizice, în vederea exercitării drepturilor și libertăților sale civile, este acolo unde aceasta declară că își are locuința principală. **Reședința persoanei fizice este în locul unde își are locuința secundară.**

Domiciliul este de trei feluri: de drept comun (voluntar), legal și ales (convențional), ultimul putând fi, după caz, și profesional.

2.1. Domiciliul de drept comun (voluntar) În vederea exercitării drepturilor și libertăților sale civile, domiciliul de drept comun (voluntar) este acolo unde persoana declară că își are locuința principală. Acesta se stabilește sau se schimbă de către titular, în principiu, persoana cu capacitate de exercițiu deplină. Minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate avea domiciliu de drept comun, autoritatea tutelară putând încuviința copilului, la cererea acestuia, după împlinirea vârstei de 14 ani, să își schimbe să aibă locuința pe care o cere desăvârșirea învățaturii. La

majorat, persoana fizică își vede convertit domiciliul legal în domiciliu de drept comun.

Cetățenii români au dreptul să își stabilească ori să își schimbe, în mod liber, domiciliul sau reședința, în țară sau în străinătate. O persoană fizică nu poate să aibă în același timp decât un singur domiciliu și o singură reședință, chiar și atunci când deține mai multe locuințe.

Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenția de a avea acolo locuința principală. Dovada intenției rezultă din declarațiile persoanei făcute la organele administrative competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar, în lipsa acestor declarații, din orice alte împrejurări de fapt. Reședința va fi considerată domiciliu când acesta nu este cunoscut. În lipsă de reședință, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaște, la locul unde acea persoană se găsește.

Dovada domiciliului și a reședinței se face cu mențiunile cuprinse în cartea de identitate. În lipsa acestor mențiuni ori atunci când acestea nu corespund realității, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reședinței nu va putea fi opusă altor persoane. Aceste dispoziții nu se aplică în cazul în care domiciliul sau reședința a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune. Mențiunile din cartea de identitate a persoanei nu au efect constitutiv în ceea ce privește determinarea domiciliului, ci doar rolul probatoriu.

2.2.Domiciliul legal este domiciliul stabilit de lege pentru anumite categorii de persoane fizice (minori, interzișii judecătorești, persoanele ocrotite prin curatelă) și coincide cu domiciliul de drept comun al persoanei fizice care exercită ocrotirea. Proba se face cu actul de identitate al persoanei fizice care exercită reprezentarea/ocrotirea, iar, după împlinirea vârstei de 14 ani, cu actul de identitate.

În măsura în care vor fi adresate întrebări cu privire la ocrotirea persoanei fizice se pot preciza că sunt supuși unor măsuri speciale de ocrotire minorii și cei care, deși capabili, din cauza bătrâneții, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege nu pot să își administreze bunurile și nici să își apere interesele în condiții corespunzătoare.

Ocrotirea minorului se realizează prin părinți, prin instituirea tutelei, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială.

Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdicție judecătorească sau prin instituirea curatelei.

Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuiește în mod statornic. În cazul în care părinții au domiciliu separat și nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanța de tutelă, ascultându-i pe părinți, precum și pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide ținând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, minorul este prezumat că are domiciliul la părintele la care locuiește în mod statornic. Prin excepție, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de încredere, cu consimțământul acestora sau la o instituție de ocrotire.

Domiciliul persoanei puse sub curatelă. În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, acesta are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să îl reprezinte.

Schimbarea domiciliului legal intervine ca urmare a schimbării domiciliului de drept comun al reprezentantului/ocrotitorului legal, fie ca urmare a schimbării persoanei care exercită reprezentarea/ocrotirea. Domiciliul legal încetează la data încetării ocrotirii. Astfel, la vârsta de 18 ani domiciliul legal al copilului devine domiciliul de drept comun.

2.3. Domiciliul profesional. Cel care exploatează o întreprindere are domiciliul și la locul acelei întreprinderi, în tot ceea ce privește obligațiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

2.4. Domiciliul ales. Părțile unui act juridic pot să aleagă un domiciliu în vederea exercitării drepturilor sau a executării obligațiilor născute din acel act sau pentru soluționarea unui proces și comunicarea actelor de procedură. Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci trebuie făcută în scris.

2.5. Reședința este un atribut de identificare în spațiu a persoanei fizice, prin indicarea locuinței vremelnice sau temporare. Reședința poate fi considerată domiciliu atunci când domiciliul nu este cunoscut. Dovada nu se face în actele de identitate, ci într-un document care însoțește cartea de identitate (dovada de reședință).

3. Starea civilă (statutul civil al persoanei fizice)

Starea civilă este dreptul persoanei de a se individualiza, în familie și societate, prin calitățile strict personale care decurg din actele și faptele de stare civilă. Aceasta cuprinde situația familială (filiația), situația matrimonială (căsătorit, necăsătorit, divorțat, văduv, recăsătorit), relația de rudenie sau afinitate, sexul, vârsta, cetățenia etc. Legea este cea care stabilește starea civilă la nașterea acesteia. Persoana nu poate modifica direct starea civilă, dar are posibilitatea de a îndeplini anumite acte care pot antrena schimbări în starea sa civilă. Pentru dobândirea unei anumite stări civile este necesar să intervină anumite împrejurări, fapte juridice (nașterea, adopția, căsătoria, decesul) de care legea leagă diferite efecte, interesând statutul juridic al persoanei. Un alt izvor al stării civile poate fi hotărârea judecătorească (de exemplu, cea de divorț).

Starea civilă nu se confundă cu folosința stării civile (posesia de stat), întrucât prima noțiune are în vedere statica, pe când cea de-a doua are în vedere dinamica atributului de identificare în discuție. Folosința stării civile (posesia de stat) reprezintă acea stare juridică ce rezultă din întrunirea a trei elemente (art. 410 NCC): nomen (individualizarea unei persoane prin purtarea numelui), tractatus (considerarea unei persoane ca fiind persoana căreia îi aparține starea civilă), fama (recunoașterea ca fiind persoana căreia îi aparține starea civilă). Dovada stării civile.

Starea civilă se dovedește prin actele de naștere, căsătorie și deces întocmite în registrele de stare civilă, precum și prin certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora. Înregistrările sunt de două feluri, și anume **actele de stare civilă** (certificatele de naștere, căsătorie, deces) și **înregistrările sub forma înscrierii marginale** (filiație, adopție, căsătorie, divorț, schimbare nume pe cale administrativă, schimbare sex etc.). Actele de stare civilă sunt înscrieri autentice și fac dovada, până la înscrierea în fals, pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofițerului de stare civilă și, până la proba contrară, pentru celelalte mențiuni.

Înscrierea mențiunilor pe actul de stare civilă. Anularea, completarea, modificarea și rectificarea unui act de stare civilă sau a unei mențiuni înscrise pe acesta, dispuse prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă ori, după caz, prin dispoziție a primarului, se înscriu numai prin mențiune pe actul de stare civilă corespunzător. În acest scop, hotărârea judecătorească rămasă definitivă se comunică de îndată, din oficiu, de către instanța care s-a pronunțat ultima asupra fondului.

Alte mijloace de dovadă a stării civile Starea civilă se poate dovedi, înaintea instanței judecătorești, prin orice mijloace de probă, dacă nu au existat registre de stare civilă; registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte; nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului de pe actul de stare civilă; întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

În măsura în care nivelul de învățământ și clasa este de final de gimnaziu sau liceu, precum și în măsura în care durata va permite, se pot prezenta pe scurt acțiunile de stare civilă și acțiunile privind actele de stare civilă.

Acțiunile de stare civilă sunt acțiuni în reclamație de stat prin care se urmărește obținerea unei alte stări civile (de exemplu, acțiune în stabilirea maternității/paternității) și acțiuni în contestație de stat prin care se urmărește înlăturarea unei alte stări civile (tăgada paternității, contestarea recunoașterii voluntare de maternitate/paternitate, nulitatea căsătoriei/adopției). Acestea produc efect retroactiv. În ceea ce privește acțiunile în modificare de stat, prin care se urmărește o schimbare doar pentru viitor (de exemplu, divorț), efectul este constitutiv.

Acțiunile de stare civilă pot fi clasificate, în funcție de persoanele îndreptățite să le exercite, în acțiuni ce pot fi pornite numai de către titularul stării civile (de ex. divorț); titularul, reprezentantul legal sau procuror (stabilirea maternității/paternității); și de către anumite organe sau persoane (tăgada paternității); orice persoană interesată (contestarea recunoașterii voluntare de filiație, contestarea filiației din căsătorie). Acțiunile de stare civilă mai pot fi clasificate, în funcție de prescripția extinctivă, în acțiuni imprescriptibile (cum sunt majoritatea) sau prescriptibile (de exemplu, acțiunea în declararea nulității relative a căsătoriei). Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul. Dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit o anumită stare civilă a unei persoane, iar printr-o hotărâre judecătorească ulterioară este admisă o acțiune prin care s-a contestat starea civilă astfel stabilită, prima hotărâre își pierde efectele la data rămânerii definitive a celei de a doua hotărâre.

Anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de stare civilă

Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor înscrise pe acestea se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. Rectificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor înscrise pe marginea acestora se poate face, din oficiu sau la cerere, numai în temeiul dispoziției primarului de la primăria care are în păstrare actul de stare civilă. Starea civilă poate fi modificată în baza unei hotărâri de anulare, completare sau modificare a unui act de stare civilă numai dacă a fost formulată și o acțiune de modificare a stării civile, admisă printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă. Hotărârea judecătorească prin care se dispune anularea, completarea sau modificarea unui act de stare civilă, precum și înregistrarea făcută în temeiul unei asemenea hotărâri sunt opozabile oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul. Actul administrativ prin care s-a dispus rectificarea unui act de stare civilă, precum și înregistrarea făcută în baza lui sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Acțiunile de stare civilă au ca obiect chiar starea civilă a persoanei, iar efectele hotărârilor de admitere au ca efect modificarea unui element al stării civile. Acțiunile privind actele de stare civilă au efect numai asupra actelor care probează starea civilă.

7) Situații de fapt și anecdote

În partea finală a activității sau pe parcursul prezentării, vor putea fi analizate situații de fapt (dacă timpul permite) și anecdote privind numele, domiciliul, actele de stare civilă și identitatea în general.

[=linie, linie, punct si punct [sprâncenele si ochii] linie, linie si-un rotund [nasul, gura si capul] linie, linie si-un balon, asta-i trupul lui Ion [cele doua linii reprezintă gatul, iar balonul corpul in sine]. si in timp ce spui "asta-i trupul lui Ion"]

[Ia, am fost si eu, in lumea asta, un boț cu ochi, o bucată de huma înșuflețită din Humulești, care nici frumos pana la douăzeci de ani, nici cuminte pana la treizeci si nici bogat pana la patruzeci nu m-am făcut. Dar si sărac așa ca in anul acesta, ca in anul trecut si ca de când sunt, niciodată n-am fost!" (Ion Creanga - Amintiri din copilărie)]

Numele

- 1) **Dreptul la nume nu poate fi înstrăinat.** Totuși, ca nuanță, există o excepție în sensul că este posibilă o transmisiune *sui generis* în cazul stabilirii numelui, prin aceea că numele de familie este preluat, fără ca transmitătorul să îl piardă.
- 2) Arborele genealogic este o reprezentare grafică între urmașii unei persoane, pentru a arăta schematic gradul de înrudire. Ce nume au bunicii materni și ce nume a avut mama înainte de căsătoria cu tata ? Ce nume a avut bunica înainte de căsătorie ?

Numele meu

Numele mamei

Numele tatălui

Numele bunicii bunicului

Numele bunicului

Numele bunicii

Numele

materne

matern

paterne

patern

- 3) Care este numele și prenumele care a făcut obiectul retranscrierii numelui și prenumelui lui Mihai EMINESCU ?
Mihail EMINOVICI

Prenumele

- 4) Ce **prenume** au nașii mei de botez ? De unde vine prenumele meu ? Când îmi serbez onomastica și când îmi serbez ziua de naștere ?

Pseudonimul literar, artistic etc.

- 5) Pseudonimul lui Ion CREANGĂ - Popa Smântână, Ioan Vântură-Țară.
- 6) Numele și prenumele adevărate ale lui Smiley (Andrei Tiberiu Maria) și CRBL (Eduard Mihail Andreianu)

Domiciliul

- 7) Nu am împlinit 14 ani și fac dovada domiciliului cu cartea de identitate a părinților.
- 8) Dacă am o casă de vacanță unde merg 1 lună/an nu înseamnă că, în vacanță, am reședința acolo.
- 9) Dacă rudele mele lucrează de mulți ani în străinătate, atunci reședința acestora este în străinătate.
- 10) O rudă este pilot/marinar și vine acasă numai în weekend sau vara, atunci domiciliul său este tot în România.

Acte de stare civilă

	11) Până la 14 ani mă identific cu certificatul de naștere. 12) Pașaportul nu este un act de stare civilă, ci un document de călătorie.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
CAPACITATEA DE EXERCİȚIU

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Capacitatea de exercițiu
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele IX-XII
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: e) activitate la nivel curricular f) activitate la nivel extra-curricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată folosind ca metodă, expunerea, precum și dezbateră interactivă și prezentarea unor situații de fapt. Se va avea în vedere anterior expunerii temei, verificarea/sondarea informațiilor deținute de elevi privind capacitatea de exercițiu (care este nivelul de cunoaștere privind tema, ce semnifică, cum ar putea fi definit conceptul), discuțiile realizându-se într-o manieră interactivă. Ulterior, vor fi furnizate informații privind tema, așa cum sunt detaliate în ceea ce urmează, iar activitatea se va încheia prin prezentarea unor situații de fapt.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	- Codul civil (art. 37-48, art. 140 și urm., art. 171 și urm., art. 272, art. 501-502, alte dispoziții: art. 28-29, art. 34-36, 49-57, art. 652 și urm., art. 1652 și urm., art. 1180 -1181) - Drept civil. Persoanele, Marian Nicolae (coordonator), Vasile BÎCU, George-Alexandru ILIE, Radu RIZOIU, Universul juridic, București, 2016
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<i>În partea introductivă a activității, pot fi abordate o serie de aspecte ce derivă din noțiunea de capacitatea civilă a persoanei fizice. Capacitatea civilă a persoanei fizice este acea parte a capacității juridice care constă în aptitudinea persoanei de a avea drepturi subiective civile și obligații civile și în aptitudinea de a dobândi și exercita drepturi subiective civile, precum și de a-și asuma și executa obligații civile, prin încheierea de acte juridice civile personal și singur.</i>

Capacitatea civilă este alcătuită din capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu.

Capacitatea de folosință este aptitudinea persoanei de a avea drepturi și obligații civile. Capacitatea de folosință începe la nașterea persoanei și încetează odată cu decesul acesteia. Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepțiune, însă numai dacă el se naște viu.

Capacitatea de exercițiu este aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile. Se discută în doctrină și despre așa-numita capacitate delictuală civilă ca parte a capacității civile. Problema se pune conform art. 1366 NCC, în legătură cu minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani și cu incapabilii (persoanele puse sub interdicție judecătorească), care răspuns delictual numai dacă au acționat cu discernământ. Când acționează fără discernământ, aceștia răspund pentru prejudiciul cauzat doar în subsidiar față de cel îndatorat la a-i supraveghea, în condițiile art. 1368 NCC. Această așa - zis (în) capacitate delictuală civilă poate fi de fapt o condiție a răspunderii civile delictuale, și anume discernământul (fațetă a vinovăției persoanei fizice).

Capacitatea de a contracta (de a încheia acte civile) nu este o categorie distinctă alăturată capacității de folosință și capacității de exercițiu, ci se identifică total sau parțial, după caz, cu fiecare dintre acestea.

Capacitatea civilă este o parte a capacității juridice a persoanei. Pornind de la dihotomia capacitate de folosință - capacitate de exercițiu, doctrina a definit **capacitatea procesuală civilă** astfel:

- capacitatea de folosință (aptitudinea de a sta în judecată)
- capacitatea de exercițiu (aptitudinea de a angaja și conduce personal procesul, îndeplinind obligațiile și realizând drepturile procesuale pentru a valorifica în justiție dreptul litigios).

Incapacitățile speciale de folosință care privesc incapacitatea de a contracta (de a dobândi anumite drepturi și obligații ca urmare a încheierii unor acte juridice civile) nu se confundă cu incapacitatea de exercițiu (de exemplu, situația în care o persoană nu poate încheia singur actul, dar o poate face prin

reprezentare sau cu autorizare). Incapacitățile speciale de folosință nu se confundă cu:

- incompatibilitățile (imposibilitatea cumulării anumitor funcții publice, mandate electivă cu anumite ocupații etc.),
- inalienabilitățile (calitatea unui bun/drept care nu poate fi înstrăinat, prin voința omului sau în puterea legii, de exemplu apartamentele achiziționate de chiriași, terenurile care au făcut obiectul constituirii) sau
- autorizările prelabile necesare desfășurării unor activități (de exemplu, o anumită activitatea poate fi desfășurată numai de către o societate comercială).

Persoanele care au capacitatea de exercițiu deplină sunt majorii (la împlinirea vârstei de 18 ani) și, înainte de împlinirea vârstei de 18 ani (anticipat), minorii căsătoriți sau emancipați, în condițiile art. 39-40 NCC.

Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice este acea parte a capacității civile constând în aptitudinea persoanei fizice de a dobândi/exercita drepturi și asuma/executa obligații prin încheierea de acte juridice civile, personal și singură. Mai concis, aceasta este aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile.

Premisele sunt existența capacității de folosință și aptitudinea persoanei de a-și da seama de semnificația socială a actelor și consecințelor actelor, aceasta din urmă neapărând odată cu capacitatea de folosință. În funcție de acest discernământ, legea recunoaște o capacitatea de exercițiu reziduală (0-14 ani), una de tranziție (14-18 ani) și una deplină (la 18 ani), în baza unei prezumții. Discernământul este afectat de vârstă sau de starea de sănătate mintală (art. 211 LPA NCC definind-o ca incompetența psihică a persoanei de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor și obligațiilor civile). Absența discernământului nu înseamnă însă automat o incapacitate. Rezultă că orice persoană fizică se poate raporta la instituția capacității de exercițiu în unele din următoarele moduri:

	1. Lipsa capacității de exercițiu a persoanei fizice (posibilitatea de a încheia acte juridice numai prin reprezentant), cu excepția anumitor cazuri în care legea decantează o formă de capacitate 2. Capacitatea de exercițiu restrânsă (aptitudinea minorului de 14-18 ani de a încheia personal acte juridice, dar cu respectarea dispozițiilor legale de protecție, și dacă nu a fost pus sub interdicție judecătorească) 3. Capacitatea de exercițiu deplină, pe care o are majorul nepus sub interdicție judecătorească și minorul în situații excepționale (căsătorie, emancipare). 1. Lipsa capacității de exercițiu a persoanei fizice Nu au capacitate de exercițiu: - minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani; - interzisul judecătoresc; - alte situații (debitorul profesionist persoană fizică, supus procedurii organizării judiciare/falimentului) Pentru aceștia actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentanții lor legali, în vederea protejării acestora de urmările actelor juridice păgubitoare. Reprezentanții legali sunt părinții minorului, tutorele sau curatorul. Reprezentarea este generală. Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitatea de exercițiu poate încheia singură actele anume prevăzute de lege, actele de conservare (de exemplu, înscriere ipotecă, trimitere somație), precum și actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la momentul încheierii lor (achiziționare de bilete de transport sau rechizite). Actele pe care minorul le poate încheia singur pot fi făcute și de reprezentantul său legal, afară de cazul în care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru. În cazul special al art. 42 NCC, al actelor juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, minorul poate încheia actul personal, dar cu acordul ocrotitorului său legal. Însă, minorul sub 14 ani nu poate dispune singur de veniturile obținute.

	Reprezentantul legal poate încheia toate actele patrimoniale și nepatrimoniale care nu sunt acte strict personale ale celui reprezentat, prin determinarea sau prin natura lor. Reprezentantul legal poate încheia: - acte de conservare (chiar dacă minorul le poate încheia și singur), - acte de administrare, - acte de dispoziție, cu avizul consiliului de familie și cu autorizarea instanței de tutelă/autorității tutelare (de exemplu, înstrăinare, ipotecare, grevare cu alte sarcini reale, renunțare la drepturi patrimoniale). Autorizarea se emite numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos, pentru fiecare act în parte și, în cazul vânzării, se indică modul în care se întrebuințează sumele obținute (condiție care nu afectează valabilitatea actului, ci fixează o regulă de conduită ulterioară pentru reprezentantul legal. Reprezentantul legal nu poate încheia donații și să garanteze obligațiile altuia. Reprezentantul legal nu poate încheia un act între minor și o rudă a reprezentantului legal. Lipsa capacității de exercițiu a persoanei fizice încetează la împlinirea vârste de 14 de către minor sau după ridicarea măsurii punerii sub interdicție. 2. Capacitatea de exercițiu restrânsă Au capacitate de exercițiu restrânsă minorii între 14-18 ani, cu excepția minorilor puși sub interdicție sau cu excepția minorilor emancipați sau căsătoriți. Minorii între 14-18 ani pot încheia personal acte juridice Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta singur sau cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, și cu autorizarea instanței de tutelă. Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului. Minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor.

	Minorul poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum și cu respectarea dispozițiilor legii speciale, dacă este cazul. În acest caz, minorul exercită singur drepturile și execută tot astfel obligațiile izvorâte din aceste acte și poate dispune singur de veniturile dobândite. Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă încheiate de către acesta singur: - cele care puteau fi încheiate și până la 14 ani, și anume, de conservare sau mărunte (de exemplu, achiziționare bilete, rechizite); - de administrare, în măsura în care nu îl prejudiciază (de exemplu, închirierea unui bun frugifer - susceptibil de a produce fructe naturale, industriale sau civile); - exercitarea drepturilor și obligațiilor rezultate din contractele încheiate în temeiul art. 42 NCC privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, inclusiv dispoziția asupra veniturilor obținute; - cont curent și depozit CEC (încheierea contractelor și extragerea sumelor). Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă încheiate de minor cu încuviințarea prealabilă și scrisă a ocrotitorului legal (părinte, tutore, curator): - acte de administrare; - actele menționate la art. 42 NCC privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, dacă este cazul; - contract de muncă de la vârsta de 15 ani; capacitatea de exercițiu, de a încheia un contract de muncă se naște de la 16 ani conform codului muncii; - acceptarea unei donații libere de sarcini. Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă încheiate de minor cu încuviințarea prealabilă și scrisă a ocrotitorului legal (părinte, tutore, curator) și autorizarea instanței de tutelă/autorității tutelare sunt actele de înstrăinare, împărțeață, ipotecare, grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, renunțare la drepturile patrimoniale. La fel, ca în cazul minorului sub 14 ani, nu se pot încheia donații și nu se pot garanta obligațiile altuia. Nu sunt valabile actele încheiate între minor și o rudă a reprezentantului legal.

Lipsa capacității de exercițiu restrânse a persoanei fizice încetează la împlinirea vârstei de 18 de către minor, după căsătorie, emancipare sau după ridicarea măsurii punerii sub interdicție.

3. Capacitatea de exercițiu deplină, pe care o are majorul care nu este pus sub interdicție judecătorească și minorul în situații excepționale (căsătorie, emancipare).

Minorul dobândește, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercițiu. În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu. Căsătoria se poate încheia dacă minorul a împlinit 16 ani.

Pentru motive temeinice (de exemplu minorul plecat la studii locuiește separat și la distanță de părinții săi), instanța de tutelă poate recunoaște minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați și părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, și avizul consiliului de familie. Pentru aceasta se va ține cont de interesul superior al minorului, precum și faptul dacă are discernământ și maturitatea de a veghea singur propriile interese.

Lipsa capacității de exercițiu încetează prin deces, instituirea măsurii interdicției judecătorești, desființarea căsătoriei minorului.

În măsura în care durata va permite, se poate prezenta pe scurt nulitatea actului juridic.

Sanctiunea nerespectării regulilor privitoare la capacitatea civilă a persoanei fizice constă în nulitatea actului juridic civil Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, altele decât cele privind actele de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor , precum și actele făcute de tutore fără autorizarea instanței de tutelă, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt anulabile, chiar fără dovedirea unui prejudiciu. Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă poate invoca și singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultată din minoritate ori din punerea sub interdicție judecătorească.

	Simpla declarație că este capabil să contracteze, făcută de cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, nu înlătură anulabilitatea actului (frauda comisă de incapabil). Dacă însă a folosit manopere dolosive, instanța, la cererea părții induse în eroare, poate menține contractul atunci când apreciază că aceasta ar constitui o sancțiune civilă adecvată. Persoanele capabile de a contracta nu pot opune minorului sau celui pus sub interdicție judecătorească incapacitatea acestuia. Acțiunea în anulare poate fi exercitată de reprezentantul legal, de minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, precum și de ocrotitorul legal. Atunci când actul s-a încheiat fără autorizarea instanței de tutelă, necesară potrivit legii, aceasta va sesiza procurorul în vederea exercitării acțiunii în anulare. Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu este obligată la restituire decât în limita folosului realizat, dispozițiile privind restituirea prestațiilor (în natură sau prin echivalent) aplicându-se în mod corespunzător. A se vedea art. 1.635 - 1.649 din C.civ. Minorul devenit major poate confirma actul făcut singur în timpul minorității, atunci când el trebuia să fie reprezentat sau asistat. După descărcarea tutorelui, el poate, de asemenea, să confirme actul făcut de tutorele său fără respectarea tuturor formalităților cerute pentru încheierea lui valabilă. În timpul minorității, confirmarea actului anulabil se poate face numai în condițiile art. 1.263 și 1.264 din C.civ. privind condițiile confirmării și cuprinsul actului confirmativ. 7) Situații de fapt În partea finală a activității sau pe parcursul prezentării, vor putea fi analizate situații de fapt (dacă timpul permite) privind capacitatea de exercițiu. 1. Lipsa capacității de exercițiu a persoanei fizice Pentru transportul cu trenul și cu RATB-ul îmi pot achiziționa singur un bilet/abonament cu reducere 50%. Pot călători în străinătate neînsoțit de la 18 ani. Sub 18 ani avem nevoie de acordul părinților și trebuie să fiu însoțit de un adult.

O fată din cartier are 13 ani și a născut un copil. Prietenul ei are tot 13 ani și nu se pot căsători. Mama minoră și copilul nou-născut vor fi reprezentați de părinții (bunici) materni.

2. Capacitatea de exercițiu restrânsă

Minorul de 16 ani se poate logodi/căsători.

La 16 ani pot obține permis de conducere pentru categoria:

- AM (moped/scutere care nu depășesc 50cmc)
- A1 (motociclete cu cilindree maximă de 125 cmc, cu puterea maximă de 11 kW și cu un raport putere/greutate de cel mult 0,1 kW/kg și tricicluri cu motor cu puterea maximă de 15 kW) și
- B1 (cvadricicluri a căror masă proprie nu depășește 400 kg , 550 kg pentru vehiculele destinate transportului de mărfuri, neincluzând masa bateriilor în cazul vehiculelor electrice, și care sunt echipate cu motor cu ardere internă a cărei putere netă maximă nu depășește 15 kW sau cu motor electric a cărei putere nominală continuă maximă nu depășește 15 kW)
-

Vârsta minimă pentru obținerea unui card de debit este de 14 ani. Dacă nu am peste 18 ani, pentru emiterea unui astfel de card trebuie să vii împreună cu unul dintre părinți sau cu tutorele legal.

Mă pot angaja de 15 sau 16 ani, 6 ore/zi, 30 de ore/săptămâna.

Locuiesc cu părinții în Anglia și am 15 ani. Pentru plata studiilor am hotărât cu părinții să vând apartamentul donat de bunica mea. Pentru aceasta am nevoie de autorizarea autorității tutelare.

3. Capacitatea de exercițiu deplină

Pot încheia un contract de telefonie numai după 18 ani.

Vecinul meu, diagnosticat cu sindromul Down, a împlinit 18 ani. Pentru a primi o donație din străinătate este necesar ca acesta să

	fie pus sub interdicție judecătorească și unul din părinți să fie numit tutore printr-o hotărâre judecătorească.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
DELINCVENȚA JUVENILĂ

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Delincvența juvenilă
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele a-IX-a, X-a, XI-a și a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: a) activitate la nivel curricular b) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată folosind ca metodă, expunerea, dar și dezbateră interactivă și prezentarea unor studii de caz. Se va avea în vedere anterior expunerii temei, verificarea/sondarea informațiilor deținute de elevi privind delincvența juvenilă (care este nivelul de cunoaștere privind tema, ce semnifică, cum ar putea fi definit conceptul, care sunt cauzele, precum și care pot fi consecințele), discuțiile realizându-se într-o manieră interactivă. Ulterior, vor fi furnizate informații privind tema, așa cum sunt detaliate în ceea ce urmează, iar activitatea se va încheia prin prezentarea unor studii de caz (hotărâri judecătorești prin care s-a dispus condamnarea unor minori pentru săvârșirea de infracțiuni, cu accent pe fapta comisă, măsura educativă aplicată).
BIBLIOGRAFIE (opțional)	- Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a legii nr 286/2009 privind Codul penal - Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală - Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune - Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și normele de aplicare a legilor probațiunii - <i>Delincvența juvenilă</i>, Emilian Stănișor, Editura Oscar Print 2003 Articole:

	http://irp.md/news/519-ce-este-delicvena-juvenil-i-care-sunt-motivele-apariiei-ei.html http://www.criminalistic.ro/delincventa-juvenila-cauze-si-conditii-favorizante/
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<i>În partea introductivă a activității, pot fi abordate o serie de aspecte ce derivă din noțiunea de delincvență juvenilă, ca formă a devianței și fenomen ce se încadrează în sfera infracționalității, precum și cauzele generale și specifice ale delincvenței juvenile. Sub aspectul conținutului,</i> 1) Definirea conceptului - delincvență juvenilă Delincvența juvenilă este o formă de devianță, manifestată prin incapacitatea unor minori/adolescenți de a se adapta la normele de conduită din societate, ca urmare a unor cauze de ordin bio-psiho-social. Delincvența, ca formă a devianței sociale 2) Cauzele specifice ale delincvenței juvenile: - creșterea situațiilor de abandon școlar; - lipsa unei activități constructive de timp liber; - lipsa supravegherii parentale sau a unui sistem de valori promovate în familia de proveniență; - familiile dezorganizate sau membri ai familiei cu antecedente penale; - necunoașterea din timp a anturajului, a locurilor și mediilor frecventate de minori; - lipsa unei legături permanente între familie și școală; - influența anturajului și a mediului social ; - consumul de droguri și alcool; - copierea unor comportamente deviante, mediatizate în presă, din tendința de teribilism, - nonconformism, insuficientă maturizare; - obținerea pe căi nelegale a unor avantaje de natură materială. 3) Răspunderea penală a minorilor Regimul răspunderii penale a minorului Art. 113 Cod Penal Limitele răspunderii penale (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal. (2) Minorul care are vârsta între 14 și 16 ani răspunde penal numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ. (3) Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal potrivit legii. 4) Consecințele răspunderii penale

	Art.114 Cod penal (1) Față de minorul care, la data săvârșirii infracțiunii, avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani se ia o măsură educativă neprivativă de libertate. (2) Față de minorul prevăzut în alin. (1) se poate lua o măsură educativă privativă de libertate în următoarele cazuri: a) dacă a mai săvârșit o infracțiune, pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată ori a cărei executare a început înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat; b) atunci când pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață. Măsurile educative aplicabile minorilor - privative - neprivative (art 115, art 117-121, art.124-125 Cod penal) Măsurile educative sunt neprivative de libertate sau privative de libertate. 1. Măsurile educative neprivative de libertate sunt: a) stagiul de formare civică; b) supravegherea; c) consemnarea la sfârșit de săptămână; d) asistarea zilnică. 2. Măsurile educative privative de libertate sunt: a) internarea într-un centru educativ; b) internarea într-un centru de detenție. <i>Se va avea în vedere prezentarea succintă a fiecărei măsuri educative, a perioadei minime și maxime pentru care poate fi dispusă, precum și a scopului acesteia și a obligațiilor ce pot fi impuse minorului, potrivit prevederilor legale. Informațiile expuse pot fi extrase din materialul următor.</i> 5) Măsurile educative neprivative de libertate: Organizarea executării măsurilor educative neprivative de libertate Art. 63 din Legea nr 253/ 2013 - Măsurile educative neprivative de libertate se execută în comunitate, pe durata executării acestora asigurându-se menținerea și întărirea legăturilor minorului cu familia și comunitatea, dezvoltarea liberă a personalității minorului, precum și implicarea acestuia în programele derulate, în scopul formării sale în spirit de responsabilitate și respect pentru drepturile și libertățile celorlalți. -Minorului aflat în executarea unei măsuri educative neprivative de libertate i se asigură, potrivit principiului interesului superior

al copilului, respectarea drepturilor si libertatilor fundamentale prevazute de Constitutie, conventiile internationale la care Romania este parte si de legislatia speciala, in masura in care exercitarea acestora nu este incompatibila cu natura si continutul masurii.

-Continutul modalitatilor concrete de executare a masurilor educative neprivative de libertate se stabileste tinand seama de varsta, personalitatea, starea de sanatate, situatia familiala si sociala a minorului.

Stagiul de formare civică

- Măsura educativă a stagiului de formare civică constă în obligația minorului de a participa la un program cu o durată de cel mult 4 luni, pentru a-l ajuta să înțeleagă consecințele legale și sociale la care se expune în cazul săvârșirii de infracțiuni și pentru a-l responsabiliza cu privire la comportamentul său viitor.

- Organizarea, asigurarea participării și supravegherea minorului, pe durata cursului de formare civică, se fac sub coordonarea serviciului de probațiune, fără a afecta programul școlar sau profesional al minorului.

Supravegherea

Măsura educativă a supravegherii constă în controlarea și îndrumarea minorului în cadrul programului său zilnic, pe o durată cuprinsă între două și 6 luni, sub coordonarea serviciului de probațiune, pentru a asigura participarea la cursuri școlare sau de formare profesională și prevenirea desfășurării unor activități sau intrarea în legătură cu anumite persoane care ar putea afecta procesul de îndreptare a acestuia.

Consemnarea la sfârșit de săptămână

- Măsura educativă a consemnării la sfârșit de săptămână constă în obligația minorului de a nu părăsi locuința în zilele de sâmbătă și duminică, pe o durată cuprinsă între 4 și 12 săptămâni, afară de cazul în care, în această perioadă, are obligația de a participa la anumite programe ori de a desfășura anumite activități impuse de instanță.

- Supravegherea se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

Asistarea zilnică

-Măsura educativă a asistării zilnice constă în obligația minorului de a respecta un program stabilit de serviciul de probațiune, care conține orarul și condițiile de desfășurare a activităților, precum și interdicțiile impuse minorului.

	- Măsura educativă a asistării zilnice se ia pe o durată cuprinsă între 3 și 6 luni, iar supravegherea se face sub coordonarea serviciului de probațiune. Obligații ce pot fi impuse minorului: - Pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate, instanța poate impune minorului una sau mai multe dintre următoarele obligații: a) să urmeze un curs de pregătire școlară sau formare profesională; b) să nu depășească, fără acordul serviciului de probațiune, limita teritorială stabilită de instanță; c) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță; d) să nu se apropie și să nu comunice cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii ori cu alte persoane stabilite de instanță; e) să se prezinte la serviciul de probațiune la datele fixate de acesta; f) să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire medicală. Consecințele nerespectării condițiilor măsurii educative neprivative de libertate Art. 123 Cod penal Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate (1) Dacă minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de <u>executare</u> a măsurii educative sau a obligațiilor impuse, instanța dispune: a) prelungirea măsurii educative, fără a putea depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta; b) înlocuirea măsurii luate cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă; c) înlocuirea măsurii luate cu internarea într-un centru educativ, în cazul în care, inițial, s-a luat măsura educativă neprivativă de libertate cea mai severă, pe durata sa maximă. (2) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b), dacă nici de această dată nu sunt respectate condițiile de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse, instanța înlocuiește măsura educativă neprivativă de libertate cu măsura internării într-un centru educativ.

6) Măsurile educative privative de libertate (art. 123 - 124 Cod penal)

Internarea într-un centru educativ

- Măsura educativă a internării într-un centru educativ constă în internarea minorului într-o instituție specializată în recuperarea minorilor, unde va urma un program de pregătire școlară și formare profesională potrivit aptitudinilor sale, precum și programe de reintegrare socială.
- Internarea se dispune pe o perioadă cuprinsă între unu și 3 ani.

Internarea într-un centru de detenție

- Măsura educativă a internării într-un centru de detenție constă în internarea minorului într-o instituție specializată în recuperarea minorilor, cu regim de pază și supraveghere, unde va urma programe intensive de reintegrare socială, precum și programe de pregătire școlară și formare profesională potrivit aptitudinilor sale.
- Internarea se dispune pe o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani, afară de cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 20 de ani sau mai mare ori detențiunea pe viață, când internarea se ia pe o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani

7) Studii de caz

În partea finală a activității, va fi prezentat un studiu de caz (dacă timpul permite mai multe) privind situația unui minor față de care s-a dispus o măsură educativă privativă/neprivativă, prin menționarea infracțiunii săvârșite, a vârstei minorului, a sancțiunii în concret. Pe baza acestora, vor fi dezvoltate discuții și dezbateri.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
DREPTURILE COPILULUI

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Drepturile copilului
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasa pregătitoare - clasa a IV-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: g) activitate la nivel curricular h) activitate la nivel extra-curricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată folosind ca metode: expunerea și dezbateră interactivă, precum și prezentarea unor situații de fapt și anecdote. Se va avea în vedere, anterior expunerii temei, verificarea/sondarea informațiilor deținute de elevi privind noțiunile de drepturi, copil, drepturile copilului, discuțiile realizându-se într-o manieră interactivă. Ulterior, vor fi furnizate informații privind tema, așa cum sunt detaliate în cele ce urmează, iar activitatea se va încheia prin prezentarea unor situații de fapt.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	- Convenția Organizației Națiunilor Unite ratificată prin Legea nr. 18/1990 - Convenția europeană a drepturilor omului - Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului - Codul civil
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<i>În partea introductivă a activității, pot fi abordate o serie de aspecte ce țin de persoana fizică ca subiect de drept civil, titular de drepturi și de obligații civile, de familie, copil, familie extinsă, reprezentant legal al copilului, interesul superior al copilului.</i> Definiții Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi și de obligații civile.

Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor lor. Ea poate fi definită ca o formă specifică de comunitate umană, formată dintr-un grup de persoane unite prin căsătorie, filiație, rudenie, precum și din alte raporturi asimilate relațiilor de familie, între care există drepturi și obligații.

Legislația civilă reafirmă principiul consacrat în legea fundamentală potrivit căruia, autoritățile statului ocrotesc viața de familie, iar statul are obligația de a sprijini, prin măsuri economice și sociale încheierea căsătoriei, dezvoltarea și consolidarea familiei. În sensul legii nr. 272/2004, familia este alcătuită din părinți și copiii acestora.

Potrivit legii privind protecția și promovarea drepturilor copilului, copilul este persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu.

Familia extinsă este alcătuită din rudele copilului până la gradul IV inclusiv.

Reprezentantul legal al copilului este părintele sau persoana desemnată, potrivit legii, să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil.

Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie, precum și cu cei adoptați.

Părinții au dreptul și îndatorirea de a crește copilul, îngrijindu-se de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia.

Privitor la dreptul la protecția vieții de familie, acesta se află sub protecția Convenției europene a drepturilor omului, astfel că datorită împrejurării nașterii copilului, între acesta și părinți există o legătură constitutivă de viață de familie, indiferent dacă minorul este provine din căsătorie sau din afara căsătoriei.

În cazul în care copilul nu locuiește cu părinții săi sau, după caz, la unul dintre ei, are dreptul de a avea legături personale cu aceștia. Exercițiul acestui drept poate fi restrâns în situația în care este în interesul superior al copilului.

	<i>Principiul interesului superior al copilului are caracter obligatoriu și trebuie respectat în luarea oricăror măsuri privitoare la copil, indiferent de autorul ei. Acest principiu se restrânge asupra dreptului copilului de a avea o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socio-afectiv și la viața de familie.</i> <i>Principiul interesului superior al copilului este opozabil atât părinților, reprezentanților legali și autorităților statului care au competență de a lua măsuri cu privire la exercitarea autorității părintești.</i> <i>Determinarea interesului superior al copilului reprezintă orice intervenție în spiritul acestui principiu, în vederea îmbunătățirii standardului de viață.</i> <i>În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Și minorii care nu au împlinit vârsta de 10 ani pot fi ascultați dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluționarea cauzei.</i> <i>Drepturile tuturor copiilor trebuie respectate, indiferent de rasa, etnia sau naționalitatea fiecăruia, de culoarea pielii, de limba vorbită, de religia practică, indiferent dacă sunt fete sau băieți. Copiii trebuie să fie protejați împotriva oricărei forme de discriminare.</i> <i>Drepturile copilului prevăzute de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului:</i> <i>• Orice copil are dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare.</i> <i>• Orice copil are dreptul la un nume, la o naționalitate, are dreptul, în măsura posibilului, să-și cunoască părinții și să fie îngrijit de aceștia.</i> <i>• Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește. Copiii au dreptul de a se informa, de a fi ascultați.</i>

	• <i>Orice copil are dreptul la libertatea de a gândi, de a avea o religie, de a participa la întruniri pașnice care nu încalcă drepturile celorlalți.</i> • <i>Copiilor trebuie să li se asigure condiții pentru a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă și de a beneficia de servicii medicale și de recuperare. Părinții lor vor fi informați despre avantajele alăptării, ale igienei și curățeniei mediului înconjurător, despre modalitățile de prevenire a accidentelor și a practicilor dăunătoare sănătății copiilor.</i> • <i>Copiii au dreptul la o educație de calitate care să le asigure egalitatea de șanse și dezvoltarea personalității lor. Ei au dreptul la învățământ primar obligatoriu și gratuit, la asigurarea accesului la liceu și facultate, la servicii de informare și orientare școlară și profesională.</i> • <i>Copilul care are altă etnie, religie, vorbește altă limbă decât majoritatea are dreptul la viață culturală proprie, are dreptul să își declare apartenența religioasă și să practice propria religie. Are, de asemenea, dreptul de a folosi limba proprie.</i> • <i>Copiii trebuie protejați împotriva oricăror forme de exploatare, împotriva violenței, abuzului, abandonului și a altor tratamente dăunătoare.</i> <i>Drepturile și obligațiile părinților prezentate în Codul Civil:</i> • <i>Autoritatea părintească este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți.</i> • <i>Părinții exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, și îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate.</i> • <i>Ambii părinți răspund pentru creșterea copiilor lor minori.</i> • <i>Autoritatea părintească se exercită până la data când copilul dobândește capacitatea deplină de exercițiu.</i> • <i>Copilul datorează respect părinților săi indiferent de vârsta sa.</i>

	• <i>Părinții au dreptul și îndatorirea de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, înșușirilor și nevoilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaște acestuia.</i> • <i>Părinții au îndatorirea de a crește copilul în condiții care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială în mod armonios. În acest scop, părinții sunt obligați:</i> <i>a) să coopereze cu copilul și să îi respecte viața intimă, privată și demnitatea;</i> <i>b) să prezinte și să permită informarea și lămurirea copilului despre toate actele și faptele care l-ar putea afecta și să ia în considerare opinia acestuia;</i> <i>c) să ia toate măsurile necesare pentru protejarea și realizarea drepturilor copilului;</i> <i>d) să coopereze cu persoanele fizice și persoanele juridice cu atribuții în domeniul îngrijirii, educării și formării profesionale a copilului.</i> • <i>Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale.</i> • <i>Părinții copilului au cu prioritate dreptul de a alege felul educației care urmează să fie dată copiilor lor și au obligația să înscrie copilul la școală și să asigure frecventarea cu regularitate de către acesta a cursurilor școlare.</i> Drepturile părintelui minor • <i>Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana copilului.</i> • <i>Drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în condițiile legii.</i>

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
DREPTURI ALE PERSONALITĂȚII

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Drepturi ale personalității. Dreptul la viață, la sănătate și la integritate fizică și psihică. Respectul vieții private și al demnității persoanei umane.
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasa a V-a - Clasa a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: i) activitate la nivel curricular j) activitate la nivel extra-curricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată folosind ca metode: expunerea și dezbateră interactivă, precum și prezentarea unor situații de fapt și anecdote. Se va avea în vedere, anterior expunerii temei, verificarea/sondarea informațiilor deținute de elevi privind noțiunile de viață, integritate fizică și psihică, viață privată, domiciliu și stare civilă (care este nivelul de cunoaștere privind tema, ce semnifică, cum ar putea fi definite), discuțiile realizându-se într-o manieră interactivă. Ulterior, vor fi furnizate informații privind tema, așa cum sunt detaliate în cele ce urmează, iar activitatea se va încheia prin prezentarea unor situații de fapt.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	- Constituția României - Codul civil - Convenția europeană a drepturilor omului - Declarația Universală a Drepturilor Omului - Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene reglementează - Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe - Marieta Safta, Drept constituțional. Teoria generală, Editura Hamangiu, București, 2016 - Fl.A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coordonatori) Noul Cod civil Comentariu pe articole, ediția a II-a, Editura C.H. Beck, București, 2014.
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<i>În partea introductivă a activității, pot fi abordate o serie de aspecte ce țin de persoana fizică ca subiect de drept civil, titular de drepturi și de obligații civile.</i> Definirea persoanei fizice <i>Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi și de obligații civile.</i> <i>Drepturile personalității sunt calificate, în general, drepturi inerente calității de ființă umană, drepturi care aparțin oricărui individ prin însuși faptul că este om. Noul Cod civil împarte drepturile personalității în două categorii: drepturile care privesc protecția corpului uman (dreptul la viață, dreptul la sănătate, dreptul la integritate fizică și psihică) și respectul vieții private și al demnității persoanei umane, care privește drepturi ținând cont de valori morale sau sociale (dreptul la viață privată, dreptul la liberă exprimare, dreptul la propria imagine).</i> Enumerarea drepturilor personalității: • <i>dreptul la viață, sănătate, integritate fizică și psihică</i> • <i>dreptul la libera exprimare</i> • <i>dreptul la viața privată</i> • <i>dreptul la demnitate</i> • <i>dreptul la propria imagine</i> • <i>dreptul la respectarea vieții private</i> Caracteristicile drepturilor personalității: • <i>sunt inerente calității de ființă umană: aparțin oricărui individ prin însuși faptul că este om și ocrotesc caracteristici fizice și morale ale ființei umane, individualitatea sau personalitatea acesteia;</i> • <i>nu sunt drepturi patrimoniale: viața, demnitatea, onoarea, imaginea, viața privată nu pot fi evaluate în bani;</i> • <i>sunt netransmisibile: aparțin doar titularului lor;</i> • <i>sunt imprescriptibile: indiferent cât timp titularul său nu ar exercita un drept al personalității, el nu se va stinge și nici nu va putea fi dobândit de o altă persoană.</i> Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică <i>Articolul 22 din Constituție prevede că: „(1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate. (2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui</i>

fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant. (3) Pedeapsa cu moartea este interzisă”.

Articolul 3 și art. 5 din Declarația Universală a Drepturilor Omului prevăd că „Orice ființă umană are dreptul la viață (...)”; „Nimeni nu va fi supus torturii, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante”.

Articolul 2 și art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale reglementează dreptul la viață, respectiv interzicerea torturii, iar prin Protocolul nr. 6 la Convenție, semnat la Strasbourg la 28 aprilie 1983, a fost abolită pedeapsa cu moartea. Având în vedere însă că acest Protocol nu excludea pedeapsa cu moartea pentru unele acte comise în timpul războiului sau în timpul unui pericol iminent de război, în 2002 a fost adoptat Protocolul nr. 13 la Convenție cu privire la abolirea pedepsei cu moartea în orice împrejurări.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene reglementează în art. 2-4:

- dreptul la viață: „(1) Orice persoană are dreptul la viață. (2) Nimeni nu poate fi condamnat la pedeapsa cu moartea sau executat”;

- dreptul la integritate al persoanei: „(1) Orice persoană are dreptul la integritate fizică și psihică. (2) În domeniile medicinei și biologiei trebuie respectate în special: a) consimțământul liber și în cunoștință de cauză al persoanei interesate, în conformitate cu procedurile prevăzute de lege; b) interzicerea practicilor de eugenie, în special a celor care au drept scop selecția persoanelor; c) interzicerea utilizării corpului uman și a părților sale, ca atare, ca sursă de profit; d) interzicerea clonării ființelor umane în scopul reproducerii”.

- interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante: „Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”.

Din dispozițiile **art. 22 din Constituție** reiese că dreptul la viață nu poate fi conceput fără integritatea fizică, atingerea adusă integrității fizice a unei persoane însemnând o lezare a dreptului la viață. De asemenea, latura psihică a vieții reprezintă o prelungire a dreptului la viață și nu poate fi disociată nici de integritatea fizică.

Pentru a cunoaște limitele dreptului la viață trebuie analizat momentul în care acesta începe să existe și momentul în care încetează. De-a lungul timpului au existat mai multe teorii cu privire la existența dreptului la viață, printre care enumerăm

	momentul concepției, momentul declanșării nașterii și momentul instalării vieții extrauterine cu condiția ca ființa umană să fi respirat măcar o singură dată. Opinia majoritar acceptată este cea potrivit căreia o persoană este în viață în momentul dezlipirii corpului de către corpul mamei, al existenței autonome a copilului. Dreptul la viață încetează în momentul în care încetează activitatea cerebrală. Statul are obligația de a proteja și garanta dreptul la viață, integritate fizică și psihică, obligație care devine eficientă cu ajutorul norme penale care implică o sancționare specifică în cazul încălcării lor. Tot în sfera obligațiilor pozitive intră existența îndatoririi, pentru autoritățile publice, de a lua măsuri de natură să asigure sănătatea publică sau de a lua toate măsurile necesare pentru a împiedica producerea unor împrejurări în care viața persoanelor să fie pusă în primejdie. În strânsă legătură cu dreptul la viață se găsește interzicerea practicilor eugenice prin care se tinde la orgaizarea selecției persoanelor. Eugenia este disciplina care studiază aplicațiile practice ale biologiei ereditare în ameliorarea genetică a indivizilor. De asemenea, sunt interzise intervențiile: asupra caracterelor genetice cu privire la modificarea descendenței persoanei (cu excepția cazului în care este necesară evitarea unor maladii ori tratamentul acestora), având drept scop crearea unei ființe umane genetic identice unei alte ființe umane vii sau moarte, crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare. Nici prin tehnica reproducerii umane asistate nu este permisă alegerea sexului viitorului copil, excepție făcând situația în care se urmărește evitarea unei boli ereditare grave legate de sexul acestuia. Din interpretarea textului de lege rezultă că este permisă crearea de embrioni umani în scopul reproducerii umane asistate medical, iar intervențiile asupra caracterelor genetice sunt permise în situații în care să se țină seama de principiul priorității interesului și binelui ființei umane. De asemenea, potrivit legii civile, corpul uman este inviolabil, iar orice persoană are dreptul la integritate fizică și psihică, neputându-se aduce atingere integrității ființei umane decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege. Excepțiile de la principiul inviolabilității corpului uman prezintă o dublă perspectivă: în ce situații este permis a se aduce atingere corpului unei persoane fără consimțământul ei și care sunt intervențiile asupra propriului corp asupra cărora

persoana își poate da consimțământul. Dacă pacientul se află în imposibilitatea de a își exprima consimțământul, acesta trebuie dat de reprezentantul legal sau de ruda cea mai apropiată, de altfel sunt autorizate intervențiile medicale fără obținerea consimțământului în cazul urgenței, când intervalul de timp pentru obținerea consimțământului ar pune pacientul în stare de pericol și în mod ireversibil sănătatea ori viața acestuia.

Dreptul la libera exprimare

Libertatea de exprimare este consacrată atât în legea fundamentală a țării, cât și în Convenția europeană a drepturilor omului. Acest drept se referă la libera exprimare a gândurilor, a opiniilor, ori a credințelor și la libertatea creațiilor de orice fel, fie că sunt create prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau orice alte mijloace de comunicare. Dreptul la libera exprimare implică posibilitatea oricărei persoane de a aduce la cunoștință publică gândurile, ideile, opiniile și credințele sale indiferent dacă acestea sunt argumentate ori dacă sunt apreciate favorabil sau din contră, contrariază. Cu privire la mijloacele folosite în aducerea la cunoștință publică a acestora, pot fi diverse: comunicare directă, mijloace tehnice, mijloace de comunicare în masă, modalități de exprimare artistică.

Dreptul la libera exprimare nu este un drept nelimitat, el poate fi îngăduit doar în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege, astfel că, legea fundamentală stabilește că această libertate nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară și dreptul la propria imagine. Aceste restrângeri asupra dreptului la libera exprimare sunt realizate în scopul de a proteja drepturile persoanelor care aparțin unor persoane și interesele superioare ale societății.

Dreptul la viața privată

Dreptul la viața privată face parte din categoria drepturilor persoanelor protejate atât de dispozițiile constituționale, cât și de cele ale Convenției europene a drepturilor omului. Dispozițiile legii constituționale fac referire la obligația statului de a respecta și ocroti viața intimă, familială și privată și de asemenea la inviolabilitatea domiciliului, ca spațiu în care se consumă cea mai mare parte a vieții private.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că viața privată include: dreptul persoanei la viața privată intimă, personală, dreptul la viața privată socială și dreptul acesteia la un mediu înconjurător sănătos.

Din dispozițiile legii civile reiese că noțiunea de viață privată înglobează și noțiunile de reședință, corespondența, manuscrite,

alte documente personale, precum și informații din viața privată a unei persoane. Acestui drept îi corespunde o obligație ce le incumbă atât autorităților, cât și particularilor de a se abține de la orice imixtiune sau ingeriță în afacerile altuia și de la orice intruziuni în intimitatea unei persoane.

Dimensiunile dreptului la viața privată diferă de la individ la individ având în vedere că aceste valori sunt strâns legate de persoană și de stilul acesteia de viață.

Dreptul la demnitate

Dreptul la demnitate, în concepția legii civile cuprinde **onoarea** și **reputația** persoanei. Acest drept face parte din categoria drepturilor sociale expuse unor grave amenințări prin clonare, eutanasiere, selecție eugenică a speciilor sau cercetare medicală asupra ființei umane.

Aspectele experimentale desfășurate pe subiecți umani sunt în relație cu respectul și stima de sine. **Onoarea** este un sentiment complex, înnăscut, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, dar și de modul în care ceilalți o percep sub acest aspect. **Reputația** este un sentiment dobândit prin modul exemplar în care o persoană se comportă în viața privată ori în viața socială.

Dreptul la propria imagine

Legiuitorul constituant prevede în art. 30 alin. (6) din Constituție că

„libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”.

Legea civilă face referire în art. 73 alin. (2) la înfățișarea fizică și la vocea persoanei, astfel că, în exercitarea dreptului la imagine, persoana se opune reproducerii portretului său, prin orice mijloace și utilizării acestuia, indiferent dacă fotografia ori filmarea se produce într-un spațiu privat ori public. Privitor la persoanele cu o activitate celebră, la actori de cinema sau la manechini, dreptul la imagine face parte din patrimoniul lor, întrucât acesta este comercializabil. Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe prevede expres necesitatea consimțământului persoanei/succesorilor persoanei care apare al cărui portret apare într-o operă. Vocea, cel de-al doilea atribut al personalității urmează același regim ca înfățișarea fizică, fiind interzisă înregistrarea, reproducerea, și difuzarea vocii unei persoane, respectiv a imitării acesteia dacă

	<i>este susceptibilă să creeze confuzii sau orice altă modalitate de a putea crea un prejudiciu.</i>

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
CONSUMUL DE DROGURI ȘI CONSECINȚELE COMPORTAMENTULUI ADICTIV

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Consumul de droguri și consecințele comportamentului adictiv
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele a-IX-a, X-a, XI-a și a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: k) activitate la nivel curricular l) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Se vor prezenta participanții și va fi introdusă tema de discuție, folosind o manieră interactivă; elevii vor fi invitați să participe activ pe întreaga derulare a activității, cu scopul identificării nivelului de cunoștințe și de conștientizare a implicațiilor și consecințelor consumului de droguri; vor fi abordați factorii care predispun sau favorizează debutul în comportamentul adictiv, precum și factorii protectivi ai consumului de droguri, clarificarea noțiunilor de specialitate, principalele tipuri de droguri și metodele de consum, consecințele de ordin familial, social, dar și juridic, etapele și mecanismul consumului, riscurile asociate, cum recunoaștem și cum putem ajuta consumatorii din familie sau grupul de colegi / prieteni, instituții și ONG-uri care oferă servicii adresate consumatorilor de droguri.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri; rapoartele Agenției Naționale Antidrog privind datele statistice la nivel național, în perioada 2015-2017; Everything you need to know about drug addiction, Jeanne Nagle, New York 1999; TRIPAT ce trebuie să știi despre droguri: de la alcool la ecstasy, Cynthia Kuhn, Scott Swartzwelder, Wilkie Wilson, ed. Trei, 2014; vizionare de filme - Trainspotting, Requiem for a dream, Toto și surorile lui; https://nudroguri.wordpress.com/160/ - informații droguri, servicii oferite consumatorilor.
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<i>NOTĂ: informațiile oferite au caracter orientativ, tema abordată fiind extrem de vastă pentru a putea fi acoperită pe parcursul unei activități didactice (durata fiind de numai 50 de minute), impunându-se astfel o selecție care să asigure acoperirea aspectelor importante.</i> IDENTIFICAREA FACTORILOR CARE PREDISUN ȘI CARE PROTEJEAZĂ ADOLESCENȚII ÎN DEBUTUL CONSUMULUI ADICTIV: Astfel, factorii de risc în consumul de droguri sunt acele circumstanțe care contribuie la creșterea probabilității ca o persoană să fie predispusă la inițierea consumului de droguri: • Deprivarea economică și socială - copiii și tinerii care trăiesc în medii sociale disfuncționale și în grupuri care au legătură cu criminalitatea au multe șanse să câștige comportamente antisociale și să aibă probleme legate de consumul de droguri; • Dezorganizarea în mediul social imediat - atunci când o populație este confruntată cu schimbări culturale bruște, se produce o deteriorare a abilităților familiei în a transmite valori prosociale copiilor și adolescenților. Această deteriorare în funcția de socializare a mediului social imediat (familie, cartier, rețele sociale de sprijin) poate conduce la apariția problemelor legate de abuzul de alcool și alte substanțe psihoactive. • Atitudini și comportamente familiale permissive față de consumul de droguri - modelarea exercitată de către părinți prin propriul lor comportament de consum influențează semnificativ consumul de droguri de către copii. Această asociere pozitivă a fost în mod consistent observată atât pentru drogurile legale cât și pentru cele ilegale. • Disfuncții educative ale familiei - diverse studii arată relația existentă între ineficacitatea sau inconsistența în exercitarea rolurilor parentale și a funcțiilor familiale în stabilirea de norme de comportament în familie și problemele de abuz de droguri, mai ales la copiii care prezintă comportamente dezadaptative (tulburări de atenție, iritabilitate și agresivitate). • Lipsa unor legături afective familiale - absența părinților sau a unor tutori capabili să ofere suport emoțional pozitiv copiilor lor, absența unor legături afective puternice în

	mediul familial, poate fi relaționată pe termen lung cu dezvoltarea unor comportamente de abuz de droguri. • Eșecul școlar - randamentul școlar scăzut a fost identificat ca factor de predispoziție a frecvenței și intensității consumului de droguri. • Anturajul - în cazul copiilor care se asociază cu egali care consumă droguri, există o probabilitate mai mare ca aceștia să devină consumatori. Factorii de protecție în consumul de droguri sunt reprezentați de acele circumstanțe care micșorează probabilitatea începerii consumului de droguri, acționând ca elemente de protecție față de potențiale răspunsuri problematice: • Canalizarea pozitivă a curiozității adolescentului, cu scopul de a-i atrage atenția de la orice comportament și situație periculoase. Acest lucru se realizează prin derularea unor campanii informative prin care se oferă tinerilor informații corespunzătoare cu privire la riscurile asociate consumului de droguri. • Inițiativele orientat spre compensarea cu argumente raționale a impulsului de curiozitate favorizează decizii libere în fața unei oferte previzibile de droguri. • Promovarea educației prin valori și atitudine care denotă apreciere, respect și responsabilitate pentru sănătatea proprie și cea a comunității. • Stimularea stimei de sine cu scopul reducerii riscului de consum ca alternativă la îmbunătățirea imaginii de sine - se realizează prin intermediul activităților de prevenire a consumului de droguri dar un rol important îl are și intervenția părinților în acest sens. • Dezvoltarea abilităților sociale - antrenarea copiilor și adolescenților spre acele modele de relaționare centrate pe valori sociale (respect, colaborare, ajutor etc.). • Promovarea unei întrebuințări diverse și fructuoase a timpului liber care să ajute adolescentul să își satisfacă necesitățile conform dezvoltării sale și să construiască modele pozitive de întrebuințare a timpului său liber, plecând de la posibilitățile mediului în care locuiește. • Favorizarea exercitării raționale a autorității paterne care să permită copiilor și adolescenților însușirea unor norme acceptabile de conviețuire și luarea unor decizii cât mai responsabile chiar dacă acționează sub impulsul curiozității și plăcerii. Comitetele de părinți ocupă în acest caz un loc foarte important în momentul în care chiar

	tinerii au nevoie ca părinții să stabilească niște limite clare. • Supervizare - supervizarea parentală, participarea semnificativă a părinților la activitățile copiilor. • O bună legătură cu școala - existența unei legături pozitive cu școala și cu profesorii, existența unui randament școlar bun, cu aspirații de a continua studiile. Aprecierea factorilor de risc și de protecție are importante implicații practice în ceea ce privește reducerea cererii de droguri, deoarece intervențiile din aria prevenirii consumului de droguri se centrează pe informarea populației în legătură cu riscurile asociate consumului de droguri, minimizarea factorilor de risc în consumul de droguri precum și pe promovarea stabilizării factorilor de protecție pe termen lung. (Sursa: Agenția AntiDrog) NOȚIUNI DE SPECIALITATE / TERMENI UTILIZAȚI ÎN DOMENIUL CONSUMULUI DE DROGURI: <i>Dictionarul Enciclopedic roman</i> definește drogul ca fiind din punct de vedere farmaceutic o „materie prima de origine vegetala, animala sau minerala ce servește la prepararea anumitor medicamente”, iar din aceeași sursă aflăm că activitatea de drogare, din punct de vedere medical ”constă în administrarea exagerată de medicamente unui bolnav. Drogarea duce la obisnuința, la necesitatea măririi continue a dozei, fapt care are repercusiuni negative asupra organismului”. La ora actuală sensul cel mai apropiat de accepțiunea comună admisă pentru cuvântul drog, reținut și utilizat de limbajul diurn al omului modern și nu neapărat al specialiștilor este cea potrivit căreia „ drogul este orice substanță, susceptibilă de a da naștere toxicomaniei”. Și totuși, nici această definiție nu este suficient de corectă. În anul 1931 Societatea Națiunilor, preocupată de problema toxicomaniei, însărcinează un grup de specialiști să dea o definiție clară ”drogurilor daunatoare”, sintagma sub care figurau drogurile în primele mari tratate de drept internațional, semnate între cele două războaie mondiale, dar fără a se reuși realizarea acestui deziderat.

	In anul 1950, O.M.S. a incredintat aceeași sarcină dificilă <i>Comitetului de experți în droguri apte de a da naștere toxicomaniei</i>, din subordinea sa. Aceștia reușesc în anul 1952 să dea prima definiție a toxicomaniei relativ unanim acceptată, făcând totodată, în premieră pe plan științific mondial, o diferențiere netă între două fenomene care se suprapuneau: obisnuinta și toxicomania și calificând, paradoxal drogul. Astfel, notiunea de obisnuinta este definită ca fiind „o stare rezultată din consumarea repetată a unui drog. Caracteristicile sale sunt în deosebi: - o dorință de a continua luarea drogului din cauza senzației de bine pe care el o creează; - o ușoară tendință de a crește dozele; - o dependență de ordin psihic cu privire la efectele drogului; - efectele daunatoare care, dacă există, privesc, înainte de orice, individul.” La rândul său, toxicomania este definită ca fiind acea „stare de intoxicație cronică sau periodică născută din consumarea repetată a unui drog natural sau de sinteză. Principalele caracteristici ale toxicomaniei sunt: - o dorință nestăvilită sau o nevoie de a continua să consume droguri și de a și-l procura prin toate mijloacele; - tendința de a mari dozele; - efecte daunatoare asupra individului și a societății”. Din analiza celor două definiții propuse în anul 1952, de către experți O.M.S., se puteau identifica de acum mai bine drogurile care creează toxicomania, precum și acele substanțe și produse care dau naștere doar la o simplă obisnuintă. Astfel, un individ acomodat cu un anumit drum poate oricând să renunțe la consumul acestuia pe când un toxicoman nu poate face un asemenea gest, eliberându-se singur din plasa drogului cu proprietăți dependogene.

	Definițiile amintite, deși conturau tot mai exact fenomenul toxicomaniei nu erau nici ele în măsură să avanseze un criteriu sigur care să individualizeze, în mod concret, drogul sau produsele și substanțele apte a fi supuse controlului internațional în materie. Pe de altă parte definiția O.M.S. din anul 1952 nu era suficient de completă deoarece nu îngloba, de fel, canepa indiană și frunzele de coca din care se extrag groguri și care nu creează dependență fizică. O.M.S., în scopul evitării contradicțiilor dintre normele juridice internaționale privind drogurile și definițiile date acelor substanțe și produse ce generează toxicomania, recomandă, în 1963, renunțarea la termenii <i>obisnuința</i> și <i>inrobire</i> și utilizează noțiunile mai evaluate conceptual de <i>dependență</i> și <i>toleranță</i>. Nici chiar expresia "<i>abuz de droguri</i>", prezenta în legislația multor țări ca și în convențiile internaționale, menită să descrie o stare deosebită asociată cu cea a utilizării drogurilor, nu mai corespundea nici ea, ceea ce impunea schimbări importante în terminologia utilizată de specialiști și în mandatul încredințat Comitetului de experți. Conform definiției date de O.M.S. prin <i>abuz de droguri</i> se înțelege orice utilizare excesivă continuă ori sporadică, incompatibilă sau în relație cu practica medicală a unui drog. Abuzul poate fi: - excepțional, în scopul de a încerca o dată sau de mai multe ori un drog, fără a continua însă; - ocazional, sub formă intermitentă, fără a se ajunge la dependență; - episodic, într-o circumstanță determinată; - sistematic, caracterizat prin dependențe. În anul 1978, O.I.P.C.-INTERPOL evidențiază o listă numită <i>Terminologia drogurilor</i>, în scopul uniformizării termenilor privind drogurile, folosiți de către serviciile specializate în rapoarte și statistici. Lista a fost întocmită după consultarea Diviziei de stupefiante a O.N.U., a unor țări membre ale O.I.P.C.-INTERPOL și Drug Enforcement Administration din S.U.A

DEPENDENȚELE, TOLERANȚA ȘI FARMACODEPENDENȚA

În anul 1964, *Comitetul de experți în droguri apte de a da naștere toxicomaniei* definește noțiunile de **dependenta** și **toleranta**.

De acum înainte, dependenta psihică este definită ca fiind „starea în care un drog produce un sentiment de satisfacție și o înclinare psihică ce cere o administrare periodică sau continuă a drogului pentru obținerea plăcerii ori evitarea stării de rău”.

În ceea ce privește **dependenta fizică**, aceasta este, la rândul său, considerată „o stare adaptivă caracterizată prin apariția unor tulburări fizice intense atunci când administrarea drogului este întreruptă sau când acțiunea acestuia este contracarată printr-un antagonism specific. Aceste tulburări, adică simptomele de sevraj ori de abinență, se compun din simptome de natură fizică sau psihică caracteristice fiecărui drog”.

În sensul termenilor utilizați de către specialiști mai apare și o nouă noțiune: **toleranta**, care este, de acum apreciată a fi „proprietatea posedată de organismul uman de a suporta, fără manifestări de reacție, administrarea dozelor obișnuite active ale unei substanțe determinate. În materie de droguri, aceasta toleranță poate conduce la o marire a dozelor în scopul regasirii efectului căutat”.

Distincția propusă dintre cele două forme de dependență, generate de drog, este vizibilă; cea **psihică**, mult mai ușoară, permițând individului să renunțe la consum, iar cea **fizică**, cu mult mai acutizată, cerând eforturi deosebite, mai ales în timpul **sevrăjului** din partea subiectului aflat în situația respectivă.

Dar, și într-un caz și în celălalt, rezultă că, de acum înainte, orice substanță ori produs care dă naștere la dependență fizică ori psihică, trebuie supusă controlului internațional și, firește, național, calificându-se astfel, cu alte cuvinte, drog, din punct de vedere juridic.

Și, concomitent, avansarea teoretică a noțiunii de **dependenta** lărgeste sfera națională a drogului, supunând regimului, alături de stupefiantele înscrise deja în documentele internaționale, noile produse farmaceutice, de origine sintetică, aflate la modă asupra cărora, în curând, se va extinde controlul internațional, situație solicitată, în mod practic, chiar de

	realitatile unui fenomen aflat in evidenta expansiune si ce nu putea fi trecut cu vederea de specialisti. In plus, se impunea avansarea, pe de alta parte, a unui nou concept pentru a se evita paralelisme ce mai subzistau in terminologia specialistilor, dar si a nespecialistilor, care utilizau, inca, pe larg, termenul de toxicomanie pentru a desemna, simultan, dependenta fizica si psihica, in timp ce prin obisnuinta se intelegea anterior doar dependenta psihica. Si pentru ca utilizarea, in practica, fara obtine totusi rezultatul scontat, si anume acela de a preciza, cu claritatea dorita, diferenta dintre cele doua notiuni, „Comitetul Expertilor in droguri al Organizatiei Mondiale a Sanatatii” devenit, intre timp, „Comitetul O.M.S. al expertilor in farmacodependenta”, Comitetul recomanda inlocuirea lor cu termenul nou creat anume „farmacodependenta”. La cea de a saisprezecea sa reuniune, comitetul a definit aceasta notiune ca fiind <i>”o stare psihica si uneori chiar fizica rezultand din interactiunea dintre un organism viu si un medicament, ce se caracterizeaza prin modificarea de comportament si prin alte reactii care cuprind, totdeauna, o tendinta de a lua medicamentul, in mod continuu, sau periodic, in scopul regasirii efectelor sale psihice si, cateodata, pentru a evita neajunsurile privarii. Aceasta stare poate sa fie insotita sau nu de toleranta. Acelasi individ poate fi dependent de mai multe medicamente”</i>. Desi axata, in principal, pe substantele si produsele farmaceutice (denumite generic cu substantivul medicament) prin o simpla inlocuire a acestuia cu cuvantul drog campul de aplicabilitate a formularii devine, dintr-o data, extrem de incapator, rasfrangandu-se chiar si asupra substantelor psihotrope, care cu ani mai tarziu, vor fi puse, si ele, sub control international de catre Conventia privind substantele psihotrope din 1971. Se parea, ca de acum inainte, pentru multi dintre specialisti, ca prin definirea farmacodependetei procesul mult dorit de calificare juridica drogului se incheiase intrucat toate caracteristicile sale (actiunea asupra sistemului nervos central, crearea dependentei, nasterea tolerantei, ca sa enumeram doar principalele sale efecte) erau in acest mod reunite pentru prima oara, si nu oarecum, ci chiar multumitor.

Fr. Caballero nu este insa de acord in aceasta privinta si are o alta opinie: „Din nefericire, formularea din 1969(farmacodependenta) pare tehnic inferioara celei din 1952 (toxicomania). Ea nu integreaza in efect nocivitatea individuala si sociala a substantei, pe cand expertii din 1952 vizau, in plus de dorinta (1), toleranta (2) si dependenta(3) si efectele daunatoare asupra individului si societatii”.

Si, in continuare, reputatul specialist in domeniu, isi argumenteaza punctul de vedere conform caruia nu are sens, afirmarea ideii de dependenta fara ca ea sa fie raportata la nocivitate, deoarece ” nu poti fi dependent, dovedind o placere in absorbtia repetata a unei substante fara ca aceasta sa fie un drog daunator” si exemplifica, spunem convingator, cu referire la o persoana bolnava de **potomanie** cand, bolnavul poate deceda ca urmare a ingurgitarii unor cantitati masive de apa, fara continere si fara ca lichidul nostru vital sa fie drog in acceptie data de definitia farmacodependentei, deoarece, lucru stiut, apa e lipsita de nocivitate. (sa nu uitam, de asemenea, ca orice substanta ori aliment lipsit de toxicitate pot deveni la un moment dat daunatoare prin acumulare si nu prin toxicitatea lor intrinseca, fie ca este vorba de carne, mere, sare, morcov etc.).

Travaliul expertilor si al specialistilor nu s-a oprit insa aici. Simultan cu edificarea, tot mai precisa a sistemului de control international al drogurilor, perfectabil de altfel si astazi, s-a cautat, pe mai departe, de catre cei in masura, o definire cat mai exacta si solida a fenomenelor nascute de drog. Si aceasta in scopul indepartarii echivocului si a evita interpretarile eronate voite ori involuntare, creand premisele necesare elaborarii unei strategii adecvate, cu bataie lunga, pentru reducerea problemelor legate de drog cu care este omenirea confruntata.

Ca atare, pentru a defini cu mai multa acuratete, in acest sens, aspectele chimice ale farmacodependentei, O.M.S. a elaborat, tot prin expertii sai, un nou document de o importanta covarsitoare si anume directivele pentru diagnosticarea diverselor tulburari mentale si comportamentale nascute din utilizarea substantelor psihoactive. Astfel in **Clasificarea internationala a tulburarilor mentale si a tulburarilor datorate comportamentului - Descrierile chimice si directivele pentru diagnosticare**, codificate sub denumirea generica **CIM - 10** se reda imaginea chimica a sindromului de sevraj, precum si caile de diagnosticare a acestora.

	Din comportarea atenta a definitiei <i>farmacodependentei</i> si descrierii chimice a <i>sindromului de sevraj</i> avansat de catre directivele CIM -10 s-a ajuns la concluzia ca nu exista incoerenta majora intre cele doua concepte, intrucat atat una cat si cealalta: - „pe de o parte, definesc o dorinta puternica ori compulsiva de a consuma o substanta si pun in evidenta un comportament de cautare a drogului greu de stapanit ca o componenta esentiala a dependentei; - pe de alta parte, considera sindromurile de sevraj si de toleranta ca fiind simple consecinte ale expunerii la drog, care nu sunt ele inele suficiente pentru a putea diagnostica farmacodependenta cu certitudine”. Comitetul de experti a afirmat, totodata, doua idei deosebit de relevante in context si anume ca, distinctia dintre cele doua forme de dependenta este greu de realizat in context chimic si ca, de asemenea, distinctia respectiva nu corespunde opiniei moderne care doreste ca efectele drogului asupra individului sa fie potential decelabile si biologic. Conformandu-se totusi necesitatii imperioase de a inlatura confuzia care, iata mai persista, in continuare, pentru ca medicii apreciau semnele existentei sindromului de sevraj ca o dovada clara a unei dependente fizice mai mult decat a farmacodependentei, Comitetul se decide, in cele din urma, sa renunte la distinctia, cea atat de controversata, dintre dependentele psihica si fizica si da, in urma consultarilor, o noua definitie a farmacodependentei, care, astfel retusata, se prezinta dupa cum urmeaza: „Ansamblu de fenomene comportamentale, cognitive si fiziologice de o intensitate variabila, in cadru careia utilizarea uneia ori a mai multor substante psihoactive devine principala prioritate. Caracteristicile sale esentiale sunt dorinta obsesiva de a-si procura si de a lua substanta in cauza si a o cauta permanent. Factorii determinanti ai farmacodependentei si problemele care decurg din aceasta pot fi de natura biologica, psihologica ori sociala si care comporta, in mod obisnuit, o interactiune”. Insa nu se poate renunta deocamdata, dupa cum se remarca, la notiunea <i>dependentei fizice</i> care, in domeniul farmacologiei, a

	insemnat o etapa importanta fara a starni mirare. De asemenea, pentru a se evita, pe viitor, confuzia cu <i>dependenta</i> in general, comitetul pe care de acum il cunoastem, a decis introducerea in terminologie a conceptului <i>sindromului de sevraj</i>, in redactarea urmatoare: <i>„Dupa administrarea repetata a anumitor substante care dau nastere la dependenta, cum ar fi, de exemplu, opiaceele, barbituricele si alcoolul, abstinenta la acestea poate accentua comportamentul ce consta in cautarea acestor substante in scopul de a evita ori de a usura efectele dureroase ale sevrajului, si/sau producerea de schimbari fiziologice suficient de grave pentru a necesita un tratament medical”.</i> Comitetul a considerat de cuviinta sa aduca, totodata, precizari importante si acestei notiuni care este <i>toleranta</i>. Definitia acesteia, la ora actuala, este dupa cum urmeaza: <i>„O reducere a sensibilitatii fata de o substanta, dupa administrarea s-a repetata, care fac necesare doze mult mai ridicate pentru a produce acelasi efect ca si cel obtinut anterior cu o doza mai redusa. Aceasta crestere a dozei poate fi facuta necesara prin schimbarile din metabolizarea substantei sau printr-o adaptare celulara, fiziologica ori comportamentala cu privire la efectele sale”.</i> Cu prilejul celei de-a saisprezecea reuniune, Comitetul definise sintagma <i>abuz de droguri</i> ca fiind „<i>folosirea excesiva, persistenta ori sporadica, incompatibila sau fara legatura cu o motivare medicala acceptabila</i>” Apreciind din nou necesitatea de a renunta, o alta ambiguitate si anume aceea a definitiei date abuzului de droguri, emisa in alte conditii, de acum depasite, acelasi for de decizie recomanda utilizarea, in locul sintagmei perimate, a expresiei <i>utilizare nociva</i>. Aceasta va fi definita ca fiind „<i>un mod de consumare a unei substante psihoactive daunatoare pentru sanatate, psihic sau fizic; consumarea unor asemenea substante are aspecte neplacute asupra familiei, comunitatii si societatii in general</i>”. La ora actuala, substanta psihoactiva este considerata a fi „<i>orice substanta care, introdusa intr-un organism viu, ii poate modifica</i>

	<i>acestui perceptia, comportamentul ori functiile sale cognitive sau motrice”.</i> Comitetul de experti ai O.M.S., prin cel de-al 28-lea sau raport tehnic cu nr. 836, constatand ca noii definitii a farmacodependentei (care nu este in mod necesar, dupa cum s-a remarcat, nociva prin ea insasi), trebuie sa i se alature si unele precizari cu privire la acele substante care produc, in anumite doze, modificari fizice ori comportamentale ce au, apoi, consecinte sociale si de sanatate publica. Iata, in lumina acestor precizari, care sunt, la ora actuala: <i>„Substantele sau clasele de substante psihoactive a caror autoadministrare poate produce tulburari mintale si tulburari de comportament si bineinteles o dependenta, enumerata in CIM-10”:</i> - alcoolul; - opiaceele; - derivatele canabisului; - sedativele si hipnoticele; - cocaina; - alte stimulente si cofeina; - halucinogenele; - tutunul; - solventii volatili; - alte substante psihoactive si substante din diferite clase utilizate in asociere. <i>Sa retinem recomandarea de excludere a termenului drog si utilizarea, in locul sau, a sintagmei substanta psihoactiva, apreciata a fi mult mai cuprinzatoare si pe care o propunem a fi utilizata si in tara noastra, potrivit O.M.S. dar, mai ales, pentru acuratetea si larga s-a sfera nationala.</i> Folosirea de catre noi, in continuare, a cuvantului drog se justifica insa prin caracterul sau istoric ca si in sens larg, denominator, in acelasi timp al stupefiantelor si substantelor psihotrope, iar cand facem referire la <i>substanta</i>, vom intelege, totdeauna <i>substanta psihoactiva</i>. Se atrage atentia asupra includerii alcoolului si a tutunului printre substantele psihoactive ce sunt recomandate de O.M.S., de a fi puse controlului international, cu motivarea ca ele au in

	compozitia lor incontestabile proprietati dependogene si pot cauza grave consecinte pentru sanatatea consumatorului. Considerate de foarte mult timp droguri usoare si licite cu un net caracter recreativ, alcoolul si tutunul, apreciate astfel, fireste, in primul rand din ratiuni economice, iata-le, dintr-o data, asezate in randul substantelor psihoactive, fiind pe cale sa se puna punct unei politici mondiale discriminatorii in domeniul comertului cu acestea. Asupra acestui drog vom reveni, de altfel, cand vom face referire la drogurile licite si cele ilicite. TIPURI DE DROGURI: Substantele psihoactive si cu caracter dependogen pot fi clasificate in functie de criteriile de ordin: stiintific, medical sau juridic, cautand de fiecare data a determina si diferentia efectele date asupra individului de catre substantele active cele mai raspandite astazi. O clasificare generica a drogurilor ar fi : a) dupa modul de obtinere: - naturale; - semisintetice; - sintetice. b) dupa modul de actiune asupra <i>Sistemului Nervos Central</i>: - stimulente; - depresoare; - perturbatoare. c) dupa efectul actiunii lor asupra unui consumator: - stupefiante; - halucinogene. In afara acestor criterii enumerate mai exista si o serie de distinctii importante si ele, nu doar din punct de vedere teoretic, asupra carora vom face precizarile necesare ulterior.

Conform *Dictionarului Enciclopedic de droguri*, drogurile sunt impartite in mai multe categorii cum ar fi :

- a) droguri dulci (ingerabile) - sunt astfel denumite amfetaminele si alte stimulente ale S.N.C., prizate in general;
- b) droguri inhalabile - produse chimice volatile la temperatura mediului ambiant ai caror vapori produc efecte similare celor date de alcool ori stupefiante;
- c) droguri injectabile - de obicei apeleaza la administrarea prin injectare consumatorii care au ajuns la un grad ridicat de dependenta iar drogurile administrate pe alte cai nu-i mai satisfac. Aceste droguri actioneaza imediat asupra SNC, efectele fiind foarte intense;
- d) droguri naturale - toate substantele stupefiante si psihotrope extrase sau preparate din plante, altele decat cele de sinteza ori semisinteza, fara a fi prelucrate chimic, ca de exemplu: cocaina, cannabisul, frunzele de coca, morfina, opiul;
- e) droguri psihice - categorie de produse si substante ce actioneaza direct asupra SNC, cum ar fi halucinogenele;
- f) droguri sintetice - substante obtinute pe cale chimica prin sinteza in conditii de laborator.

O alta clasificare, foarte importanta este cea a marelui toxicolog german Lanis L. Lemin care a fost produsa in anul 1924 in lucrarea sa, intitulata *Les paradis artificiels*, devenita mai mult decat o referinta majora in materie. Astfel, profesorul Lemin, operand clasificarea doar cu substantele cunoscute la acea vreme si pe care le denumea „*agenti modifcatori ai spiritului*”, in functie de actiunea lor asupra psihicului uman, le grupeaza in 5 grupe dupa cum se poate vedea in anexa I. Aceasta clasificare este de natura psihofarmacologica, evidentind, inainte de orice, aspectul actiunii substantelor si produselor respective asupra SNC, fara a face insa acelasi lucru si cu privire al efectele secundare care, uneori, pot estompa chiar pe cele principale semanand, astfel, confuzie. In aceste conditii specialistii vor cauta o noua clasificare mai acceptabila.

In anul 1957, profesorul **Jean Delay** propune o alta asezare a substantelor ce actioneaza asupra SNC, pe criterii, de asta data, psihiatrice. Ea va fi acceptata si adoptata in anul 1961 de catre cel de-al treilea **Congres Mondial de Psihiatrie**. **Jean Delay** evidentiaza 3 grupe de substante :

- psiholeptice;
- psihoanaleptice;
- psihodisleptice.

Dar clasificarea substantelor psihotrope, clasice si moderne, realizata de catre savantul francez **Pierre Deniker** pare cea mai interesanta si corespunzatoare, dupa cum se poate observa in Anexa I.

O alta clasificare consacrata de **Conventia unica privind stupefiantele** din 1961 realizata de catre **Policier** si **Thuiller** este urmatoarea:

a) depresoare ale SNC:

- alcoolul;
- hipnoticele;
- tranchilizantele;
- neurolepticele;
- analgezicele.

b) stimulente:

- stimulente minore;
- stimulente majore;
- stimulente ale umorului si antidepresoare.

c) perturbatoare :

- canepa indiana;
- halucinogene;
- solventii volatili.

Clasificari de ordin medical

In anul 1971 **OMS** propune in mod oficial o alta clasificare fondata pe proprietatea unei substante de a da nastere la dependenta ori de a induce toleranta. Astfel, substantele ori grupele de

	substante cu aceste caracteristici au fost ierarhizate in ordine alfabetica, dupa cum se poate observa in anexa II. Alti cercetatori cum ar fi M. Nahos, Trouve si altii, in lucrarea intitulata <i>Toxicomanie, Pharmacodependence</i>, pentru ierarhizarea unor droguri iau in calcul procentajul consumatorilor. Astfel pentru alcool se indica 7%, pentru cannabisul jamaican 50%, heroina - cocaina 90-95%. Dar nici aceasta scala nu pare a fi corecta intrucat din interpretarea acestor cifre reiese ca 7% dintre bautorii de alcool devin dependenti, pana la 50% din consumatorii de cannabis devin toxicomani, iar opiaceele dau nastere la dependenta prin proportie de 95%, ceea ce duce la concluzi arbitrare si care nu pot fi sustinute cu argumente solide. Specialistii francezi au redactat un raport ce cuprinde substante cu proprietati toxicomanogene clasificate in functie de capacitatea lor numita <i>clasificarea PELLETIER</i>. Meritul acestei clasificari este de a trata in mod unitar atat drogurile licite cat si pe cele ilicite, ce sunt controlate juridic. <u>Droguri dure si droguri usoare</u> Criteriul de departajare, in acest caz, este considerat a fi concentratia de principiu activ continuta de catre un drog sau altul. In functie de acest lucru, unele droguri pe care le vom numi dure au concentratii puternice de alcaloid, in timp ce acelea considerate usoare il contin intr-o proportie scazuta. Astfel, nu este tot una sa fumezi o tigara marijuana, intr-o anumita imprejurare si sa fumezi zilnic crak. Totusi, problema nu este asa de simplu de tratat, cum ar parea la prima vedere, intrucat, in materie de consum de droguri, totdeauna doza este cea care determina intoxicatia si creeaza toleranta, potrivit unui principiu verificat de catre toxicologi. Aceasta inseamna ca o doza ridicata, chiar dintr-un drog considerat usor, poate crea, la un moment dat, aceleasi probleme ca si un drog apreciat a fi dur. Pe de alta parte, exista unele droguri care nu creeaza decat o dependenta redusa, chiar daca este apreciat ca este un drog dur. Este cazul LSD, a carei doza de cateva miligrame declanseaza puternice reactii in organismul toxicomanului, fiind un puternic halucinogen, dupa cum stim, pe cand in acelasi timp, opiu,

	apreciat, ca fiind un drog usor, are, in schimb, un foarte puternic potential dependogen. În conformitate cu prevederile art.49 din Conventia din 1961, o parte semnatară este îndrituită să-și rezerve dreptul de a autoriza temporar, pe teritoriul său: a) - utilizarea opiului în scopuri cvasimedicale; b) - utilizarea opiului pentru fumat; c) - mestecarea frunzelor de coca; d) - utilizarea cannabisului, a rasinei de cannabis, extractelor și tincturilor de cannabis în scopuri nemedicale; e) - producția, fabricarea și comercializarea stupefiantelor vizate la literele a-d în scopurile menționate în respectivele alineate. Mai mult chiar, acordând importanța necesară caracterului tradițional și cultural al unor droguri naturale, aceeași convenție cere abolirea consumului de opiu în scopuri cvasimedicale în 15 ani de la intrarea sa în vigoare. Mestecarea frunzelor de coca era prevăzută a fi, la rândul său, eradicată într-un termen de 25 de ani, termen de grație acordat și pentru utilizarea cannabisului în alte scopuri decât cele medicale sau științifice. <u>Substanțele chimice esențiale și precursorii</u> La ora actuală, în cadrul eforturilor desfășurate pe plan mondial în scopul combaterii traficului și consumului abuziv de droguri, își impune valențele pozitive o nouă strategie, și anume, aceea a împiedicării deturnării din circuitul legal al anumitor substanțe și produse care servesc la obținerea heroinei, a cocainei, a stupefiantelor semisintetice ori sintetice, în general, în laboratoarele clandestine create de către traficanți. Fundamentarea juridică pentru punerea substanțelor chimice esențiale și precursorii sub controlul internațional, o întâlnim în art.12 din Conventia din 1988. Alegerea produselor chimice cele mai pretabile de a fi clasificabile, din acest punct de vedere răspunderea de mare importanță, nu este o sarcină ușoară.

Initial, figurau doar 12 substante si produse pe tablourile I si II ale **Conventiei din 1988**, dupa cum urmeaza:

Tabloul I	Tabloul II
Efedrina	Anhidrida acetica
Ergotamina	Acetona
Ergometrina	Acidul antranilic
Acidul lisergic	Eterul dietilic
Fenil-1-propanona-2	Acidul fenilacetic
Pseudoefedrina	Piperidina

In urma unor recomandari insistente venite din partea forurilor competente, cu prilejul celei de-a 35-a sesiuni din luna aprilie 1992, care a avut loc la **Viena, Comisia pentru stupefiante** a decis includerea sub control a altor 10 precursori chimici ce pot servi, la randul lor, la obtinerea drogurilor ilicite in laboratoarele clandestine din toata lumea.

Acestia sunt, in ordinea votata, urmasorii: acidul N-acetilantracilic, metilene-dioxifenil 3,4-propanona 2, safrol, isosafrol, piperonal, metietilcetona, toluen, hipermanganat de potasiu, acid sulfuric si acid clorhidric.

Cele 22 de produse chimice au fost impartite in trei categorii:

Categoria I cuprinde 8 produse chimice utilizate la producerea stupefiantelor de sinteza si neavand o alta utilitate; 6 dintre acestea figureaza in Tabloul I al Conventiei din 1988, celelalte doua fiind suplimentare.

Categoria a II-a numara 7 produse chimice utilizate la producerea stupefiantelor, sintetice, dintre care, anhidrida acetica este, in aceeasi masura folosita ca element indispensabil la fabricarea heroinei.

Produsele chimice din aceasta categorie au si aplicatii licite ori comerciale mai largi decat cele cuprinse in categoria precedenta.

Categoria a II-a cuprinde 4 produse chimice care figurau deja pe Tabloul II al *Conventiei din 1988* s 3 sunt suplimentare.

Categoria a III-a include, la randul sau, 7 produse chimice ce sunt esentiale in productia de heroina si cocaina doua dintre ele,

respectiv, acetona si eterul dietilic, le regasim pe Tabloul II al *Conventiei din 1988*, celelalte 5 fiind suplimentare.

Categoria I	Categoria a II-a	Categoria a III-a
Efedrina	Anhidrida acetica	Acetona
Ergometrina	Acid antranilic	Eter dietilic
Ergotamina	Acid fenilacetic	Metiletilcetona
Acid lisergic	Piperidina	Toluen
Fenil-1-propanona-2	Isosafrol	Permanganat de potasiu
Pseudoefedrina	Piperonal	Acid sulfuric
Acid antranilic	Safrol	Acid clorhidric
Metilenedioxifenil 3,4-propanona-2		

Exista, din punct de vedere juridic vorbind mai multe mecanisme oficiale puse la punct pentru prevenirea deturnarii din circuitul legal al produselor chimice la care am facut referire. Ele isi manifesta actiunile la nivel national, bilateral, regional si international, fiind, in ultima instanta interdependente. Instrumentul cel mai de seama insa in ceea ce priveste controlul international al substantelor chimice esentiale si precursorilor, ramane totusi ***Conventia din 1988***, cea care a si avansat aceasta noua metoda de lupta impotriva proliferarii traficului si abuzului ilicit de droguri.

In acelasi timp, ***Organul International de Control al Stupefiantelor*** (O.I.C.S), ***Consiliul de Cooperare Vamala*** (C.C.D.) si ***Organizatia Internationala de Politie Criminala***(O.I.P.C.) - ***Interpol***, desfasoara la randul lor, alte eforturi, prin intermediul programelor proprii de tinere sub control a acestor substante si produse in timp ce la nivel regional, ***Organizatia Statelor Americane*** (O.A.S.) si ***Comunitatea Economica Europeana*** (C.E.E.) au introdus importante masuri de reglementare si cooperare in materie.

Droguri licite si droguri ilicite

Cu privire la aceasta distinctie intre drogurile permise si cele supuse anumitor regimuri restrictive, exista o intreaga literatura scrisa, la ora actuala, in toata lumea. Aceasta deosebire ne este

	neapararat medicala, ci mai degraba juridica, adica din punct de vedere al modului cum este reglementat de lege. Cunoasterea regimului juridic de care de bucura un anumit drog califica, in mod concomitent, si activitatile economice al caror obiect material este ori poate fi drogul respectiv. Dar, din aceasta asertiune, rezulta ca separarea drogurilor in licite si ilicite are la baza, in ultima instanta, doar criteriul economic si asa cum arata un specialist in materie : „drogul este, intr-adevar, o marfa reglementata de lege.” Drogurile licite se divid, potrivit unor opinii, la randul lor in <i>droguri recreative</i> si <i>droguri utilitare</i>. In randul celor dintai intalnim : alcoolul, ceaiul, cafeaua, tutunul, cola, betelul etc, iar printre cele din urma produsele farmaceutice si chimice, cu multiple utilizari terapeutice. Drogurile recreative nu sunt, cu rare exceptii, ingradite in ceea ce priveste fabricarea, depozitarea, transportul, detinerea si consumarea lor. Cele din a doua categorie fac insa obiectul unui regim juridic bine stabilit, cautandu-se pe aceasta cale, prevenirea deturnarii lor din circuitul legal si alimentarea pietelor subterane de consum. Aceasta distinctie ne obliga sa revenim la clasificarea drogurilor de catre documentele internationale, cand, dupa cum am vazut divizarea intre utilizarea legala si cea ilegala era hotarata doar de catre utilizarea lor terapeutica ori stiintifica. Conditionata, asadar, de artificiala clasificare, ambigua distinctie dintre droguri licite si cele ilicite este insa foarte importanta pentru noi si sub aspectul juridic, nu numai cel economic. Astfel, pentru drogurile apreciate traditional ca fiind licite consumul este nerestrictiv, putand fi comercializate pe orice piata, incurajandu-se chiar promovarea si publicitatea lor, pe cand in ceea ce priveste regimul juridic al drogurilor considerate ilicite, acesta este total diferit, in sensul ca productia si vanzarea sunt sever incorsetate, iar propaganda in favoarea lor este considerata ca fiind apologie si ca atare este nepermisa si sanctionata penal.

	Drept urmare, calificarea juridica in acest caz este diferita: „consumul devine abuz, comercializarea se transforma in trafic, promovarea devine incitare”. Ca o alta consecinta, daca pentru drogurile licite se aplica regulile economiei de piata, cu valentele sale, pentru cele considerate ilicite se instituie, in schimb, un riguros program de contracara, la toate nivelurile, in scopul eradicarii lor. Pe de alta parte, se impune sa evidentiem si faptul ca aceasta distinctie arbitrara ori chiar cu semnificatie politica are numeroase conotatii si de alt4 natura acer alimenteaza miscarile nascute pe plan international dar si la nivel national, tot mai numeroase, ce solicita dezincriminarea penala pentru consumul unor droguri ilicite. <i>SURSA: <u>Notiuni generale despre droguri, produse si substante stupefiante</u></i> <i>(http://www.creeaza.com/familie/medicina/Notiuni-generale-despre-drogur383.php)</i> CONSECINȚELE ȘI IMPLICAȚIILE CONSUMULUI DE DROGURI: -De ordin social - cum este afectată viața socială a consumatorului? Devierea de la traseul educational și profesional - discuții libere, întarirea răspunsurilor corespunde prin prezentarea secvențelor relevante din filmele propuse în bibliografia orientativă; -De ordin familial - cum sunt afectate relațiile în cadrul familiei? Marginalizare și etichetare; comunicarea și suportul familial - dezbateri și jocuri de rol; -În plan emotional și psihologic - degradarea proceselor psihice, preioda de recuperare sau mecanisme de înlocuire a funcțiilor pierdute cu caracter permanent - vizionare „ Long Term Effects Of Drug Abuse” (https://www.youtube.com/watch?v=gUJskxccax4) și discuții în completarea și fixarea informațiilor; -De ordin Juridic - săvârșirea de infracțiuni și pedepsele prevăzute de Codul Penal (art. 384-393), discutarea prevederilor utilizând ca sursă http://www.codpenal.ro/legislatie/document/lege-301-din-2018-codul-penal-parte-2-parte-speciala-1260-63233-pagina-25.html, precum și identificarea infracțiunilor asociate și posibilele consecințe.

ETAPELE ȘI RISCURILE ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI:

Consumul (uzul)

Consumul sau uzul este acea formă de utilizare nonpatologică a unei substanțe, fără repercusiuni, comportamentele patologice de abuz sau dependență neregăsindu-se așadar în această fază, ulterior, consumul putând însă conduce la ele. Este consumul de tip recreațional sau experimental.

Intoxicația

Intoxicația este un sindrom reversibil manifestat prin modificări psiho-comportamentale dezadaptative, apărute în timpul sau imediat după consum și cauzate de efectele substanței asupra sistemului nervos central. Intoxicația depinde, printre altele, de particularitățile individuale, dar și de factori exogeni precum durata de acțiune a substanței sau cantitatea administrată. Efectele intoxicației se pot manifesta mai mult decât poate fi detectată substanța în organism, o cantitate chiar și infimă de drog putând persista la nivel cerebral sau, prin efectul numit „lovește și fugi”, poate avea loc o alterare a unui proces fiziologic pentru recuperarea căruia este necesar mai mult timp decât pentru eliminarea substanței din organism.

Abuzul

Abuzul este un pattern maladadaptativ al uzului, în care frecvența administrării substanței poate fi continuă sau episodică. Spre deosebire de consumul obișnuit, abuzul presupune existența consecințelor negative: medicale, de perturbare a funcției socio-familiale a individului (la serviciu, școală sau acasă) sau de tipul apariției unui pericol fizic în cazul efectuării unor activități (cum ar fi condusul mașinii). De cele mai multe ori, evoluția conduce spre dependență. Un criteriu al diagnosticului de abuz îl reprezintă episoadele de intoxicație care se succed în mod repetat. Pentru a se vorbi despre o problemă de abuz, acest pattern trebuie să apară de mai multe ori în cursul unui interval de minimum 12 luni.

Dependența

Nici conceptul de dependență nu are niște delimitări în unanimitate acceptate, iar lucrările de specialitate propun

	variante care pot crea confuzie. În încercarea unei uniformizări, o definiție succintă ar putea fi: pattern maladaptativ al uzului unei substanțe, cu simptomologie fiziologică, cognitivă sau comportamentală. Controversele apar însă la criteriile de diagnostic. Unele dintre lucrările de specialitate prezintă ca obligatorie prezența a trei aspecte: (1) toleranță, (2) sevraj/sindrom de abstință și (3) uz compulsiv. Altele consideră că sunt necesare minimum trei criterii aleatorii din următoarele posibile: (1) <i>toleranța</i>: aceeași cantitate de substanță începe să producă efecte mai mici, gradul de toleranță fiind determinat și de caracteristicile propriu-zise ale substanței. (2) <i>sevrajul sau sindromul de abstință</i> este răspunsul fiziologic și cognitiv al organismului la diminuarea cantității de substanță sau la întreruperea administrării ei, adică la abstință. Opiaceele, de exemplu, clasă de substanțe cu prevalență mare a consumului, pot cauza, ca simptome ale abstinței: greață, vărsături, mialgii, diaree, febră, transpirații, rinoree, lacrimație, dilatare pupilară, insomnii sau piloerecție, iar amfetaminele: tulburări ale somnului, oboseală, agitație, disforie etc. Severitatea sevrajului depinde nu doar de caracteristicile substanței consumate, ci și de durata consumului și de modalitatea de administrare. Uneori, sindromul de abstință este similar cu simptomatologia intoxicației, iar diagnosticul corect poate fi pus doar prin stabilirea exactă a momentului apariției efectelor: după reducerea ori încetarea administrării - sevraj - sau în timpul ori imediat după administrare - intoxicație. Există totodată posibilitatea ca un consumator de polisubstanță să aibă, simultan, un sindrom de abstință ca urmare a consumului unui drog și o intoxicație produsă de un altul. (3) <i>uzul compulsiv</i> (prezentat în secțiunea adresată dependenței psihice); (4) <i>incapacitatea reducerii sau suprimării uzului compulsiv</i>; (5) <i>foarte mult timp destinat procurării substanței sau refacerii în urma consumului ei</i>; (6) <i>perturbare funcției socio-familiale a individului</i>, prin abandonarea sau neglijarea altor activități; (7) <i>incapacitatea de a reduce sau opri uzul de substanță</i>, în condițiile în care consumatorul este conștient de problemele psihologice sau somatice cauzate de aceasta. Dependența prezintă două aspecte: (1) dependența fizică și (2) dependența psihică:

(1) Dependența fizică

Se poate vorbi despre dependență fizică atunci când dependența de o substanță este însoțită de toleranță ori de sevraj. Dar simptomele de toleranță și sevraj pot apărea și în consumul recreațional de droguri, situație în care nu se poate vorbi însă de dependență fizică.

(2) Dependența psihică

Dependența psihică reprezintă, de fapt, forma cea mai problematică a dependenței, prin efectul de *pierdere a controlului* sau incapacitatea de a opri consumul, în ciuda conștientizării întregului repertoriu de consecințe negative: socio-familiale, medicale sau juridice. Obținerea drogului devine activitatea centrală a consumatorului dependent, iar în jurul acestui demers se concentrează întreaga lui existență. Vorbind despre dependență psihică putem vorbi, de altfel, și despre conceptul de *craving* (poftă, engl.), adică „nevoia irezistibilă resimțită de un individ să consume [...] chiar multă vreme după o lungă perioadă de abținere”.

Pierderea controlului reprezintă, de fapt, *uzul compulsiv*, care presupune trei aspecte: (a) consolidarea, (b) nevoia și (c) obișnuința:

(a) Consolidarea face referire la acea primă etapă a consumului, în care efectul drogului este preponderent unul plăcut, prin stimularea centrilor plăcerii din creier (cum ar fi nucleul accumbens) sau prin ameliorarea stărilor de rău fizic sau psihic. Acum se întâmplă acea „gratificare a forțelor proprii”, prin care consumatorul ajunge să creadă că nu mai are nevoie de altceva pentru a uita de probleme sau ceea ce se mai numește “consolidare pozitivă”.

(b) Nevoia are atât o componentă fiziologică (cauzată de sevraj), cât și una psihologică. Această nevoie nu apare neapărat ca urmare a efectelor fiziologice sau tulburărilor mentale induse de droguri, ci mai degrabă ca urmare a experienței asociate consumului. Consumatorul nu dorește, de fapt, drogul în sine, ci contextul în care acest lucru s-a realizat până acum, de regulă o anumită experiență de socializare. Tot aici intervine și conceptul de „amintire euforică”, care cuprinde acele așteptări pozitive ale unei persoane cu privire la efectele pe care le va avea drogul asupra sa, bazate tot pe experiențele anterioare, cu atât mai mult cu cât mecanismele de apărare ale creierului uman fac ca

	acesta să fie selectiv și astfel amintirile plăcute să primeze celor mai puțin plăcute. (c) Obișnuința sau transformarea gestului de a consuma droguri într-un reflex automat al memoriei habituale. Diagnosticul de dependență se poate stabili așadar, în condițiile în care dependența fizică nu se manifestă, deci doar prin prezența dependenței psihice, cum este situația dependenței de feniclidină, în care nu există nici toleranță și nici sevraj. Totodată, conform acestor criterii, dependența fizică nu este suficientă pentru a pune diagnosticul de persoană dependentă. În acest caz se poate vorbi, eventual, despre abuz. Tulburările mentale induse de consumul de droguri • <i>Delirium</i>: reducerea conștienței (mai ales prin perturbări la nivelul atenției) și/sau modificări de cunoaștere (la nivelul memoriei, orientării, limbajului) sau de percepție. • <i>Demență</i>: degradarea memoriei și/sau perturbări cognitive de tipul: afaziei, apraxie (deteriorarea funcției motorii), agnozie (nerecunoașterea obiectelor). • <i>Tulburarea amnestică</i>: deteriorarea memoriei. • <i>Tulburarea psihotică</i>: idei delirante sau halucinații. • <i>Tulburarea afectivă</i>: perturbare afectivă caracterizată prin stare depresivă, scăderea interesului ori a plăcerii față de cele mai multe activități sau prin dispoziție expansivă, iritabilă, episoade maniacale. • <i>Tulburarea anxioasă</i>: simptome anxioase (anxietate, atacuri de panică, fobii, obsesii, compulsii). • <i>Disfuncția sexuală</i>: disfuncție sexuală care creează dificultate interpersonală (reducerea dorinței sexuale sau a excitației, perturbarea orgasmului, durere). • <i>Tulburarea de somn</i>: perturbare a somnului, ca de exemplu: insomnia, hipersomnia sau parasomnia (tulburări în timpul somnului: coșmaruri, bruxism, somnambulism etc.). • <i>Tulburarea de percepție persistentă halucinogenă (flashbacks)</i>: „recurența tranzitorie de perturbări de percepție, care sunt reminiscențe ale celor experimentate în cursul uneia sau al mai multor intoxicații anterioare cu un halucinogen” (un criteriu de diagnostic al acestei tulburări îl reprezintă așadar lipsa consumului recent de halucinogene).

SURSA: <http://terapeuti.ro/afectiuni-tuburari-psihice/consum-abuz-si-dependenta-de-droguri/>

RISCURILE ASOCIATE CONSUMULUI - vizionarea unor secvențe relevante din filmele propuse ca material informative, identificarea riscurilor și discutarea implicațiilor și consencile asumării acestor riscuri (de ordin medical, psihologic, emotional, fiziologic, dar și sociofamiliar și profesional, chiar juridic).

INDICII ÎN RECUNOAȘTEREA CONSUMATORILOR DE DROGURI ȘI ABORDĂRILE POTRIVITE:

Simptome fizice - în legătură cu consumul de droguri:

- intoxicație aparentă: stare generală de indispoziție;
- pleoape căzute, obosite, ochi întredeschiși;
- ochi roșii;
- pupile dilatate sau contractate;
- ten schimbat, anormal de palid;
- modificări ale ritmului de somn;
- insomnie, pe un fond de oboseală cronică;
- somn la ore neobișnuite;
- îmbolnăviri dese, pe fondul scăderii rezistenței organismului la infecții;
- schimbarea vocii;
- guturai nejustificat, răgușeli dese;
- tuse slabă, sâcâitoare;
- dureri la nivelul toracelui;
- creșterea bruscă a apetitului sau modificarea acestuia;
- pierderi în greutate sau pierderea inexplicabilă a poftei de mâncare.

Schimbări de comportament:

- inexplicabile schimbări de dispoziție, cu treceri rapide de la optimism
- exagerat la pesimism exagerat;
- depresie inexplicabilă;
- anxietate (frică permanentă) sau o proastă dispoziție care persistă;
- reacții exagerate la unele fapte sau la simple interpelări;
- egoism, lipsă de considerație pentru ceilalți: prieteni, cunoștințe sau
- persoane necunoscute;
- caracter ascuns;

	- retragere din viața de familie, din colectiv, din anturajul de prieteni; - pierderea bruscă a interesului față de unele activități pe care le îndrăgea înainte; - lipsă de motivație pentru activități în general, plictiseală și indiferență cronică; - letargie - somnolență de lungă durată; - lipsă de vlagă; - pierderea remarcabilă a puterii de concentrare; - pierderea memoriei imediate; - schimbarea sistemului de valori, a idealurilor, a credințelor; - noi prieteni sau cunoștințe pe care nu-i prezintă; - conversații telefonice pe ascuns; - persoane care sună la telefon și refuză să-și spună numele; - persoane care închid telefonul când răspunde o voce necunoscută; - absențe inexplicabile de acasă, de la serviciu, de la școală; - infracțiuni: furt de bani, bunuri, obiecte, valori etc.; - dispariția unor obiecte și bunuri din casă care pot fi vândute ușor pentru - procurarea banilor; - purtarea ochelarilor de soare în momente nepotrivite. <u>Indicii fizice:</u> - pachete mici din aluminiu; - miros specific de marijuana în cameră, impregnat în haine, păr; - esențe parfumate sau deodorante pentru încăperi; - picături pentru ochi; - țigări rulate, tutun; - țigări pe jumătate scuturate și mărunțite; - cleștișori metalici, pensete, pentru țigări cu marijuana, cu vârfurile înnegrite sau gudronate; - foiță de țigări; - prafuri, granule, comprimate, tablete, substanțe vegetale (resturi), ciuperci; - capsule sau comprimate ne inscripționate, de origine necunoscută; - pipe, accesorii de pipă, filtre; - cântar, trusă pentru experiențe chimice, vase de laborator, ustensile specifice; - lingurițe, paie, lame de ras, oglinzi; - pungii mici din plastic, flacoane mici din sticlă; - cuțite cu capătul (vârful) ars; - brichete, lampă cu spirt, arzător cu propan.

Important de reținut este faptul că la constatarea unor „indicii fizice” din cele enumerate mai sus, dialogul cu tânărul rămâne elementul primordial. Orice imixtiune din partea unui apropiat în camera, spațiul propriu, lucrurile etc. unui tânăr, poate agrava foarte mult situația. Acest tânăr poate deveni suspicios, fapt ce va dezvolta o neîncredere excesivă în toți apropiații lui.

Schimbări înregistrate în mediul școlar

- absențe nejustificate de la școală, întârzieri repetate la ore;
- scăderea randamentului școlar, a capacității de concentrare, a atenției;
- lipsa de participare la activitățile clasei;
- oboseală excesivă, somn sau somnolență în timpul orelor;
- ținută neglijentă, haine sau igiena personală lăsând de dorit;
- indiferență, apatie;
- probleme de comportament necesitând măsuri disciplinare;
- apariția unui nou grup de prieteni în locul celor „tradiționali”.

Să presupunem că, un părinte, prieten(ă), educator etc., a aflat că cineva apropiat se droghează. Nu trebuie să vă lăsați cuprins de panică! Toate situațiile au o rezolvare. Vă prezentăm succint, o listă de etape și de referințe care vă pot ghida în primii pași pe care trebuie să-i faceți pe tărâmul „consumului de droguri”:

- nu intrați în panică;
- nu vă culpabilizați;
- nu luați nici o decizie pripită;
- documentați-vă despre droguri și aflați că nu toate drogurile creează dependență;
- nu începeți o suită de reproșuri dacă cel dependent este sub influența drogului;
- apelați la sprijin din partea organismelor comunitare din zona dumneavoastră;
- informați-vă asupra drogurilor și simptomelor aferente lor, pentru a înțelege mai bine modul în care acestea acționează asupra toxicomanilor, atât din punct de vedere fizic cât și psihic;
- învățați să respectați opțiunile toxicomanului;
- cereți toxicomanului să vă respecte și el opțiunile;
- nu vă lăsați manipulați, aveți tot dreptul să spuneți NU;
- fiți ferm în deciziile pe care le luați, în calitatea dumneavoastră de părinte, rudă, prieten sau educator;
- dacă toxicomanul nu locuiește sub același acoperiș cu dumneavoastră, îi puteți interzice accesul acestuia la dumneavoastră, atunci când se află sub influența drogului;

	- stabiliți clar cu persoana în cauză toate comportamentele pe care le considerați acceptabile și pe acelea pe care nu le acceptați; <u>Important</u> Este de preferat să nu îi faceți reproșuri, deoarece această atitudine poate provoca o serie de reacții violente din partea toxicomanului; nu împrumutați niciodată bani dependentului pentru a-și plăti o datorie contractată în vederea „cumpărării de droguri”, deoarece dumneavoastră nu aveți de ce să vă asumați consecințele nefaste ale acestei acțiuni. <u>Curele de dezintoxicare</u> Nu toate drogurile cer o cură de dezintoxicare la întreruperea consumului; aceasta depinde de tipul drogului de frecvența cu care este folosit și de perioada în care l-a folosit. Până la cura de dezintoxicare, este un drum lung de parcurs. Să nu omiteți că reușita terapiei depinde de eforturile depuse de cel dependent. Dacă dependentul nu este pregătit să întreprindă demersul respectiv, va fi victima unor eșecuri continui. Nu puteți face dumneavoastră cura în locul lui. Dependentul trebuie să-și asume singur consecințele opțiunii sale. Transcriem mai jos o listă de elemente și condiții. Dacă nu le veți putea îndeplini, etapa următoare spre vindecare va fi puternic compromisă. dependentul vrea cu adevărat să se lase; o cură poate reuși dacă dependentul poate începe demersul; verificați credibilitatea grupului sau a organismului de întrajutorare; dependența psihică cere o serie de eforturi susținute după completarea terapiei; o cură de dezintoxicare nu servește la nimic dacă dependentul nu cooperează și după terapie; nu uitați că o recădere este totuși un pas spre vindecare; nu aveți încredere în acele organisme care vă promet o vindecare ușoară; feriți-vă de drogurile substitut (înlocuitoare), acestea sunt legale însă creează o dependență psihică de loc de neglijat; cine consumă acest gen de substanțe trebuie să facă obligatoriu o cură de dezintoxicare; cura de dezintoxicare trebuie efectuată sub control medical foarte strict.

	SURSA: <u>http://newsalert.ro/semne-si-simptome-ale-persoanelor-care-consuma-droguri</u> IMPORTANȚA CUNOAȘTERII REȚELEI SOCIALE CE OFERĂ SERVICII CONSUMATORILOR DE DROGURI: - Unde căutăm / solicităm informații și sprijin? - Este de folos întocmirea și actualizarea unei liste cu aceste servicii oferite, precum și distribuirea informațiilor în mediile direct afectate?; - Cercetarea și întocmirea unei astfel de liste precum și motivarea elevilor și familiilor acestora în implicarea în activități de voluntariat în domeniul prevenirii și diminuării consumului de droguri.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
STATUL DE DREPT ȘI FUNCȚIONAREA ACESTUIA

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Statul de drept și funcționarea acestuia
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele a-V-a - a - VIII-a și a-IX-a -a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: m) activitate la nivel curricular n) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbateri interactive
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	În cadrul temei vor fi detaliate în mod adecvat nivelului de dezvoltare al elevilor, următoarele aspecte: - ce este statul; statul ca formă de organizare socială; - ce este statul de drept; statul de drept ca model de organizare socială construit ca un răspuns la anumite cerințe, statul de drept ca rezultat istoric - principiul separației puterilor în stat - art. 1 alin. (3) din Constituția României: ”România este un stat de drept , democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme” Repere privind definirea statului de drept

	- statul de drept este structura socială în care statul și dreptul se află într-un raport de complementaritate. Dreptul nu poate exista în afara statului, căci doar statul poate conferi normei juridice caracterul de juridicitate și obligativitate. Pe de altă parte, dreptul (normele juridice) limitează statul, impunând un anumit tip de acțiune a agenților statului.. Concluzionând, statul de drept se caracterizează prin forța dreptului și nu prin dreptul forței. Elementele statului de drept 1. Puterea politică Viața în societate presupune respectarea unor anumite reguli. Astfel s-a născut puterea, ca modalitate necesară pentru impunerea acestor reguli. Puterea politică presupune o ierarhizare între guvernanți (cei care creează regulile) și guvernați. Puterea politică este legitimă cât timp se bucură de încrederea celor guvernați, pentru că ei îi aleg pe guvernanți și implicit acceptă autoritatea acestora. Relațiile politice care se nasc între guvernanți și guvernați sunt relații de autoritate și de conformare în vederea atingerii scopului - folosirea autorității pentru binele comun 2. Puterea publică În cadrul societății, relațiile politice presupun existența unor instituții, care sunt denumite, generic, STAT. Puterea astfel instituționalizată este oficială - putere etatică sau putere publică. Se caracterizează prin următoarele: - Puterea publică are ca obiectiv guvernarea - Autoritatea este deținută de instituție și nu de cei care o compun, ca indivizi - Puterea publică este a întregii societăți, este suverană, funcțiile

	sale se îndeplinesc de organisme autonome ale statului, care se coordonează și se controlează reciproc, pentru a împiedica exercitarea arbitrară a puterii 3. Separația puterilor în stat Statul, prin autoritățile sale, emite, aplică și ocrotește normele de drept. Prin urmare, statul îndeplinește 3 funcții fundamentale: • Funcția legislativă = crearea normelor • Funcția executivă = aplicarea normelor • Funcția jurisdicțională = de sancționare a încălcării normelor Fiecare funcție/putere este exercitată de organe distincte - Parlament (funcția legislativă), Guvern (funcția executivă) și instanțele de judecată (funcția jurisdicțională) Organele trebuie să se afle într-o permanentă stare de colaborare și control reciproc, pentru ca abuzurile să poată fi împiedicate, după principiul "puterea oprește puterea" 4. Colaborarea și controlul puterilor Separația puterilor în stat se realizează prin autonomia autorităților publice care le exercită, precum și prin instituirea unor mijloace de colaborare și de control reciproc 5. Putere și reprezentativitate Art. 2 din Constituție stipulează suveranitatea poporului - puterea de a impune ordinea juridică într-un stat fără imixtiuni. Suveranitatea se exercită prin reprezentativitate alegeri, precum și prin participare directă - referendum. Reprezentativitatea poate fi directă - membrii autorității în cauză sunt aleși în mod direct, sau indirectă - membrii

	altor autorități care sunt desemnați de organele alese direct 6. Justiția ca putere și serviciu public Puterea judecătorească este independentă, independență care are ca scop supunerea fașă de lege a tuturor, inclusiv a celui care o aplică 7. Independența justiției și a judecătorilor Asigurarea supremației legii poate fi privit ca element fundamental al statului de drept

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
TRAFICUL ȘI CONSUMUL ILICIT DE DROGURI, PRECUM ȘI OPERAȚIUNILE CU PRODUSE
SUSCEPTIBILE DE A AVEA EFECTE PSIHOACTIVE

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	TRAFICUL ȘI CONSUMUL ILICIT DE DROGURI, PRECUM ȘI OPERAȚIUNILE CU PRODUSE SUSCEPTIBILE DE A AVEA EFECTE PSIHOACTIVE. CONSECINȚE.
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele IX-XII
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	Educativ
TIPUL DE ACTIVITATE	Activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbatere interactivă
BIBLIOGRAFIE (opțional)	- Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri; - Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare;
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	A. Prezentarea unui caz din practica procurorilor DIICOT. B. Consecințele juridice ale traficului și consumului ilicit de droguri Traficul și consumul ilicit de droguri, precum și operațiunile realizate fără drept cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, sunt sancționate în legislația noastră. • Familiarizarea cu unii termeni folosiți de legiuitor:

	✓ substanțele aflate sub control național: drogurile și precursorii înscrisi în tabelele-anexă nr. I - IV din Legea nr. 143/2000, care fac parte integrantă din această lege, iar respectivele tabelele pot fi modificate prin înscrierea unei noi plante sau substanțe, prin radierea unei plante sau substanțe ori prin transferarea acestora dintr-un tabel în altul, la propunerea ministrului sănătății sau a ministrului afacerilor interne. ✓ drogurile: plantele și substanțele stupefiantе ori psihotrope sau amestecurile care conțin asemenea plante și substanțe, înscrise în tabelele nr. I - III din Legea nr. 143/2000, cu mențiunea că drogurile de mare risc sunt înscrise în tabelele nr. I și II, iar drogurile de risc sunt înscrise în tabelul nr. III. ✓ precursorii: substanțe utilizate frecvent în fabricarea drogurilor, înscrise în tabelul nr. IV din Legea nr. 143/2000, ✓ inhalanții chimici toxici sunt substanțele stabilite ca atare prin ordin al ministrului sănătății. ✓ consumul ilicit de droguri vizează consumul de droguri aflate sub control național, fără prescripție medicală ✓ consumatorul de droguri este persoana care își administrează sau permite să i se administreze droguri, în mod ilicit, prin înghițire, fumat, injectare, prizare, inhalare sau alte căi prin care drogul poate ajunge în organism. ✓ consumatorul dependent de droguri: consumatorul care, ca urmare a administrării drogului în mod repetat și sub necesitate ori nevoie, prezintă consecințe fizice și psihice conform criteriilor medicale și sociale

	✓ programul integrat de asistență a consumatorilor și a consumatorilor dependenți de droguri se înțelege totalitatea serviciilor de sănătate și a serviciilor de asistență psihologică și socială asigurate în mod integrat și coordonat persoanelor consumatoare de droguri, prin unitățile medicale, psihologice și sociale, publice, private și mixte ✓ efecte psihoactive: stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică. ✓ consumul de substanțe susceptibile de a avea efecte psihoactive constă în introducerea în organismul uman a unui produs, indiferent dacă acesta a fost dizolvat, impregnat, dispersat sau diluat, în una dintre următoarele modalități: pe cale orală ori injectabilă, inhalare, fumat sau aplicarea externă pe corpul unei persoane, în orice alt mod, în așa fel încât produsul să ajungă în corpul unei persoane. Toate operațiunile cu produse care sunt susceptibile de a avea efecte psihoactive se supun autorizării de către Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, denumită A.N.S.V.S.A., iar până la obținerea autorizației este interzisă desfășurarea de operațiuni cu produsul ce face obiectul autorizării. • Incriminare și sancționare: ✓ Faptele de cultivare, producere, fabricare, experimentare, extragere,

	preparare, transformare, oferire, punere în vânzare, vânzare, distribuire, livrare cu orice titlu, trimitere, transport, procurare, cumpărare, deținerea ori alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept, constituie infracțiunea de trafic de droguri de risc și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi (art. 2 alin. 1 din Legea nr. 143/2000). Dacă aceste fapte au ca obiect droguri de mare risc, constituie infracțiunea de trafic de droguri de mare risc și se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi (art. 2 alin. 2 din Legea nr. 143/2000). ✓ Faptele de introducere sau scoatere din țară, precum și importul ori exportul de droguri de risc, fără drept, constituie infracțiunea de trafic internațional de droguri de risc și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi, (art. 3 alin. 1 din Legea nr. 143/2000). Dacă aceste fapte au ca obiect droguri de mare risc, constituie infracțiunea de trafic de droguri de mare risc și se pedepsește cu închisoarea la 7 la 15 ani și interzicerea unor drepturi (art. 3 alin. 2 din Legea nr. 143/2000). ✓ Cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, cumpărarea sau deținerea de droguri de risc pentru consum propriu, fără drept, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă (art. 4 alin. 1 din Legea nr. 143/2000). Dacă aceste fapte au ca obiect droguri de mare risc, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani (art. 4 alin. 2 din Legea nr. 143/2000). ✓ Punerea la dispoziție, cu știință, cu orice titlu, a unei locuințe sau a unui local ori a oricărui alt loc amenajat, în

	care are acces publicul, pentru consumul ilicit de droguri ori tolerarea consumului ilicit în asemenea locuri, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi (art. 5 din Legea nr. 143/2000). ✓ Furnizarea, în vederea consumului, de inhalanți chimici toxici unui minor constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani (art. 8 din Legea nr. 143/2000). ✓ Îndemnul la consumul ilicit de droguri de mare risc, prin orice mijloace, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani (art. 10 din Legea nr. 143/2000). ✓ Fapta persoanei care, fără a deține autorizație eliberată în condițiile prezentei legi, efectuează, fără drept, operațiuni cu produse știind că acestea sunt susceptibile de a avea efecte psihoactive constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă (art. 16 alin. 1 din Legea nr. 194/2011). ✓ Fapta persoanei care, fără a deține autorizație eliberată în condițiile prezentei legi, efectuează, fără drept, operațiuni cu produse despre care trebuia sau putea să prevadă că sunt susceptibile de a avea efecte psihoactive constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă (art. 16 alin. 2 din Legea nr. 194/2011). ✓ Fapta persoanei care, cu intenție, efectuează fără drept operațiuni cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, pretinzând sau disimulând că acestea sunt produse autorizate potrivit legii sau a căror comercializare este permisă de lege,

	constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă (art. 17 din Legea nr. 194/2011). Infracțiunile prevăzute de Legea nr. 143/2000 și Legea nr. 194/2011 sunt de competența Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, iar procurorii specializați din cadrul acestei direcții efectuează în mod obligatoriu urmărirea penală pentru respectivele infracțiuni. C. Prezentarea unor imagini și/sau înregistrări cu privire la droguri D. Riscurile consumului de droguri. Consecințe. Efectele consumului de droguri sunt nocive indiferent de mediul în care se consumă. La început, majoritatea drogurilor creează o trecătoare dispoziție de "bine", senzație de euforie, de liniște și exaltare psihică. Pentru o perioadă scurtă, consumatorul cunoaște "iluzia păcii, a calmului sau a forței", iar după aceste momente își fac apariția efectele nedorite, de dependență, precum și efectele toxice asupra sistemului nervos, asupra inimii și a altor organe interne. Consumul de droguri are și consecințe economice, determinate de nevoia de bani pentru procurarea substanței, precum și consecințe sociale, manifestate prin preocuparea de a procura substanța, iar efectele psihice îl îndepărtează pe consumator de familie și prieteni. De asemenea, consumul de droguri are și consecințe juridice, în sensul că prin legi se sancționează faptele antisociale generate de procurarea drogurilor sau de efectele lor, iar deținerea de droguri pentru consum și traficare constituie

	infracțiuni pedepsite cu închisoare sau amendă penală. Consumul de droguri poate duce la deces datorat bolilor provocate sau prin supradoză. <i>Toxicomanul de droguri</i> este cel care manifestă o dependență determinată de consumul de droguri naturale și sintetice, care poate duce la o stare de intoxicare cronică. <i>Comportamentul toxicomanului</i> se caracterizează prin: dorința irezistibilă de a consuma droguri și de a le procura prin orice mijloace; dependența psihică și fizică de efectele drogului; tendința de a mări doza de drog; efectele periculoase sunt atât pentru individ, cât și pentru societate. E. Sunt victima consumului de droguri. Ce pot să fac? Cui mă adresez? ✓ <i>Rolul și misiunea Agenției Naționale Antidrog</i> - Programul integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri ✓ <i>Servicii de specialitate de dezintoxicare. Centre de evaluare și tratament al toxicomanilor.</i> (Este recomandabil ca, în cadrul activităților de educație juridică, să fie implicați medici sau psihologi, în echipă cu procurori/judecători, care să releve și perspectiva medicală sau de ordin psihologic a consumului de droguri).

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
IMPLICAREA ÎN PROCESUL DECIZIONAL LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT, LA NIVELUL COMUNITĂȚII ȘI LA NIVEL NAȚIONAL

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Implicarea în procesul decizional la nivelul unității de învățământ, la nivelul comunității și la nivel național
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele V- VIII-a (nivel gimnazial) Clasele IX -XII (nivel liceal)
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: o) activitate la nivel curricular p) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Se recomandă ca desfășurarea activității, în mod preponderent, să fie realizată prin utilizarea unor metode active, precum conversația euristică, dialogul, exemplificarea, studiul de caz ș.a., plecând, atunci când este posibil, de la experiențele de viață /concrete ale elevilor. Utilizarea metodei expunerii se recomandă să fie utilizată numai în situația în care, pentru diferitele aspecte ale temei precizate la rubrica „Desfășurarea activității” nu este posibilă utilizarea diferitelor metode active. Se recomandă, pe cât posibil, o alternare a formelor de activitate (frontală, pe grupe/perechi, individuală) și adecvarea demersului întregii activități desfășurate la particularitățile de vârstă ale elevilor din ciclul gimnazial și respectiv liceal /clasei de elevi, precum și la o serie de alte elemente care țin de specificul claselor la care se realizează activitatea. În desfășurarea activității, în cadrul unei singure ore, nu este obligatoriu să fie tratate în mod extensiv toate aspectele precizate la rubrica „Desfășurarea activității”, propunătorii activității putând dezvolta, în mod special, numai unele dintre aspectele precizate. Informațiile incluse la rubrica „Desfășurarea activității” se adresează susținătorilor/propunătorilor activității, însă aceștia

	au libertatea de a opta pentru oricare alte informații, în acord cu subiectul/tema propusă. Informațiile și precum și limbajul utilizat vor fi adecvate permanent la particularitățile de vârstă/înțelegere ale elevilor.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României, Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, Statutul elevului aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 4.742/2016, Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, Hotărârea Guvernului României nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, O.G. nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare.
DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	În cadrul temei vor fi detaliate în mod adecvat, în raport cu specificul claselor și particularitățile de vârstă ale elevilor, următoarele aspecte: I. Implicarea în procesul decizional la nivelul unității de învățământ 1) Cadrul legislativ care permite implicarea în procesul decizional la nivelul unității de învățământ și principalele modalități/forme de implicare. Printre reglementările care asigură implicarea elevilor, în mod direct sau prin reprezentanți, în procesul decizional la nivelul unității de învățământ se regăsesc: • Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, prevede la Art. 3 “Principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România sunt: (...) t) principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare;

	u) principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învățământ. • Statutul elevului, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 4.742/2016, reprezintă principala reglementare care stabilește modul de implicarea elevilor în procesul decizional la nivelul unității de învățământ. Conform Art. 4 “Învățământul preuniversitar este centrat pe elev. Toate deciziile majore sunt luate prin consultarea reprezentanților elevilor, respectiv a Consiliului Național al Elevilor și a altor organisme reprezentative ale elevilor, precum și prin consultarea obligatorie a reprezentanților federațiilor sindicale, a beneficiarilor secundari și terțiari, respectiv a structurilor asociative reprezentative ale părinților, a reprezentanților mediului de afaceri, a autorităților administrației publice locale și a societății civile.” Capitolul al V-lea Reprezentarea elevilor, prevede: “Moduri de asociere în vederea reprezentării, Art. 30 În vederea reprezentării drepturilor și intereselor elevilor, aceștia se pot asocia în: a) consiliul elevilor; b) asociațiile reprezentative ale elevilor; Moduri de reprezentare Art. 31 Interesele și drepturile elevilor sunt reprezentate și apărute prin: a) participarea reprezentanților elevilor în organismele, foruri, consilii, comisii și alte organisme și structuri asociative care au impact asupra sistemului educațional; b) participarea reprezentanților elevilor aleși în organismele administrative și forurile decizionale sau consultative din cadrul unității de învățământ liceal și profesional; c) participarea reprezentantului elevilor în Consiliul de Administrație al unității de învățământ, conform legii; d) depunerea de memorandumuri, petiții, plângeri, solicitări sau altele asemenea, după caz;

	e) transmiterea de comunicate de presă, luări publice de poziție și alte forme de comunicare publică; f) alte modalități de exprimare a doleanțelor, drepturilor și poziției reprezentanților elevilor, inclusiv organizarea de acțiuni de protest, cu respectarea normelor legale în vigoare” Capitolul al VI-lea Asocierea elevilor, precum și Capitolul al VII-lea Consiliul Școlar al Elevilor, reglementează modul de organizare al formelor de asociere a elevilor, precum și atribuțiile acestora care permit, inclusiv, participarea la procesul decizional de la nivelul unității de învățământ. 2) Cadrul legislativ care asigură implicarea cetățenilor în procesul decizional la atât la nivelul comunității locale, cât și la nivel național se fundamentează pe prevederile Constituției României, care sunt în acord cu prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului (art. 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului stabilește: „Orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanți liber aleși. Orice persoană are dreptul de acces egal la funcțiile publice din țara sa.”) Indiferent de nivel, implicarea cetățenilor presupune parcurgerea mai multor etape, respectiv, informarea, consultarea și participarea efectivă a cetățenilor la luarea deciziilor, ca elemente ce definesc cetățenia activă. Cetățenia activă poate fi înțeleasă drept cetățenie democratică, care se bazează pe un set de drepturi și libertăți fundamentale garantate de lege, precum și pe obligații corelative, dar care garantează nu numai faptul că cetățenii își pot alege reprezentanții în Parlament sau în cadrul structurilor autorităților publice locale, ci și faptul că aceștia participă/sunt consultați la/în procesul de elaborare a politicilor publice, proiectelor normative și a deciziilor de interes public la nivel central și local. În concluzie, cetățenia activă se identifică, în cea mai mare măsură cu participare directă a cetățenilor la luarea deciziilor la nivel comunitar.

	Principalele forme ale participării cetățenești, incluzând implicarea în procesul decizional, sunt: • participarea la alegerile locale sau generale • drept de inițiativă legislativă, conform prevederilor legale • participarea la procesul de consultare în elaborarea programelor/proiectelor de acte normative/politicilor publice, în diferite domenii • accesul la informații care vizează derularea unor programe/proiecte/politici publice, în diferite domenii • participarea la referendumuri locale și naționale • contactarea directă a reprezentanților diferitelor autorități și instituții • propunerea de inițiative cetățenești la nivel local și național • participarea la adunări ale cetățenilor, ședințe publice, audieri publice, sondaje publice etc. • participarea la demonstrații, mitinguri, pichetări etc. • adresarea de scrisori, petiții, memorii către autorități

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
COMUNITATEA ÎN CARE TRĂIM. RAPORTURILE CU CEILALȚI MEMBRI AI SOCIETĂȚII

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Comunitatea în care trăim. Raporturile cu ceilalți membri ai societății.
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasa pregătitoare-clasa a IV-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: q) activitate la nivel curricular r) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Se recomandă ca desfășurarea activității, în mod preponderent, să fie realizată prin utilizarea unor metode active, precum conversația euristică, dialogul, exemplificarea, studiul de caz ș.a., plecând, atunci când este posibil, de la experiențele de viață din de viață/concrete ale elevilor. Utilizarea metodei expunerii se recomandă să fie utilizată numai în situația în care, pentru diferitele aspecte ale temei precizate la rubrica „Desfășurarea activității” nu este posibilă utilizarea diferitelor metode active. Se recomandă utilizarea unor imagini, inclusiv în format digital, fie ca suport introductiv în prezentarea diferitelor tipuri de comunitate și a raporturilor dintre membrii societății, fie pentru exemplificarea/studiile de caz propuse și/sau obținerea de feedback în raport cu diferitele aspecte prezentate. Se recomandă, pe cât posibil, o alternare a formelor de activitate (frontală, pe grupe/perechi, individuală) și adecvarea demersului întregii activități desfășurate la particularitățile de vârstă ale elevilor din ciclul primar/clasei de elevi, precum și la o serie de alte elemente care țin de specificul claselor la care se realizează activitatea. În desfășurarea activității, în cadrul unei singure ore, nu este obligatoriu să fie tratate în mod extensiv toate aspectele precizate la rubrica „Desfășurarea activității”, propunătorii

	activității putând dezvolta, în mod special, numai unele dintre aspectele precizate. Informațiile incluse la rubrica „Desfășurarea activității” se adresează susținătorilor/propunătorilor activității, însă aceștia au libertatea de a opta pentru oricare alte informații, în acord cu subiectul/tema propusă. Informațiile și precum și limbajul utilizat vor fi adecvate permanent la particularitățile de vârstă/înțelegere ale elevilor.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României, Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare,
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	În cadrul temei vor fi detaliate în mod adecvat, în raport cu specificul claselor și particularitățile de vârstă ale elevilor, următoarele aspecte: I. Identificarea diferitelor comunități din care elevii efectiv fac parte/din care putem face parte în calitatea generică de ființe sociale și care are în vedere existența noastră în cadrul diferitelor grupuri și, respectiv, comunități umane, precum: 1) Comunitatea educațională (școala) 2) Comunitatea locală (sat, comună, oraș/municipiu) 3) Comunitatea națională (țara/țara natală și calitatea de cetățean al țării) 4) Comunitatea europeană (Uniunea Europeană și calitatea de cetățean al UE) 5) Comunitatea umană (calitatea de ființă umană/locuitor al Terrei) II. Precizarea principalelor caracteristici ale diferitelor comunități identificate din care elevii efectiv fac parte/din care putem face parte în calitatea noastră generică de ființe sociale. III. Raporturile noastre cu ceilalți membri ai societății și reglementarea lor. 1) Tipuri de raporturi/relații în cadrul diferitelor comunități umane: • Prosociale: (ajutorare, cooperare, competiție, toleranță, sprijin, voluntariat ș.a.). Exemplificări/studiu de caz.

	• Antisociale (conflictuale, agresive ș.a.). Exemplificări/studiu de caz. 2) Reglementarea relațiilor interumane: reguli nescrise (reguli/norme morale și cutume, obiceiuri și tradiții); reguli scrise (norme juridice*). Exemplificări ale normelor nescrise și ale normelor scrise (norme juridice*). *Se recomandă ca elemente minimale introductive referitoare la normele juridice să fie avute în vedere numai la nivelul caselor a III-a și a IV-a.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
COMPORTAMENTE BAZATE PE NORME

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Comportamente bazate pe norme
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasa pregătitoare - clasa a II-a; Clasa a III-a - clasa a IV-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: s) activitate la nivel curricular t) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Se recomandă ca desfășurarea activității, în mod preponderent, să fie realizată prin utilizarea unor metode active, precum conversația euristică, dialogul, exemplificarea, studiul de caz ș.a., plecând, atunci când este posibil, de la experiențele de viață /concrete ale elevilor. Utilizarea metodei expunerii se recomandă să fie utilizată numai în situația în care, pentru diferitele aspecte ale temei precizate la rubrica „Desfășurarea activității” nu este posibilă utilizarea diferitelor metode active. Se recomandă, pe cât posibil, o alternare a formelor de activitate (frontală, pe grupe/perechi, individuală) și adecvarea demersului întregii activități desfășurate la particularitățile de vârstă ale elevilor din ciclul primar/clasei de elevi, precum și la o serie de alte elemente care țin de specificul claselor la care se realizează activitatea. În desfășurarea activității, în cadrul unei singure ore, nu este obligatoriu să fie tratate în mod extensiv toate aspectele precizate la rubrica „Desfășurarea activității”, propunătorii activității putând dezvolta, în mod special, numai unele dintre aspectele precizate. Informațiile incluse la rubrica „Desfășurarea activității” se adresează susținătorilor/propunătorilor activității, însă aceștia au libertatea de a opta pentru oricare alte informații, în acord cu subiectul/tema propusă.

	Informațiile și precum și limbajul utilizat vor fi adecvate permanent la particularitățile de vârstă/înțelegere ale elevilor.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României; Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare; Statutul elevului aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 4.742/2016; OMEN nr. 3.027/2018 pentru modificarea și completarea Anexei - Regulament - cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar la OMENCS nr. 5079/2016 privind aprobarea ROFUIP, OMENCS nr. 5079/2016 privind aprobarea ROFUIP; Educație pentru valori comportamentale și atitudini (disciplină opțională) - Ghid de proiectare curriculară pentru clasa pregătitoare; Programă școlară pentru disciplina Educație pentru societate - clasa pregătitoare; Programă școlară pentru disciplina Educație civică clasele a III-a - a IV - a
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	Norma = comportamentul considerat dezirabil într-o anumită situație socială (la clasă, în familie, în grupul de prieteni, la cinema etc.). Rolul normei este acela de a permite/facilita relații sociale pozitive, lipsite de conflicte, bazate pe încredere, respect, toleranță. Normele sunt de două mari tipuri: - Formalizate/Scrise: acestea, au, cel mai adesea, caracter legal; ele sunt precizate în documente precum: constituția țării, acte care reglementează sistemul de educație (legea educației, statutul elevului, regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ), codul penal, codul rutier etc. - Informale/Nescrise; acestea pot fi cuprinse în cadrul unor seturi de reguli care reglementează conduita morală, comportamentală a indivizilor în diferite contexte sociale, precum: norme morale, coduri de conduită, tradiții, obiceiuri, ritualuri Normele stipulate în documentele legislative se precizează prin intermediul drepturilor și obligațiilor. Drepturile fac referire la ceea ce se oferă unei persoane în diverse contexte sociale (în cazul elevilor: la educație gratuită, la respect, la integritate fizică și psihologică etc.), iar obligațiile la ceea ce trebuie să facă/să respecte (în cazul elevilor: să frecventeze școala, să păstreze liniștea în timpul orelor, să respecte integritatea fizică și psihologică a celorlalți, să păstreze în bune condiții manualele primite, etc.).

	Statutul elevului stabilește următoarele tipuri de drepturi și de obligații ale elevilor: - Drepturi: educaționale; de asociere și de exprimare; sociale; - Obligații: îndatoriri și interdicții. Pentru a se asigura respectarea obligațiilor, sunt stipulate sancțiuni/pedepse care se administrează în caz de încălcare a acestora. Oferim în continuare câteva exemple de norme de comportament/relaționare socială instituite prin legislație care reglementează activitatea școlară: Art.4, OMENCS nr. 5079/2016 actualizat prin OMEN nr. 3.027/2018: ”Unitățile de învățământ se organizează și funcționează independent de orice ingerințe politice sau religioase, în incinta acestora fiind interzise crearea și funcționarea oricăror formațiuni politice, organizarea și desfășurarea activităților de natură politică și prozelitism religios, precum și orice formă de activitate care încalcă normele de conduită morală și conviețuire socială, care pun în pericol sănătatea, integritatea fizică sau psihică a copiilor/elevilor sau a personalului din unitate.” Art.40, OMENCS nr. 5079/2016 actualizat prin OMEN nr. 3.027/2018 : Alin. 4 - ”Personalului din învățământul preuniversitar îi este interzis să desfășoare acțiuni de natură să afecteze imaginea publică a copilului/elevului și viața intimă, privată sau familială a acestuia sau ale celorlalți salariați din unitate.” Alin. 5 - ”Personalului din învățământul preuniversitar îi este interzis să aplice pedepse corporale, precum și să agreseze verbal, fizic sau emoțional copiii/elevii și/sau colegii.” Art. 7.f din OMENCS nr. 4472/2016 pentru aprobarea Statutului elevului ”niciun elev nu este supus discriminării sau hărțuirii pe criterii de rasă, etnie, limbă, religie, sex, convingeri, dizabilități, naționalitate, cetățenie, vârstă, orientare sexuală, stare civilă, cazier, tip de familie, situație socio-economică, probleme medicale, capacitate intelectuală sau alte criterii cu potențial discriminatoriu” Norme de conduită (comportament) în societate:

	- Reguli de politețe: formule de salut, formule de adresare și de mulțumire, reguli elementare în conversație - Norme de conduită în contexte familiare: la școală, în familie, pe stradă, în mijloacele de transport în comun, în sala de spectacole, în excursie, la muzeu, în raport cu mediul înconjurător/natural etc. Normele de comportament și regulile de politețe se bazează pe principii moral-valorice precum: respect, grijă, cooperare. Normele de comportament și regulile de politețe se învață prin: - Explicitare verbală de către o persoană din grup care le cunoaște - Observare și imitare - Sancționare din partea celorlalți în caz de încălcare a regulilor Normele care ghidează comportamentele sunt puternic ancorate în grupurile de apartenență ale elevului: - Familia - Grupul de prieteni - Grupul de colegi - Comunitatea de locuire Modalități/contexte în cadrul cărora elevii pot deprinde realizarea de comportamente bazate pe norme: - Salutarea, respectiv utilizarea formulelor de politețe (cu) alte persoane în diverse contexte sociale, având în vedere elemente precum: vârsta, sexul, educația, relația de familiaritate, locul/contextul întâlnirii etc.; - Respectarea unor reguli de bună conduită în cadrul comunicării/interacțiunilor sociale, precum: ascultarea punctului de vedere al celuilalt fără a-l întrerupe; urcarea în mijloacele de transport în comun prin căile de acces indicate; folosirea benzii/scării rulante prin partea dreaptă a acesteia (la metrou, în magazin, mall etc.); luarea cuvântului la clasă după ce semnalizează intenția; așteptarea și respectarea rândului la coadă; respectarea orelor de liniște afișate la avizier; respectarea credințelor/simbolurilor/valorilor altor persoane etc.; - Recunoașterea greșelilor proprii și cererea de scuze pentru lezarea altor persoane; - Înțelegerea și respectarea regulilor de joc (de cărți, social, game-board etc.) și solicitarea de explicații/detalii atunci când nu înțelege ceva;

	- Respectarea bunelor maniere la masă: mulțumire pentru servire; respectarea unor forme de adresare; adresarea de aprecieri pentru calitatea mâncării; abținerea de la a râgâi, a vorbi cu gura plină etc. - Respectarea unor norme de igienă personală precum: spălatul pe mâini înainte de masă/la sosirea acasă; spălarea pe dinți după mese; spălarea pe picioare înainte de culcare; aerisirea camerei; curățarea spațiului de lucru etc.; - Înțelegerea rolului pe care normele morale îl joacă în relaționarea socială, prin facilitarea cooperării, comunicării și înțelegerii reciproce; - Înțelegerea rolului pe care normele civice (de comportament în comunitate) îl joacă în relaționarea socială, în grup mai mare sau mai mic, în direcția întăririi relațiilor dintre persoane și a realizării unor deziderate/obiective/interese comune; - Înțelegerea faptului că diferite grupuri sociale au obiceiuri, tradiții, simboluri diferite, iar acceptarea și respectarea acestora poate conduce la o mai bună relaționare socială între indivizi, respectiv grupuri. Respectarea normelor de conviețuire și relaționare socială de către persoane conduce la consecințe pozitive pentru acestea, precum: acceptarea și aprecierea din partea celorlalți; relații sociale cooperante, lipsite de conflicte; stare de bine a celor implicați; câștigarea respectului celorlalți etc. Nerespectarea normelor de conviețuire și relaționare socială poate, conduce, dimpotrivă, la situații/consecințe precum: dezaprobare sau respingere din partea altora; relații sociale tensionate, conflictuale; stare de tensiune, de nervozitate a celor implicați; inadecvare la diferite contexte/reguli sociale; eliminare sau marginalizare în cadrul anumitor grupuri sociale etc. Propunem, în continuare, exemplificarea unor activități de învățare care pot fi desfășurate pentru formarea în rândul elevilor a unor competențe specifice: • Identificarea formelor de salut potrivite unor contexte sociale: selectarea formei de salut potrivită în funcție de detaliile furnizate cu privire la context și caracteristici ale persoanelor participante; recunoașterea unor forme de salut nepotrivite unui anumit context social; realizarea

	unui dialog/joc de rol care implică folosirea unor formule de salut adecvate contextului dat; • Simularea/derularea unor dialoguri simple în diferite contexte: folosirea dialogului între colegi; audierea unor dialoguri și identificarea comportamentelor/formelor corecte/greșite de adresare; identificarea și folosirea unei tonalități/viteze și a unui volum de vorbire potrivite situației de dialog; • Cunoașterea și folosirea normelor de conduită în situații familiare: observarea și descrierea unor comportamente de acasă/de la școală; identificarea normelor corecte/incorecte de comportament pentru diferite situații sociale; imaginarea și aplicarea unor gratificații/stimulente pentru folosirea corectă de către colegi a formelor de comportament; discutarea unor proverbe/zicători/povești/fabule care conțin referiri/trimiteri la norme comportamentale; • Folosirea unor norme de bună conduită în clasă/școală: identificarea și folosirea de reguli de comportament care să faciliteze respect, încredere, înțelegere, cooperare; vizionarea unor filme/desene animate și discutarea corectitudinii/incorectitudinii comportamentelor folosite; • Identificarea expresiilor emoționale proprii și ale celorlalți și folosirea acestora pentru o mai bună comunicare socială: mimarea și ghicirea unor stări emoționale pozitive și negative; exprimarea stărilor emoționale pozitive sau negative în diverse contexte într-un mod asertiv, indicând ce anume simte și ce crede că a generat acel lucru.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
NORME ȘI COMPORTAMENTE (PRO-SOCIALE; ANTISOCIALE)

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Norme și comportamente (pro-sociale; antisociale)
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele V- VIII-a (nivel gimnazial) Clasele IX -XII (nivel liceal)
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: u) activitate la nivel curricular v) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Se recomandă ca desfășurarea activității, în mod preponderent, să fie realizată prin utilizarea unor metode active, precum conversația euristică, dialogul, exemplificarea, studiul de caz ș.a., plecând, atunci când este posibil, de la experiențele de viață /concrete ale elevilor. Utilizarea metodei expunerii se recomandă să fie utilizată numai în situația în care, pentru diferitele aspecte ale temei precizate la rubrica „Desfășurarea activității” nu este posibilă utilizarea diferitelor metode active. Se recomandă, pe cât posibil, o alternare a formelor de activitate (frontală, pe grupe/perechi, individuală) și adecvarea demersului întregii activități desfășurate la particularitățile de vârstă ale elevilor din ciclul gimnazial și respectiv liceal /clasei de elevi, precum și la o serie de alte elemente care țin de specificul claselor la care se realizează activitatea. În desfășurarea activității, în cadrul unei singure ore, nu este obligatoriu să fie tratate în mod extensiv toate aspectele precizate la rubrica „Desfășurarea activității”, propunătorii activității putând dezvolta, în mod special, numai unele dintre aspectele precizate. Informațiile incluse la rubrica „Desfășurarea activității” se adresează susținătorilor/propunătorilor activității, însă aceștia au libertatea de a opta pentru oricare alte informații, în acord cu subiectul/tema propusă.

	Informațiile și precum și limbajul utilizat vor fi adecvate permanent la particularitățile de vârstă/înțelegere ale elevilor.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României, Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, Statutul elevului aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 4.742/2016, OMEN nr. 3.027/2018 pentru modificarea și completarea Anexei - Regulament - cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar la OMENCS nr. 5079/2016 privind aprobarea ROFUIP, OMENCS nr. 5079/2016 privind aprobarea ROFUIP Păun, Emil, Școala. Abordare sociopedagogică, Editura Polirom, Iași, 1999
DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	Normele sunt seturi de reguli cu privire la comportament care stabilesc ceea ce este adecvat/dezirabil în diverse contexte sociale. Rolul lor este acela de a facilita relaționarea socială. Acest deziderat se realizează prin sancționarea negativă (pedepsirea) comportamentelor negative/indezirabile/antisociale și prin recompensarea celor dezirabile, pozitive/prosociale. Normele sunt formulate, în general, prin următoarele modalități: - Formale/Scrise: acestea, au, cel mai adesea, caracter legal; ele sunt precizate în documente precum: constituția țării, acte care reglementează sistemul de educație (legea educației, statutul elevului, regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ), codul penal, codul rutier etc. - Informale/Nescrise; acestea pot fi cuprinse în cadrul unor seturi de reguli care reglementează conduita morală, comportamentală a indivizilor în diferite contexte sociale, precum: norme morale, coduri de conduită, tradiții, obiceiuri, ritualuri. Normele stipulate în documentele legislative se precizează prin intermediul drepturilor și obligațiilor. Drepturile fac referire la ceea ce se oferă unei persoane în diverse contexte sociale (în cazul elevilor: la educație gratuită, la respect, la integritate fizică și psihologică etc.), iar obligațiile la ceea ce trebuie să facă/să respecte (în cazul elevilor: să frecventeze școala, să păstreze liniștea în timpul orelor, să respecte integritatea fizică și psihologică a celorlalți, să păstreze în bune condiții manualele primite etc.).

	Statutul elevului stabilește următoarele tipuri de drepturi și de obligații ale elevilor: - Drepturi: educaționale; de asociere și de exprimare; sociale; - Obligații: îndatoriri și interdicții. Pentru a se asigura respectarea obligațiilor, sunt stipulate sancțiuni/pedepse care se administrează în caz de încălcare a acestora. Oferim în continuare câteva exemple de norme de comportament/relaționare socială instituite prin legislație care reglementează activitatea școlară: Art.4, OMENCS nr. 5079/2016 actualizat prin OMEN nr. 3.027/2018: ”Unitățile de învățământ se organizează și funcționează independent de orice ingerințe politice sau religioase, în incinta acestora fiind interzise crearea și funcționarea oricăror formațiuni politice, organizarea și desfășurarea activităților de natură politică și prozelitism religios, precum și orice formă de activitate care încalcă normele de conduită morală și conviețuire socială, care pun în pericol sănătatea, integritatea fizică sau psihică a copiilor/elevilor sau a personalului din unitate.” Art.40, OMENCS nr. 5079/2016 actualizat prin OMEN nr. 3.027/2018 : Alin. 4 - ”Personalului din învățământul preuniversitar îi este interzis să desfășoare acțiuni de natură să afecteze imaginea publică a copilului/elevului și viața intimă, privată sau familială a acestuia sau ale celorlalți salariați din unitate.” Alin. 5 - ”Personalului din învățământul preuniversitar îi este interzis să aplice pedepse corporale, precum și să agreseze verbal, fizic sau emoțional copiii/elevii și/sau colegii.” Art. 7.f din OMENCS nr. 4472/2016 pentru aprobarea Statutului elevului ”niciun elev nu este supus discriminării sau hărțuirii pe criterii de rasă, etnie, limbă, religie, sex, convingeri, dizabilități, naționalitate, cetățenie, vârstă, orientare sexuală, stare civilă, cazier, tip de familie, situație socio-economică, probleme medicale, capacitate intelectuală sau alte criterii cu potențial discriminatoriu” Norme explicite: sunt normele prescriptive (care impun anumite comportamente, relații sociale), cunoscute, clar exprimate;

	documentele care reglementează activitatea din cadrul școlilor, stabilind, printre altele, drepturi și responsabilități și moduri specifice de acțiune, pun în practică norme explicite. Dat fiind caracterul lor explicit, prescriptiv, respectarea lor este obligatorie. Norme implicite: sunt normele ascunse, care se construiesc în cadrul grupului. Cel mai adesea, ele sunt cunoscute doar prin observarea relațiilor sociale care au loc în interiorul acestuia și între el și alte grupuri, din exteriorul său. Ele se construiesc în decursul diferitelor activități (de socializare, de învățare) și sunt specifice și contextuale. Ele se învață în decursul participării elevilor la activitățile respective: - sunt comunicate/explicate de cineva care le cunoaște; - sunt învățate/recunoscute prin observare și respectare/imitare în cadrul participării la activități; - sunt învățate în urma aplicării de pedepse sau sancțiuni pentru încălcarea lor. Normele implicite pot avea în vedere aspecte precum: ținuta vestimentară; tipurile și varietatea umorului folosit/admis în cadrul interacțiunilor sociale (ironie, autoironie, bășcălie, sarcasm etc.); tipul de consum cultural (muzică, cinema, reviste, situri web etc.); limbajul folosit și medium-urile/tehnologii utilizate (facebook, twitter, SMS, chat, telefonie mobilă etc.). Este important de reținut că normele implicite pot interfera negativ cu normele care guvernează comportamente prosoziale, mai ales în situația în care elevii apreciază sau observă că au de câștigat în acest fel. De exemplu, dacă, folosind anumite comportamente antisociale (umilire, îmbrâncire, ironizare etc.), ei câștigă respect, simpatie, apreciere din partea unor colegi, atunci cresc șansele ca astfel de comportamente să fie menținute și chiar multiplicare. Cunoașterea normelor specifice anumitor situații / contexte sociale permite persoanelor să se orienteze și să se adapteze, normele având rol reglator social. Ele stabilesc ceea ce se poate face, spune, exprima într-un anumit context social (în clasă, în oră, în incinta școlii, în grupul de prieteni, la o petrecere, la cinema etc.) și ceea ce nu se poate / nu este permis. Chestiunile nepermise / interzise sunt, de regulă, acelea care, dacă ar fi permise, ar afecta negativ bunul mers al relațiilor sociale în acele contexte. Astfel de perturbări pot fi: furtul și/sau distrugerea de patrimoniu și/sau material didactic; lezarea integrității fizice

	și/sau psihologice a altor persoane; perturbarea liniștii în decursul orelor; privarea de drepturi personale (de exprimare, educaționale, sociale etc.) etc. Comportamentele prosociale sunt acelea care contribuie la relații sociale bazate pe încredere, respect, acceptare, grijă, ajutorare, compasiune și cooperare. Exemple de astfel de comportamente sunt: ajutorarea unui coleg cu dizabilități să intre în clădire, ajutorarea unui coleg la lecții, cooperarea între mai mulți elevi în rezolvarea unei sarcini școlare, medierea conflictelor dintre colegi, apărarea unui coleg față de amenințare sau bullying etc. Valori/atitudini care pot contribui la conturarea unor norme și comportamente prosociale: respect; acceptare; deschidere; compasiune; onestitate; toleranță; cooperare; solidaritate etc. Comportamentele antisociale conduc la relații sociale cu probleme, lipsite de încredere, grijă, respect, cooperare. Astfel de comportamente se pot manifesta prin: amenințarea unui coleg, desconsiderarea (luarea la mișto), furtul unor obiecte personale care aparțin colegilor, răspândirea de informații denigratoare la adresa unor colegi/profesori, distrugerea de mobilier școlar etc. Acte precum discriminarea sau segregarea pe considerente de gen, etnie, aspect fizic, nevoi speciale, orientare sexuală, statut socio-economic, sunt tot manifestări antisociale, ele generând disensiuni/conflicte în cadrul grupurilor de elevi. Comportamentele prosociale duc la întărirea relațiilor din cadrul grupului, în timp ce acelea antisociale duc la dezbinare, conflict, neîncredere. Comportamentele antisociale (furt, amenințare, violență fizică, bullying) trebuie sancționate negativ, pentru a fi descurajate. În lipsa unei astfel de sancționări, este foarte posibil ca acele comportamente să fie imitate de alți elevi și/sau să fie repetate de elevii care le-au realizat anterior. Valori/atitudini care conduc la comportamente antisociale: discriminare; intoleranță; egoism; neîncredere; respingere; falsitate; abuzare/umilire/ridiculizare; competiție excesivă etc. Pentru a preveni realizarea de comportamente antisociale, regulamentul școlii/clasei conține precizări specifice concrete, inclusiv în termeni de sancțiuni atribuibile în caz de realizare.

	Aceste regulamente trebuie dezbătute și completate cu propuneri venite din partea elevilor. Comportamentele prosociale pot fi încurajate prin promovarea unei cooperări și a unei inter-cunoașteri reciproce între elevi. Aceasta se poate face prin activități de învățare realizate în grupuri mixte, prin exerciții de descoperire reciprocă cu privire la tradiții, obiceiuri, reguli de politețe și de adresare existente în cadrul familiilor/comunităților de proveniență ale elevilor. În vederea identificării/conștientizării situației din clasă/școală cu privire la comportamente antisociale, se pot avea în vedere discuții cu elevii care să investigheze incidența/frecvența/intensitatea unor acțiuni precum cele de mai jos: - folosesc expresii jignitoare între ei, referitoare la apartenența etnică - folosesc expresii jignitoare între ei, referitoare la apartenența religioasă - folosesc expresii jignitoare la adresa unor colegi cu dizabilități - folosesc expresii jignitoare între ei, în legătură cu felul în care arată sau se comportă - folosesc expresii jignitoare referitoare la situația materială, financiară - se ceartă, au conflicte - înjură, folosesc expresii urâte - sunt violenți (bătăi, îmbrânceli etc.) - au alte comportamente umilitoare la adresa colegilor - își șantajează unii colegi - fură diferite lucruri ale colegilor - agresează sexual pe unii colegi - se hărțuiesc în mediul online (Internet, rețele de socializare, email, telefon etc.)

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
RELATIA CU AUTORITATILE PUBLICE CENTRALE, LOCALE ȘI ALTE AUTORITĂȚI

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Relatia cu autoritatile publice centrale, locale și alte autorități
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele a-IX-a, X-a, XI-a și a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: a) activitate la nivel curricular b) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbatere interactivă și prezentarea câte unui model de cerere de solicitare de informații de interes public și de reclamație administrativă, modele care se regăsesc în anexele prezentei fișe. Se va explica că modele de cerere prezentate sunt orientative, acestea putând avea și alte forme, însă orice formă va adopta solicitantul aceasta va trebui să includă datele de identificare a solicitantului, informațiile cerute și adresa la care se solicită comunicarea răspunsului.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României, Legea nr. 90/2001 privind organizarea și functionarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 340/2004 privind institutia prefectului, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, O.G. nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 544/2004 privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	În cadrul temei vor fi detaliate în mod adecvat nivelului de dezvoltare al elevilor, următoarele: 1) aspectele relevante din Titlul III - Autoritățile publice - din Constituția României și anume explicarea art. 61, 62, 67 și 68 referitoare la Parlamentul României, art. 80, 81 și 83 referitoare la Președintele României, art. 102, 103, 107 și 108 referitoare la Guvernul României, art. 116 și 117 referitoare la administrația publică centrală de specialitate (ministerele) și art. 121, 122 și 123 referitoare la administrația publică locală (consiliul local, primarul, consiliul județean și prefectul), pentru a oferi informații minimale cu privire la constituirea și atribuțiile acestor autorități publice. Astfel, se vor explica și detalia cel puțin următoarele informații: Parlament - este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării. - este alcătuit din Camera Deputaților și Senat. - Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat - numărul deputaților și al senatorilor se stabilește în raport cu populația țării. - Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni - ședințele celor două Camere sunt publice, însă camerele pot hotărî ca anumite ședințe să fie secrete. Președintele României - reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării. - veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate - este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscrși în listele electorale. În cazul în care nici unul dintre candidați nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidați stabiliți în ordinea numărului de voturi obținute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi. Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al României decât pentru cel mult două mandate. Acestea pot fi și succesive. - mandatul Președintelui României este de 5 ani și se exercită de la data depunerii jurământului. Guvern

- asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.
- este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri
- primul-ministru conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, respectând atribuțiile ce le revin.
  - Guvernul adoptă hotărâri și ordonanțe (hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor, iar ordonanțele se emit în temeiul unei legi speciale de abilitare - se va explica ce înseamnă o astfel de lege).
- hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de primul-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau a ordonanței.

Administrația publică centrală de specialitate

- **ministerele** se organizează numai în subordinea Guvernului.
- alte organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor sau ca autorități administrative autonome.

Administrația publică locală

- autoritățile administrației publice, prin care se realizează autonomia locală în comune și în orașe, sunt **consiliile locale alese și primarii aleși**
- consiliile locale și primarii funcționează ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe.
  - autoritățile menționate mai sus se pot constitui și în subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor.
  - consiliul județean** este autoritatea administrației publice pentru coordonarea activității consiliilor comunale și orășenești, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.
  - consiliul județean este ales

Prefectul

- Guvernul numește un prefect în fiecare județ și în municipiul București.
- prefectul este reprezentantul Guvernului pe plan local și conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale.
  - între prefecți, pe de o parte, consiliile locale și primari, precum și consiliile județene și președinții acestora, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare.

	-prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al consiliului județean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal. 2) Pe scurt, vor fi explicate următoarele aspecte relevante cu privire la organizarea, functionarea și atribuțiile autorităților publice menționate mai sus din cuprinsul următoarelor acte normative: Legea nr. 90/2001 privind organizarea și functionarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, Legea nr. 340/2004 privind institutia prefectului. Guvernul și ministerele Pentru realizarea Programului de guvernare Guvernul exercită următoarele funcții: a) funcția de strategie, prin care se asigură elaborarea strategiei de punere în aplicare a Programului de guvernare; b) funcția de reglementare, prin care se asigură elaborarea cadrului normativ și instituțional necesar în vederea realizării obiectivelor strategice; c) funcția de administrare a proprietății statului, prin care se asigură administrarea proprietății publice și private a statului, precum și gestionarea serviciilor pentru care statul este responsabil; d) funcția de reprezentare, prin care se asigură, în numele statului român, reprezentarea pe plan intern și extern; e) funcția de autoritate de stat, prin care se asigură urmărirea și controlul aplicării și respectării reglementărilor în domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale, precum și în domeniile economic și social și al funcționării instituțiilor și organismelor care își desfășoară activitatea în subordinea sau sub autoritatea Guvernului. Ministerele sunt organe de specialitate ale administrației publice centrale care realizează politica guvernamentală în domeniile de activitate ale acestora. Ministerele se organizează și funcționează numai în subordinea Guvernului. Ministerele sau alte organe de specialitate organizate în subordinea Guvernului sunt conduse de miniștri, în urma acordării votului de încredere de către Parlament. Ministerele au personalitate juridică și au sediul în municipiul București. Ministerele pot înființa în subordinea lor organe de specialitate

Ministerele pot avea în subordinea lor servicii publice descentralizate, care funcționează în unitățile administrativ-teritoriale.

Autoritățile administrației publice locale

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comune, orașe și municipii sunt consiliile locale, comunale, orășenești și municipale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive. Consiliile locale și primarii se aleg.

Consiliile locale și primarii funcționează ca autorități ale administrației publice locale și rezolvă treburile publice din comune, orașe și municipii, în condițiile legii.

În fiecare județ se constituie un consiliu județean, ca autoritate a administrației publice locale, pentru coordonarea activității consiliilor comunale, orășenești și municipale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.

Aleșii locali sunt primarul, consilierii locali, președintele consiliului județean și consilierii județeni.

Mandatul primarului, consilierului local, respectiv al președintelui consiliului județean și al consilierului județean este de 4 ani.

În scopul asigurării autonomiei locale, autoritățile administrației publice locale au dreptul să instituie și să perceapă impozite și taxe locale, să elaboreze și să aprobe bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, în condițiile legii.

Numărul membrilor fiecărui consiliu local se stabilește în funcție de numărul locuitorilor comunei, orașului sau municipiului, după cum urmează:

Numărul locuitorilor comunei sau ai orașului	Numărul consilierilor
până la 1.500	9
între 1.501 și 3.000	11
între 3.001 și 5.000	13
între 5.001 și 10.000	15
între 10.001 și 20.000	17
între 20.001 și 50.000	19
între 50.001 și 100.000	21
între 100.001 și 200.000	23
între 200.001 și 400.000	27
peste 400.000	31

Consiliul General al Municipiului București este compus din 55 de consilieri locali.

Numărul membrilor fiecărui consiliu județean se stabilește în funcție de numărul locuitorilor județului, după cum urmează:

Numărul locuitorilor județului	Numărul consilierilor
până la 350.000	31
între 350.001 și 500.000	33
între 500.001 și 650.000	35
peste 650.000	37

Prefectul

Prefectul este reprezentantul Guvernului pe plan local.

Guvernul numește câte un prefect în fiecare județ și în municipiul București.

Prefectul este garantul respectării legii și a ordinii publice la nivel local.

Sediul instituției prefectului, denumit prefectură, este în municipiul reședință de județ.

Pentru municipiul București, respectiv județul Ilfov, sediul instituției prefectului este în municipiul București.

Prefectul conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului, organizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

Între prefecti, pe de o parte, consiliile locale și primari, precum și consiliile județene și președinții acestora, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare.

3) Se vor explica la un nivel adecvat gradului de dezvoltare al elevilor art. 31 din Constituția României referitor la dreptul la informare al cetățeanului, precum și art. 2, art. 6, art. 7, art. 9, art. 12, art. 14, art. 21 și art. 22 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, se vor oferi și explica cel puțin următoarele informații.

Art. 31 din Constituție

(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională.

(4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Art. 2 - În sensul prezentei legi:

a) **prin autoritate sau instituție publică** se înțelege orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, orice regie autonomă, societate reglementată de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, aflată sub autoritatea sau, după caz, în coordonarea ori în subordinea unei autorități publice centrale sau locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar, precum și orice operator sau operator regional, astfel cum aceștia sunt definiți în Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, se supun prevederilor prezentei legi partidele politice, federațiile sportive și organizațiile neguvernamentale de utilitate publică, care beneficiază de finanțare din bani publici;

b) **prin informație de interes public** se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației;

c) **prin informație cu privire la datele personale** se înțelege orice informație privind o persoană fizică identificată sau identificabilă.

Art. 6 - (1) Orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice, în condițiile prezentei legi, informațiile de interes public.

(2) Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public solicitate în scris sau verbal.

(3) Solicitarea în scris a informațiilor de interes public cuprinde următoarele elemente:

a) autoritatea sau instituția publică la care se adresează cererea;

b) informația solicitată, astfel încât să permită autorității sau instituției publice identificarea informației de interes public;

c) numele, prenumele și semnătura solicitantului, precum și adresa la care se solicită primirea răspunsului.

	Art. 7 - (1) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris la solicitarea informațiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiția înștiințării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile. (2) Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunică în termen de 5 zile de la primirea petițiilor. (3) Solicitarea și obținerea informațiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condițiile tehnice necesare, și în format electronic. Art. 9 - (1) În cazul în care solicitarea de informații implică realizarea de copii de pe documentele deținute de autoritatea sau instituția publică, costul serviciilor de copiere este suportat de solicitant, în condițiile legii. (2) Dacă în urma informațiilor primite petentul solicită informații noi privind documentele aflate în posesia autorității sau a instituției publice, această solicitare va fi tratată ca o nouă petiție, răspunsul fiind trimis în termenele prevăzute la art. 7 și 8. Art. 12 - (1) Se exceptează de la accesul liber al cetățenilor următoarele informații: a) informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informațiilor clasificate, potrivit legii; b) informațiile privind deliberările autorităților, precum și cele care privesc interesele economice și politice ale României, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, potrivit legii; c) informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere dreptului de proprietate intelectuală ori industrială, precum și principiului concurenței loiale, potrivit legii; d) informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii; e) informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;

	f) informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces; g) informațiile a căror publicare prejudiciază măsurile de protecție a tinerilor. Art. 14 - (1) Informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice. Art. 21 - (1) Refuzul explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorități ori instituții publice pentru aplicarea prevederilor prezentei legi constituie abatere și atrage răspunderea disciplinară a celui vinovat. (2) Împotriva refuzului prevăzut la alin. (1) se poate depune reclamație la conducătorul autorității sau al instituției publice respective în termen de 30 de zile de la luarea la cunoștință de către persoana lezată. (3) Dacă după cercetarea administrativă reclamația se dovedește întemeiată, răspunsul se transmite persoanei lezate în termen de 15 zile de la depunerea reclamației și va conține atât informațiile de interes public solicitate inițial, cât și menționarea sancțiunilor disciplinare luate împotriva celui vinovat. Art. 22 - (1) În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute în prezenta lege, aceasta poate face plângere la secția de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorității ori al instituției publice. (2) Instanța poate obliga autoritatea sau instituția publică să furnizeze informațiile de interes public solicitate și să plătească daune morale și/sau patrimoniale. 4) Se vor explica la un nivel adecvat gradului de dezvoltare al elevilor art. 51 din Constituție referitor la dreptul de petiționare, precum și art. 2, art. 7, art. 8, art. 9 și art. 10 din O.G. nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare, texte care au următorul cuprins: Art. 51 din Constituție (1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor. (3) Exercițarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

	(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii. O.G. nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor Art. 7 - Petițiile anonime sau cele în care nu sunt trecute datele de identificare a petiționarului nu se iau în considerare și se clasează, potrivit prezentei ordonanțe. Art. 8 - (1) Autoritățile și instituțiile publice sesizate au obligația să comunice petiționarului, în termen de 30 de zile de la data înregistrării petiției, răspunsul, indiferent dacă soluția este favorabilă sau nefavorabilă. Art. 9 - În situația în care aspectele sesizate prin petiție necesită o cercetare mai amănunțită, conducătorul autorității sau instituției publice poate prelungi termenul prevăzut la art. 8 cu cel mult 15 zile. 5) Se va explica la un nivel adecvat gradului de dezvoltare al elevilor art. 52 alin. (1) din Constituție - Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și art. 8 alin. (1) din Legea nr. 544/2004 privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare Art. 52 alin. (1) din Constituție (1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei. Art. 8 alin. (1) din Legea nr. 544/2004 privind contenciosul administrativ (1) Persoana vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim printr-un act administrativ unilateral, nemulțumită de răspunsul primit la plângerea prealabilă sau care nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. h) (30 de zile de la înregistrarea cererii), poate sesiza instanța de contencios administrativ competentă, pentru a solicita anularea în tot sau în parte a actului, repararea pagubei cauzate și, eventual, reparații pentru daune morale. De asemenea, se poate adresa instanței de contencios administrativ și cel care se consideră vătămat într-un drept sau interes legitim al său prin nesoluționarea în termen sau prin refuzul nejustificat de

	soluționare a unei cereri, precum și prin refuzul de efectuare a unei anumite operațiuni administrative necesare pentru exercitarea sau protejarea dreptului sau interesului legitim.

Anexa nr. 1 la H.G. nr. 123/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

CERERE-TIP
- model -

Denumirea autorității sau instituției publice .....
Sediul/Adresa .....
Data .....

Stimate domnule/Stimată doamnă .....,

Prin prezenta formulez o cerere conform Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public. Doresc să primesc o copie de pe următoarele documente (petentul este rugat să enumere cât mai concret documentele sau informațiile solicitate): .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Doresc ca informațiile solicitate să îmi fie furnizate, în format electronic, la următoarea adresă de e-mail (opțional): ..... .

Sunt dispus să plătesc taxele aferente serviciilor de copiere a documentelor solicitate (dacă se solicită copii în format scris).

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,

.....
(semnătura petentului)

Numele și prenumele petentului .....
Adresa .....
Telefon (opțional) .....
Fax (opțional) .....

Anexa Nr. 2a)
la normele metodologice

RECLAMAȚIE ADMINISTRATIVĂ
- model -

Denumirea autorității sau instituției publice .....
Sediul/Adresa .....
Data .....

Stimate domnule/Stimată doamnă .....,
Prin prezenta formulez o reclamație administrativă, conform Legii nr. 544/2001
privind liberul acces la informațiile de interes public, întrucât la cererea nr. ....
din data de ..... am primit un răspuns negativ, la data de
....., într-o scrisoare semnată de . completați numele
respectivului funcționar) sau întrucât la cererea nr. .... din data de
..... nu am primit informațiile solicitate în termenul legal, stabilit de lege

Documentele de interes public solicitate erau următoarele:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Documentele solicitate se încadrează în categoria informațiilor de interes public, din
următoarele considerente: .....

Prin prezenta solicit revenirea asupra deciziei de a nu primi informațiile de interes
public solicitate în scris/în format electronic, considerând că dreptul meu la
informație, conform legii, a fost lezat.

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,

.....
(semnătura petentului)

Numele și prenumele petentului .....
Adresa .....
Telefon .....
Fax .....

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
SISTEMUL JUDICIAR DIN ROMÂNIA

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Sistemul judiciar din România
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele a-IX-a, a -X-a, XI-a și a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: w) activitate la nivel curricular x) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbatere interactivă
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	În cadrul temei vor fi detaliate în mod adecvat nivelului de dezvoltare al elevilor, aspectele reglementate de următoarele acte normative: - principiul separației puterilor în stat - art. 1 alin. (4) din Constituția României, pe scurt, art. 61, 62 și 67 din Constituție, referitoare la Parlamentul României și art. 102 și 108 din Constituție, referitoare la Guvernul României, pentru a oferi informații minimale cu privire la constituirea și atribuțiile celor două puteri - art. 126 - Instanțele judecătorești și art. 131 - Rolul Ministerului Public din Constituția României; - art. 2, art. 18, art. 35, 36, 54, 70, 79 ¹ , 80, 89 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare

	Astfel, se vor oferi și explica cel puțin următoarele informații: -Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale -Statul, prin autoritățile sale, emite, aplică și ocrotește normele de drept. Prin urmare, statul îndeplinește 3 funcții fundamentale: • Funcția legislativă = crearea normelor • Funcția executivă = aplicarea normelor • Funcția jurisdicțională = de sancționare a încălcării normelor Fiecare funcție/putere este exercitată de organe distincte - Parlament (funcția legislativă), Guvern (funcția executivă) și instanțele judecătorești (funcția jurisdicțională) Parlament - este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării. - este alcătuit din Camera Deputaților și Senat. - Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat - Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni Guvern - asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice. - este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri - primul-ministru conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia

	- Guvernul adoptă hotărâri și ordonanțe (hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor, iar ordonanțele se emit în temeiul unei legi speciale de abilitare - se va explica ce înseamnă o astfel de lege). Instanțele judecătorești -justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege (curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate, judecătoriile și instanțele militare). -în România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu sediul în capitala țării -în România sunt 16 curți de apel (15 curți de apel civile și o Curte Militară de Apel cu sediul în București). În circumscripția fiecărei curți de apel sunt mai multe tribunale și judecătorii (spre exemplu, Curtea de Apel Alba Iulia are în circumscripție 3 tribunale - Alba, Sibiu și Hunedoara, iar fiecare tribunal are în circumscripție judecătorii, adică Tribunalul Alba are 5 judecătorii, Tribunalul Sibiu are 5 judecătorii și Tribunalul Hunedoara are 6 judecătorii) -tribunalele sunt organizate la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, și au sediul în municipiul reședință de județ. În România sunt 50 de tribunale, din care 42 de tribunale „județene” (câte unul în fiecare județ), 4 tribunale specializate (Tribunalul specializat Cluj, Argeș, Mureș și Tribunalul pentru minori și familie Brașov) și 4 tribunale militare (Tribunalul Militar București, Iași, Cluj și Timișoara) -în circumscripția fiecăruia dintre cele 42 de tribunale județene sunt cuprinse toate judecătoriile din județ sau, după

	caz, din municipiul București (în total sunt 176 de judecătoria). - în total, în România sunt 243 de instanțe (Înalta Curte de Casație și Justiție, curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate, judecătoriile și instanțele militare) -cauzele date în competența de primă instanță a judecătoriei, tribunalului și curții de apel se judecă, de regulă, în complet format dintr-un judecător, apelurile se judecă în complet format din 2 judecători, iar recursurile, în complet format din 3 judecători, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel. - ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege. - la ședințele de judecată participă alături de judecători și un grefier, care face apelul părților și consemnează ce se discută în ședința de judecată, iar în ședințele penale participă și un procuror - hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în căile de atac prevăzute de lege Ministerul Public - reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. - își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete -parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare -în România există un Parchet de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție care coordonează activitatea parchetelor din subordine și are sediul în municipiul București -în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează

	Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, ca structură specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului. -în cadrul Ministerului Public funcționează Direcția Națională Anticorupție, care are sediul în municipiul București - pe lângă fiecare curte de apel, tribunal, tribunal pentru minori și familie și judecătorie funcționează un parchet, ceea ce înseamnă că numărul parchetelor este egal cu cel al instanțelor, adică în România sunt 16 parchete de pe lângă curți de apel (15 parchete de pe lângă curțile de apel civile și un Parchet de pe lângă Curtea Militară de Apel cu sediul în București. De asemenea, sunt 50 de parchete de pe lângă tribunale, din care 42 de parchete de pe lângă tribunalele „județene” (câte unul în fiecare județ), un singur parchet de pe lângă tribunal specializat (Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru minori și familie Brașov) și 4 parchete de pe lângă tribunalele militare (Tribunalul Militar București, Iași, Cluj și Timișoara) -parchetele au sediul în localitățile în care își au sediul instanțele pe lângă care funcționează și au aceeași circumscripție cu acestea.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
ASPECTE GENERALE PRIVIND CADRUL JURIDIC NAȚIONAL, EUROPEAN ȘI
INTERNAȚIONAL

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Aspecte generale privind cadrul juridic național, european și internațional
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasa a V-a - clasa a VIII-a; clasa a IX-a - clasa a XII-a
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	Se va completa, după caz: y) activitate la nivel curricular z) activitate la nivel extra-curricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată folosind ca metode adaptate vârstei participanților cum ar fi: brainstorming-ul, expunerea și dezbateră interactivă, jocul de rol, precum și prezentarea unor situații de fapt, studii de caz și anecdote. Se va avea în vedere, anterior expunerii temei, verificarea/sondarea informațiilor deținute de elevi privind noțiunile de cadru juridic, norma juridică, raportul juridic, răspunderea juridică, aspecte privind Uniunea Europeană etc. (care este nivelul de cunoaștere privind tema, ce semnifică, cum ar putea fi definite), discuțiile realizându-se într-o manieră interactivă. Ulterior, vor fi furnizate informații privind tema, așa cum sunt detaliate în cele ce urmează, iar activitatea se va încheia prin prezentarea unor situații de fapt sau a unor studii de caz.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	– Constituția României; – Tratatul privind Uniunea Europeană; – Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; – Nicolae POPA, Teoria generală a dreptului, Curs universitar, ediția 3, Editura C.H. Beck, București 2008; – Paul CRAIG, Grainne de BURCA, EU Law Text, Cases and Materials, Fifth Edition, Oxford 2011; – Raluca Miga BEȘTELIU, Drept internațional public, volumul I și II, ediția 3, Editura C.H. Beck, București, 2014;

	– Portalul oficial al Uniunii Europene - https://europa.eu/european-union/index_en Acesta conține informații practice, utile și accesibile publicului fără pregătire de specialitate referitoare la ordinea juridică a UE, competențele instituțiilor UE, cele mai importante politici ale UE cu impact direct asupra vieții cetățenilor europeni. Portalul conține inclusiv o secțiune specializată dedicată profesorilor - "Looking for teaching resources about the European Union?"¹
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<i>În partea introductivă a activității, pot fi abordate o serie de aspecte ce țin de conceptul dreptului, dreptul și statul, principiile și funcțiile dreptului, corelația normelor juridice cu normele etice, sistemul judiciar (pentru a se vedea interesul și nivelul cunoștințelor generale ale auditorilor).</i> <i>În continuare, în funcție de interesul participanților și de cunoștințele generale relevante, discuțiile ar putea să vizeze următoarele aspecte (sau doar unele dintre acestea, având în vedere faptul că tema este foarte generoasă):</i> I. Aspecte generale privind cadrul juridic național: A. – Norma juridică (noțiune, trăsături, definiție); – Clasificarea normelor juridice (în funcție de o serie de criterii cum ar fi: ramura de drept, forța juridică a actului normativ; structura logică, sfera de aplicare, gradul și intensitatea incidenței, modul de reglementare al conduitei); – Acțiunea nomei juridice (în timp, în spațiu); – Raportul juridic (definiția raportului juridic, subiectele raportului juridic); – Răspunderea juridică (Noțiunea răspunderii juridice, formele și condițiile răspunderii juridice). B. Categoriile de legi (conform art. 73 din Constituția României); C. Principiul separației puterilor în stat (conform art. 1 alin. 4 din Constituția României). D. Ierarhia normelor (în raport de dreptul intern, dreptul european și dreptul internațional) - Principiul priorității dreptului european (art. 148 alin. 2 din Constituție, jurisprudența relevantă a CJUE cum ar fi Cauza 6/64 Costa c Enel, Cauza 106/77

¹ http://europa.eu/teachers-corner/home_en.

	Simmenthal; Cauza 11/70 Internationale Handelsgesellschaft; Cauza 409/06, Winner Wetten GmbH); - <i>Dreptul internațional și dreptul intern (art. 11 coroborat cu art. 20 din Constituție).</i> II. Aspecte generale privind cadrul juridic european: A. Scurt istoric al dezvoltării Uniunii Europene; B. Instrumente europene și ierarhia normelor - <i>Instrumente</i> (regulamente, directive, decizii, recomandări, avize - art. 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene - TFUE); - <i>Ierarhia normelor</i> (Tratatele constitutive, Tratatul privind Uniunea Europeană - TUE, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Carta Drepturilor Fundamentale, principiile generale de drept; actele legislative, actele delegate, actele de implementare); - Elaborarea și aplicarea principiilor generale de drept aparține, în principal, instanțelor Uniunii. C. Aspecte generale privind cadrul instituțional al UE - <i>Cum funcționează Uniunea Europeană;</i> - <i>Instituțiile UE - art. 13 TUE:</i> - Parlamentul European; Consiliul European; Consiliul; Comisia Europeană; Curtea de Justiție a Uniunii Europene; Banca Centrală Europeană; Curtea de Conturi); - Parlamentul European, Consiliul și Comisia sunt asistate de un Comitet Economic și Social și de un Comitet al Regiunilor, care exercită funcții consultative. D. Categori și domenii de competențe ale Uniunii (Titlul I art. 2-6 TFUE) - <i>Competența Uniunii este exclusivă în următoarele domenii:</i> (a) uniunea vamală; (b) stabilirea normelor privind concurența necesare funcționării pieței interne; (c) politica monetară pentru statele membre a căror monedă este euro; (d) conservarea resurselor biologice ale mării în cadrul politicii comune privind pescuitul; politica comercială comună.

	De asemenea, competența Uniunii este exclusivă în ceea ce privește încheierea unui acord internațional în cazul în care această încheiere este prevăzută de un act legislativ al Uniunii, ori este necesară pentru a permite Uniunii să își exercite competența internă, sau în măsura în care aceasta ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare a acestora. – <i>Competențele partajate între Uniune și statele membre se aplică în următoarele domenii principale: (a) piața internă; (b) politica socială, pentru aspectele definite în prezentul tratat; (c) coeziunea economică, socială și teritorială; (d) agricultura și pescuitul, cu excepția conservării resurselor biologice ale mării; (e) mediul; (f) protecția consumatorului; (g) transporturile; (h) rețelele transeuropene; (i) energia; (j) spațiul de libertate, securitate și justiție; (k) obiectivele comune de securitate în materie de sănătate publică, pentru aspectele definite în prezentul tratat.</i> D. Aspecte generale privind politicile Uniunii cu un impact direct asupra vieții cetățenilor europeni, cu titlu exemplificativ: – Cooperarea judiciară în materie civilă și penală; – Libertățile de circulație (în special libera circulație a persoanelor și a serviciilor); – Piața Internă (în special normele privind protecția consumatorilor). III. Aspecte generale privind cadrul juridic internațional – <i>Dreptul internațional public; dreptul internațional privat;</i> – <i>Subiectele dreptului internațional public;</i> – <i>Tratatul internațional (definiție, condiții de fond - părțile, acordul de voință, încheierea tratatelor);</i> – <i>Protecția internațională a drepturilor omului.</i>

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
DESPRE MARGINALIZARE ȘI VIOLENȚĂ (FENOMENUL BULLYING)

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	Despre marginalizare și violență (fenomenul bullying)
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Lecția se adaptează în funcție de vârsta elevilor cărora le este adresată, atât pentru învățământul primar (clasele I-a - a IV-a), gimnazial (clasele a V-a - a VIII-a) cât și pentru elevii de liceu (clasele a IX-a - a XII-a)
DURATA	4 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	- Creșterea nivelului de cunoștințe al elevilor în ceea ce privește siguranța pe internet; - Sprijinirea elevilor în sensul identificării pericolelor având ca sursă internetul; - Stimularea unei gândiri critice și a abilității de a lua decizii cu privire la utilizarea calculatorului; - Sprijin în vederea identificării comportamentelor inadecvate din mediul online și a modului în care copilul se poate proteja; - Conștientizarea și identificarea modalităților de manifestare a fenomenului <i>bullying</i> (comportament ostil, de excludere și de umilire a copilului) ; - elevii vor învăța care sunt alegerile corecte pe care le pot face în situațiile în care ar putea fi agresați
TIPUL DE ACTIVITATE	activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbatere interactivă
BIBLIOGRAFIE (opțional)	
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	Lectorul face o prezentare pe înțelesul copiilor despre buna purtare pe care aceștia trebuie să o manifeste atât în relațiile cu colegii de clasă sau colegii de

	școală, mai mici sau mai mari, dar și în general, în societate. Copiilor li se prezintă problematica sub forma unei paralele între regulile ce trebuie respectate în sport unde comportamentul fair-play (de joc corect) este reperul comportamental general acceptat și viața de zi cu zi unde aceeași corectitudine trebuie să fie trăsătura principală. În acest context, copiilor și se explică faptul că trebuie să manifeste înțelegere și un comportament fair-play față de colegii lor care au anumite probleme (fizice, de ordin medical/familial). Discuția este condusă către o analiză specifică vârstei, a fenomenului <i>bullying</i> care se manifestă printr-un comportament ostil/de excludere și de umilire a copilului, pornind de la anumite trăsături ce țin de personalitatea sau mediul acestuia. Pornind fie de la aspectul fizic fie de la probleme ce provin din mediul copilului sau din situația medicală/familială, copilul este etichetat și batjocorit în cercul său de către colegi sau de către alți cunoscuți, în mod intenționat, repetat și profitând de dezechilibrul de forțe dintre agresor și victimă. Aceștia obișnuiesc să i se adreseze victimei (care este percepută ca fiind slabă, vulnerabilă și în imposibilitate apăra singură), într-un mod nepotrivit și jignitor. În unele cazuri, aceste manifestări verbale se transformă în îmbrânceli sau chiar în atacuri fizice. Sunt identificate 4 tipuri de hărțuire specifice fenomenului <i>bullying</i>: - hărțuire fizică (agresiuni fizice: îmbrânciri, loviri); - hărțuire verbală (jigniri prin folosirea de porecle, țipete, critici rău intenționate); - hărțuire relațional-socială (intimidare, denigrare, manipulare, lansare de zvonuri nefondate, excludere, marginalizare); - hărțuire online (mesaje supărătoare, imagini denigratoare trimise pe internet sau pe telefon)

Conștientizarea efectelor:

- vulnerabilitate;
- stima de sine scăzută;
- depresii;
- eșec școlar;
- tulburări de comportament.

Este important să ghidăm copiii astfel încât să facă alegerile corecte atunci când răspund la provocări de natura celor ce se încadrează în tipologia amintită.

Pornind de la tipurile de manifestare amintite mai sus, copiii sunt provocați la o discuție interactivă pornind de la exemplele oferite de lector.

Citiți acțiunile de hărțuire și cele două alegeri greșite ale persoanei hărțuite.

Provocați elevii să identifice alegerea corectă pentru situația specifică prezentată.

Situația de hărțuire	Răspunsul de supunere	Răspunsul agresiv	Răspunsul corect
Agresorul îți ia cu forța dulciurile.	Victima intimidată i le dă agresorului.	Victima îl împinge pe agresor și îl jignește: „Ești un măgar.”	Victima stă dreaptă și spune: „Îmi aparțin, nu îți permit.”
Agresorul râde și, arătând către victimă, spune: „Fraier! Fraier!”	Victima se uită supărată și începe să plângă.	Victima țipă și îl lovește pe agresor.	Victima îl privește calm pe agresor și îi spune: „Îți pierzi timpul încercând să mă faci să mă supăr”

	Agresorul le șoptește prietenilor victimei: „Dacă vrei să fii prietenul meu nu mai vorbi cu...”	Victima află și se gândește: „O să fiu singur”.	Victima află și lansează zvonuri urâte despre agresor.	Victima vorbește în privat cu agresorul: „Știu că mă vorbești pe la spate. Nu-mi place.”
	Agresorul îi spune victimei: „Din cauza ta am luat gol, prostule. Data viitoare nu mai joci”	Victima spune: „Îmi pare rău că am greșit.”	Victima strigă: „Pe cine faci tu prost, cretinule?”	Victima îi spune calm agresorului: „Nu ești tu cel care decide asta.”
	Agresorul trece pe lângă victimă și o îmbrânțește.	Victima nu spune nimic, pune capul jos și pleacă.	Victima se întoarce spre agresor și îi spune acestuia: „Ești un nesimțit!”	Victima îi spune foarte calm agresorului: „Nu-mi place să fiu tratat așa și te rog să încetezi.”
Lectorul va face o trecere în revistă a celor discutate sub forma unei discuții interactive, ocazie cu care va verifica gradul de însușire a soluțiilor corecte pentru care copiii optează. Concluzii: - lectorul subliniază cât de greșită este alegerea copilului de a nu povesti părinților (în primul rând) sau învățătorului despre o astfel de întâmplare; - de asemenea, dacă hărțuirea are loc <i>în afara școlii</i> sau pe <i>internet</i>, copilul trebuie să înțeleagă cât de important este și în acest caz să vorbească cu părinții despre aceasta, împreună urmând să găsească soluții: <i>„părinții știu întotdeauna cu trebuie să procedeze”</i>				

	- în momentul în care are loc evenimentul, copilul trebuie să știe cum să răspundă corect: nici printr-un răspuns de supunere (a sta și a înghiți și a te închide în tine este greșit) și nici printr-un răspuns agresiv-violența fie ea verbală cât și fizică, naște violență - cheia de abordare a problematici este înțelepciunea și fairplay-ul

FIȘĂ-CADRU

(model orientativ)

IMPLICAREA ÎN PROCESUL PENAL. AUDIEREA MINORILOR

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/ LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII:	
SUBIECTUL/ TEMA ACTIVITĂȚII:	IMPLICAREA ÎN PROCESUL PENAL. AUDIEREA MINORILOR
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASĂ:	Clasele V-VIII, IX-XII
DURATA:	1 oră
SCOPUL LECȚIEI:	Educativ
TIPUL DE ACTIVITATE:	a) activitate la nivel curricular; b) activitate la nivel extracurricular.
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII:	Expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, dezbateri, sesiune de întrebări și răspunsuri.
BIBLIOGRAFIE (opțional):	Codul de procedură penală; Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE:	• Ce este procesul penal? • Participanții în procesul penal (art. 29-34 din Codul de procedură penală): organele judiciare, avocatul, părțile, subiecții procesuali principali, <i>alți subiecți procesuali</i> (cu referire expresă la martor). • Proba, mijloacele de probă, obiectul probațiunii, administrarea probelor - noțiuni (art. 97-100 din Codul de procedură penală). • Martorul - noțiune. Este <i>persoana fizică</i> care are cunoștință despre o împrejurare determinantă în

	legătură cu fapta prevăzută de legea penală săvârșită de o altă persoană și care poate fi ascultată de organele judiciare într-o cauză penală. • Procedura obținerii declarațiilor martorilor și valoarea probantă a acestora: - confruntarea (art. 131 din Codul de procedură penală); - audierea martorilor (art. 114-124 din Codul de procedură penală). • Persoanele audiate în calitate de martor, persoanele care au dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor, dreptul martorului de a nu se acuza, drepturile și obligațiile martorului (art. 114, art. 117, art. 118 și art. 120 din Codul de procedură penală): - <i>Poate fi audiată în calitate de martor orice persoană</i> care are cunoștință despre fapte sau împrejurări de fapt ce constituie probă în cauza penală. Orice persoană citată în calitate de martor are următoarele <i>obligații</i>: a) de a se prezenta în fața organului judiciar care a citat-o la locul, ziua și ora arătate în citație; b) de a depune jurământ sau declarație solemnă în fața instanței; c) de a spune adevărul. - <i>Au dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor</i> următoarele persoane: a) soțul, ascendenții și descendenții în linie directă, precum și frații și surorile suspectului sau inculpatului; b) persoanele care au avut calitatea de soț al suspectului sau al inculpatului. După comunicarea drepturilor și obligațiilor potrivit art. 120, organele

	judiciare comunică persoanelor prevăzute la alin. (1) dreptul de a nu da declarații în calitate de martor. Dacă persoanele menționate anterior sunt de acord să dea declarații, în privința acestora sunt aplicabile dispozițiile privitoare la drepturile și obligațiile martorilor. Persoana care îndeplinește una dintre calitățile arătate anterior în raport cu unul dintre suspecti sau inculpați este scutită de obligația de a depune mărturie și împotriva celorlalți suspecti sau inculpați, în cazul în care declarația sa nu poate fi limitată doar la aceștia din urmă. - Declarația de martor dată de o persoană care, în aceeași cauză, anterior declarației a avut sau, ulterior, a dobândit calitatea de suspect ori inculpat nu poate fi folosită împotriva sa. Organele judiciare au obligația să menționeze, cu ocazia consemnării declarației, calitatea procesuală anterioară. - Organul judiciar comunică martorului calitatea în care este audiat și faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor. <i>Martorului i se aduc apoi la cunoștință următoarele drepturi și obligații:</i> a) dreptul de a fi supus măsurilor de protecție și de a beneficia de restituirea cheltuielilor prilejuite de chemarea în fața organelor judiciare, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege; b) obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenția că, în cazul

	neîndeplinirii acestei obligații, se poate emite mandat de aducere împotriva sa; c) obligația de a comunica în scris, în termen de 5 zile, orice schimbare a adresei la care este citat, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, i se poate aplica o amendă judiciară; d) obligația de a da declarații conforme cu realitatea, atrăgându-i-se atenția că legea pedepsește infracțiunea de mărturie mincinoasă. • Modul de audiere a martorului (art. 122 din Codul de procedură penală): - <i>Fiecare martor este audiat separat și fără prezența altor martori.</i> - Martorul este lăsat să declare tot ceea ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus, apoi i se pot adresa întrebări. - Martorului nu i se pot adresa întrebări privind opțiunile politice, ideologice sau religioase ori alte circumstanțe personale și de familie, cu excepția cazului în care acestea sunt strict necesare pentru aflarea adevărului în cauză sau pentru verificarea credibilității martorului. • Cazuri speciale de audiere a martorului - audierea martorului minor (art. 124 din Codul de procedură penală): - <i>Audierea martorului minor în vârstă de până la 14 ani</i> are loc în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituției căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare. - Dacă persoanele arătate anterior nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente ori

	martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influența declarația minorului, audierea acestuia are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exercițiu, stabilite de organul judiciar. - Dacă se consideră necesar, la cerere sau din oficiu, organul de urmărire penală sau instanța dispune ca <i>la audierea martorului minor să asiste un psiholog.</i> - <i>Audierea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.</i> - Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani nu i se comunică obligația de a da declarații conforme cu realitatea și că legea pedepsește infracțiunea de mărturie mincinoasă și <i>nu depune jurământ, dar i se atrage atenția să spună adevărul.</i> • Protecția martorilor amenințați (art. 125-129 din Codul de procedură penală): noțiune, acordarea statutului de martor amenințat, măsurile de protecție ce pot fi luate față de martorul amenințat în cursul urmăririi penale și în cursul judecării, audierea martorului protejat. • Protecția martorilor vulnerabili (art. 130 din Codul de procedură penală): noțiune, acordarea statutului de martor vulnerabil, măsurile de protecție ce pot fi luate față de martorul vulnerabil în cursul urmăririi penale și în cursul judecării, audierea martorului vulnerabil. • Considerații generale cu privire la Oficiul Național pentru Protecția Martorilor și Programul de protecție a

	martorilor (art. 3-18 din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor).

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
FAPTELE MELE ȘI CONSECINȚELE ACESTORA

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	FAPTELE MELE ȘI CONSECINȚELE ACESTORA
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele V-VIII, IX-XII
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	aa) activitate la nivel curricular bb) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, dezbateri, sesiune de întrebări și răspunsuri;
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României; Codul penal; Codul civil; legi speciale; Convenția O.N.U. asupra drepturilor copilului din 20 noiembrie 1989
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	• Corelația dintre drepturi /libertăți și obligații. Cât de liberi suntem? Avem dreptul să facem orice? - Noțiuni introductive • Ce este răspunderea? Tipuri de răspundere (disciplinară, civilă, penală, contravențională) I. Răspunderea penală • Drumul de la lege la răspundere penală. Se va prezenta, adaptat nivelului de înțelegere specific vârstei, ce este legea, contravenția, infracțiunea, vinovăția, tentativa, pedeapsa, organele de urmărire penală, participanții la săvârșirea unei infracțiuni (autor, coautor, complice, instigator), victima, abuzul de autoritate. • Aplicarea legii penale. Codul penal. Legile speciale. (Pot fi prezentate, cu titlu de exemplu, mai cu seamă la

	clasele IX-XII, câteva legi speciale care ar putea avea impact sau ar putea prezenta interes pentru auditoriu, în vederea lărgirii orizontului de cunoaștere sau pentru a conștientiza întinderea drepturilor și obligațiilor pe care le au: Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, Legea nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, Legea nr. 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, Legea nr. 677/2001 privind protecția datelor cu caracter personal și libera circulație a acestora, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public) • Cauze justificative (art. 18-22 Cod penal) - legitima apărare, starea de necesitate, exercitarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații, consimțământul persoanei vătămate • Cauze de neimputabilitate (art. 23-31 Cod penal) - constrângerea fizică, constrângerea morală, excesul neimputabil, minoritatea făptuitorului, iresponsabilitatea, intoxicația, eroarea, cazul fortuit • Răspunderea penală a minorului. Limitele și consecințele răspunderii penale a minorului (art. 113-114 Cod penal). Sancțiunile aplicate minorului - măsurile educative (art. 115 Cod penal). Măsurile educative neprivative de libertate: - stagiul de formare civică - supravegherea - consemnarea la sfârșit de săptămână - asistarea zilnică Măsurile educative privative de libertate: - internarea într-un centru educativ - internarea într-un centru de detenție II. Răspunderea civilă (art. 34 - 48 și art. 1349 - 1395 Cod civil). Noțiuni referitoare la capacitatea civilă a persoanei fizice

	(capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu). Prejudiciul. • Tipuri de răspundere civilă - delictuală - contractuală • Răspunderea delictuală: - răspunderea pentru fapta proprie - răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin fapta altuia - răspunderea pentru prejudiciul cauzat de lucruri sau animale • Cauze exoneratoare de răspundere (forța majoră și cazul fortuit, fapta victimei sau a terțului, exercițiul drepturilor, clauze privind răspunderea, anunțuri privitoare la răspundere)

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
**RISCURILE ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR DE A DEVENI VICTIMELE INFRAȚIUNILOR
DE TRAFIC DE MINORI ȘI PORNOGRAFIE INFANTILĂ, PRECUM ȘI CONSECINȚELE
COMITERII UNOR ASTFEL DE FAPTE**

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	<i>RISCURILE ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR DE A DEVENI VICTIMELE INFRAȚIUNILOR DE TRAFIC DE MINORI ȘI PORNOGRAFIE INFANTILĂ, PRECUM ȘI CONSECINȚELE COMITERII UNOR ASTFEL DE FAPTE</i>
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele IX-XII
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	Educativ
TIPUL DE ACTIVITATE	cc) activitate la nivel curricular dd) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, urmată de dezbateri, sesiune de întrebări și răspunsuri.
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Codul penal, Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, cazuri DIICOT (adaptate)
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	În cadrul temei vor fi detaliate în mod adecvat nivelului de dezvoltare al elevilor, aspectele legate de riscul de a deveni victimele infracțiunilor de trafic de minori și pornografie infantilă, precum și în legătură cu posibilele consecințe ale comiterii unor astfel de fapte. Activitatea urmează să se desfășoare printr-o prezentare inițială , cuprinzând aspecte generale (ce reprezintă traficul de persoane și pornografia infantilă)

	continuată de prezentarea unui/unor cazuri în care sunt implicați victime și infractori minori. Astfel, la începutul prezentării, se vor oferi și explica informații cu caracter general legate de noțiunile de <i>trafic de minori</i>, metodele cele mai cunoscute de recrutare și de exploatare și <i>pornografie infantilă</i>: I. Traficul de persoane: • Traficul de persoane este cel mai adesea descris ca o formă actuală de sclavie care presupune recrutarea unei persoane, transportarea și în final exploatarea acesteia. Acest fenomen afectează atât adulții, cât și copiii din România. • Când vorbim despre traficul de persoane, înțelegem că există o rețea de infractori organizați care acționează pentru a câștiga de pe urma exploatării victimelor. • Etapele traficului de persoane; recrutarea; metode folosite de traficanți (capcanele rețelelor de socializare, metoda de convingere <i>lover boy</i>, promisiunile false de locuri de muncă bine plătite în străinătate). • Formele de exploatare a victimelor: ▪ sexuală; ▪ producerea de materiale pornografice; ▪ obligarea la cerșetorie; ▪ munca forțată. II. Pornografia infantilă: • Explicarea noțiunii: fapta de a produce, deține, stoca, expune,

	distribui și pune la dispoziție, în orice mod, de materiale pornografice cu minori; • Mijloacele utilizate: ▪ constrângerea (amenințare, violență); ▪ înșelăciunea; ▪ abuzul de autoritate. Prezentarea unui caz din practica DIICOT • prezentarea cazului adaptat după un dosar care a fost instrumentat de DIICOT; este recomandabil ca prezentarea să se realizeze atât text, cât și prin imagini (capturi realizate din clipul video vizionat anterior prezentării cazului), astfel încât elevii participanți la activitate să conștientizeze că situația prezentată nu este (doar) ipotetică; • prezentarea cazului se realizează astfel încât, la final, elevilor prezenți la activitate să li se adreseze mai multe întrebări prin care să-și exprime opinia, menite să îi facă pe aceștia să conștientizeze: ✓ situațiile vulnerabile în care pot ajunge indiferent de vârstă (ex. capcanele rețelelor de socializare și pericolele la care se expun dacă se întâlnesc cu persoane pe care nu le cunosc sau acceptă să se prezinte în situații indecente, chiar și în fața persoanelor în care au încredere ș.a.); ✓ modul în care ar trebui să acționeze atunci când se află într-o situație vulnerabilă, fiind încurajați să discute cu părinții

	sau profesorii despre situația în care se află; ✓ vârsta de la care minorii răspund penal. Sunt victima traficului de persoane. Ce pot să fac? Cui mă adresez? (servicii naționale și locale destinate victimelor traficului de persoane; Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane - ANTIP) Recomandări: NU DEVENIȚI VICTIME! ▪ nu există o anumită vârstă pentru victime; copiii și adulții, de orice vârstă, pot fi victimele unor fapte penale; ▪ fiți mereu prudenți cu cine vorbiți sau vă împrieteniți și ce informații despre voi împărtășiți persoanelor pe care nu le cunoașteți suficient de bine; ▪ în spatele unei conversații purtate pe rețelele de socializare sau la telefon, prin folosirea unor date neadevărate, se poate ascunde cineva care vă vrea răul; ▪ nu vă întâlniți cu persoane pe care nu le cunoașteți, singuri sau în locuri ferite; ▪ nimeni, cu niciun motiv, nu vă poate cere să întrețineți relații sexuale pentru bani sau în schimbul oricărui alt beneficiu; ▪ nimeni, cu niciun motiv, nu vă poate cere să vă faceți sau să vă faceți fotografii sau filme în ipostaze indecente;

	▪ dacă vă aflați într-o situație de risc sau dacă ați devenit victime ale unor abuzuri, apălați la o persoană de încredere, părinți, alte rude majore, un profesor pe care îl respectați sau sesizați autoritățile; prietenii de vârstă voastră cărora le spuneți astfel de lucruri, de obicei, nu sunt suficient de maturi pentru a vă ajuta în mod real; NU DEVENIȚI INFRACTORI! ▪ minorii care au împlinit 14 ani pot fi trași la răspundere dacă comit fapte penale și li se pot aplica măsuri educative, care pot fi neprivative sau privative de libertate; ▪ <u>Traficul de minori și pornografia infantilă sunt fapte penale și sunt aspru sancționate de lege!</u> ▪ <u>Consimțământul persoanei, victimă a traficului, nu constituie cauză justificativă!</u> ▪ în cazul faptei de trafic de minori, legea pedepsește (și) adăpostirea sau primirea unui minor în vederea exploatării acestuia; ▪ pentru a fi autorul faptei de pornografie infantilă nu este obligatoriu să distribuiți altcuiva poze sau filmări în care un minor apare în astfel de situații!; legea pedepsește (și) producerea sau deținerea unor astfel de filmări sau fotografii.

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
VIOLENȚA ÎN FAMILIE I

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	VIOLENȚA ÎN FAMILIE
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele II-IV
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	ee) activitate la nivel curricular ff) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea unui caz practic, urmată de expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, dezbateri, sesiune de întrebări și răspunsuri;
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României; Codul penal; Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie; Carta Națiunilor Unite (1945); Recomandarea Comitetului de Miniștri nr. R(85)4 cu privire la violența în familie; Recomandarea Comitetului de Miniștri nr. R(87)21 privind asistența victimelor și prevenirea victimizării
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	• Prezentarea unui caz practic de violență în familie (în care victimă este minorul) • Ce este violența în familie? Art. 199 din Codul penal Art. 3 din Legea nr. 217/2003 privind violența în familie: (1) (...) <i>violența în familie</i> reprezintă orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare ori de apărare, manifestată fizic sau verbal, săvârșită de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă ori poate cauza un prejudiciu sau suferințe fizice, psihice, sexuale, emoționale ori psihologice, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate. (2) Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale.

- **Cine sunt membrii familiei?** (art. 177 Cod penal și art. 5 din Legea nr. 217/2003).

Aspecte referitoare la *autoritatea părintească* (conținutul autorității părintești, îndatopririile specific, măsurile disciplinare - art. 487-489 Cod civil)

- **Particularitățile infracțiunilor de violență în familie;**
- **Cum se poate manifesta violența în familie ?** (Art. 4 din Legea nr. 217/2003):
  - a) *violența verbală* - adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare;
  - b) *violența psihologică* - impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, violență demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, prin amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, acte de gelozie, constrângerile de orice fel, precum și alte acțiuni cu efect similar;
  - c) *violența fizică* - vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar;
  - d) *violența sexuală* - agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol conjugal;
  - e) *violența economică* - interzicerea activității profesionale, privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar;
  - f) *violența socială* - impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ, impunerea izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar;

	g) <i>violența spirituală</i> - subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare. • Tipuri de infracțiuni care pot fi comise între membrii de familie: - infracțiuni contra vieții; - infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății; - infracțiuni contra libertății persoanei; - infracțiuni la viața sexuală; - infracțiuni contra patrimoniului; - infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. • Care sunt consecințele violenței în familie asupra minorului, victimei sau martor? (se vor aborda, adaptat nivelului de înțelegere, toate tipurile de consecințe) • Sunt victimă a violenței în familie. Ce drepturi am? (art. 6 din Legea nr. 217/2003): a) la respectarea personalității, demnității și a vieții mele private; b) la informare cu privire la exercitarea drepturilor mele; c) la protecție specială, adecvată situației și nevoilor mele; d) la servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială, precum și la asistență medicală gratuită, în condițiile prezentei legi; e) la consiliere și asistență juridică gratuită, în condițiile legii. • Sunt victima violenței în familie. Ce pot să fac? Cui mă adresez? (telefoane de urgență la care se poate suna, asociații, fundații specializate)

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)
VIOLENȚA ÎN FAMILIE II

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	VIOLENȚA ÎN FAMILIE
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Clasele V-VIII, IX-XII
DURATA	1 oră
SCOPUL ACTIVITĂȚII	
TIPUL DE ACTIVITATE	gg) activitate la nivel curricular hh) activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea unui caz practic, urmată de expunerea dezvoltată a aspectelor menționate la rubrica „Desfășurarea activității”, dezbateri, sesiune de întrebări și răspunsuri;
BIBLIOGRAFIE (opțional)	Constituția României; Codul penal; Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie; Carta Națiunilor Unite (1945); Recomandarea Comitetului de Miniștri nr. R(85)4 cu privire la violența în familie; Recomandarea Comitetului de Miniștri nr. R(87)21 privind asistența victimelor și prevenirea victimizării
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	• Prezentarea unui caz practic de violență în familie (se poate alege o speță în care victima violenței este un membru al familiei, dar, pentru atingerea scopului practic, este recomandabil să se aleagă un caz în care victimă este minorul) • Violența în familie - noțiune: Art. 199 din Codul penal Art. 3 din Legea nr. 217/2003 privind violența în familie: (1) (...) <i>violența în familie</i> reprezintă orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare ori de apărare, manifestată fizic sau verbal, săvârșită de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă ori poate cauza un prejudiciu sau suferințe fizice, psihice, sexuale, emoționale ori psihologice, inclusiv amenințarea

	cu asemenea acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate. (2) Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale. Prezentarea noțiunii de <i>membru de familie</i> (art. 177 Cod penal și art. 5 din Legea nr. 217/2003). Aspecte referitoare la <i>autoritatea părintească</i> (conținutul autorității părintești, îndatoririle specific, măsurile disciplinare - art. 487-489 Cod civil) • Particularitățile infracțiunilor de violență în familie; • Forme ale violenței în familie (Art. 4 din Legea nr. 217/2003): a) <i>violența verbală</i> - adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare; b) <i>violența psihologică</i> - impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, violență demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, prin amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, acte de gelozie, constrângerile de orice fel, precum și alte acțiuni cu efect similar; c) <i>violența fizică</i> - vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar; d) <i>violența sexuală</i> - agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol conjugal; e) <i>violența economică</i> - interzicerea activității profesionale, privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar;

	f) <i>violența socială</i> - impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ, impunerea izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar; g) <i>violența spirituală</i> - subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare. • Incriminarea infracțiunilor de violență (cadrul intern și cadrul internațional) • Tipuri de infracțiuni care pot fi comise între membrii de familie: - infracțiuni contra vieții; - infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății; - infracțiuni contra libertății persoanei; - infracțiuni la viața sexuală; - infracțiuni contra patrimoniului; - infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. • Consecințe ale violenței în familie (se recomandă a se face referire la toate tipurile de consecințe, nu doar cele penale) • Drepturile victimei infracțiunii de violență (art. 6 din Legea nr. 217/2003): a) la respectarea personalității, demnității și a vieții sale private; b) la informarea cu privire la exercitarea drepturilor sale; c) la protecție specială, adecvată situației și nevoilor sale; d) la servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială, precum și la asistență medicală gratuită, în condițiile prezentei legi; e) la consiliere și asistență juridică gratuită, în condițiile legii.

	• Unități pentru prevenirea și combaterea violenței în familie (art. 15 din Legea nr. 217/2003) a) centre de primire în regim de urgență; b) centre de recuperare pentru victimele violenței în familie; c) centre de asistență destinate agresorilor; d) centre pentru prevenirea și combaterea violenței în familie; e) centre pentru servicii de informare și sensibilizare a populației. • Ordinul de protecție (aspecte referitoare la introducerea cererii pentru emiterea unui ordin de protecție - art. 23-35 din Legea nr. 217/200): scopul emiterii unui ordin de protecție, titularii cererii pentru emiterea unui ordin de protecție, instanța competentă, conținutul cererii, procedura în fața instanței, obligațiile sau interdicțiile stabilite de instanță, rolul organelor de cercetare penală în procedura ordinului de protecție. • Aspecte procesual-penale referitoare la protecția victimelor (audierea victimei și măsuri de protecție dispuse în cursul urmăririi penale - art. 113 cu ref. la art. 124-130 Cod procedură penală) • Sunt victima violenței în familie. Ce pot să fac? Cui mă adresez? (servicii naționale și locale destinate victimelor violenței în familie; asociații, fundații specializate)